Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Statuta provincialia et synodalia diocesis Trajectensis.

https://hdl.handle.net/1874/301852

Statuta prouincialia. Incipiūt feliciter

Enricus dei grā ſancte colonieñ eccl'ie archi
epūs ſacri impii p ytaliā archicācellarius ſa-
cro pñte ꝓuīciali ꝯſilio ad ꝑpetuā rei mēoriā
reipublice curā gerētes illud affectāt' in cord
geremꝰ ut noſtris ſubiectis pacē quietē trāquillū ſtatum
ꝑparemus et nūc nouoꝝ edicōe nūc ātiquoꝝ extēſione d
cretoꝝ libertatē et emūitatē ecclāſticā cōſeruemus ac in
ſurgēciū cōtra ipſā conatus et appetitus noxios eciā pe
naꝝ adiectōibus refrenemus Sane iā dudū felicis re-
cordacōis dñs engelbtus archiepūs colonieñ predeceſ-
ſor nr̄ ſpeculator et ꝓuidus et ſuoꝝ ſubditoꝝ defenſor
inclitus ad manutenēdā et defēdēdam libtatē et emūita
tē ecclāꝝ et eccleſiaſticaꝝ pſonaꝝ ac eoꝝ q in ſortem do
mini ſūt vocati ꝙplura ꝓuiſiones tam iuris canonici ꝙ
ciuilis ſtatuta ſynodalia nō tam ſalubria et vtilia ꝙ ne-
ceſſaria ꝓmulgauerit ea qꝫ penaꝝ adiectōibus ſicut ex-
titit expediēs vallauit ꝓuide et cōſulte de conſilio et cō
ſēſu noſtri capl'i colonieñ ac venerabiliū patꝝ dñoꝝ go
defridi oſnaburgeñ et godefridi mindeñ ac procuratoꝝ
venerabiliū patꝝ dñoꝝ odulphi leodicñ ꝛ lodewici mo
naſterieñ ecclāꝝ epoꝝ nr̄oꝝ ſuffraganeoꝝ et ꝓcurato
rū ecclāꝝ traiecteñ ipſa traiecteñ ecclā vacāte ſede ī pſē
ti nr̄o conſilo ꝓuīciali cōgregatoꝝ ſaluis ꝑdcōꝝ ſuffra
ganeoꝝ moīs ſtatutis ſinodalibꝫ ſi q̄ hñt eis ꝛ eoꝝ mo-
naſteriis et piis locis ecclāſticis qꝫ pſoīs plenius ꝓuidē
tibꝫ quibus p pñtes preiudicare non ītēdimus ſed ea in
ſuo robore volumus pmanere auctoritate pñciū ꝯ ꝓbā
da īnouanda et auctorizanda ac ad totā noſtram ꝓuīciā
vt vniformitas in ea īducat' ī omibus ſuis forma modo ꝛ

tenoribꝫ extēdēda iſtam ad totā nrām ꝓuīciā extēdimꝰ ꝑ pñtes. hiſcernētes ea vt ſtatuta ꝛ decreta ꝓuīcialia āmō debere firmiť teneri ꝛ obſeruari: Quoꝝ q̄dem ſtatutorū tenor de vbo ad vbū dinoſcitur eſſe talis.

De iniectoribus manuū in clericos.

Statuimus vt ſacrilegi q̄ ſuadēte diabolo dei timore poſtpoſito manus īiciūt ī clericū l' alias pſonas eccīaſticas ꝛ religioſas temere violētas ex hoc īciditū in excōicacōis ſniāꝫ canōis iā ꝓlati p freqͤtē dēnūciacōem ꝛ cōioīs denegacōem ꝛ recōſiliacōis grām. q̄re ꝛ de offēſa ſatiſfacere ɔpellāť cū de iectioē huiuſmōi ɔſtiterit ꝑ cui dēciā fcī vel publicā famā vel aliā fidē corā loci ordiārio faciēdā vel ꝑ iuramētū īiuriā ꝓpaſſi ſi fuerit pſoā boēſta ꝛ fide digna vel ꝑ teſtes in loco ī quo ſacrilegi domicilium habuerīt ī quo ſacrilegiū ɔmittiť ſi ɔmittēs fuerit dñs loci ceſſeť a diuis ꝛ ipi ſacrilegi ꝑ oēs eccleſias ɔuētuales ꝛ ꝓrochias ꝛ capellas cītatis colonieñ vel aliaꝝ ciuitatū ſi īiuria in ciuitate ɔmittať ſingulis diebus dñicis ꝛ feſtiuis excōicati publice nūcieť noīatim ſi coꝝ noīa ſciri poterīt alioquī in genere Si īiuria ex ciuitatē ɔmittať ſilr denūcieť ꝑ oēs eccleſias ɔuētuales ꝛ ꝓrochiales ꝛ capellas decanatꝰ illiꝰ vel eciā archidiaconatꝰ ī quo hoc ɔtigit ita tñ ꝙ nichiloīnꝰ ab denūciacōeꝫ coꝝdē ꝓ ipo fore fcō vbicūqꝫ ɔmiſſo ꝛ intra emunitatē ꝛ ex vltra ꝓcedať ꝑ loci ordinariū ꝓut hoc viſū fuerit expedire. Si vero dci ſacrilegi ꝑ mēſē poſt huiuſmōi denuciacōeꝫ ſuſtinuerint mīme ſatiſfaciētes ex tūc ſigulis diebus dñicis ꝛ feſtiuis cāpanis pulſatis cādelis extincti s ꝑ eccleſias ɔuētuales ꝓrochiales ꝛ capellas vt ꝓxiē dictū eſt denūcieť, excōicati ꝛ ab ōnibus artius euitādi donec leſo nobis ꝛ eccle ſa

xc

tiſfecerint cōpetēt̄ ꝛ euidēter ꝛ donec auctoritate aplica abſolucionis beneficiū ꝯſequāt̄ ꝙ ſi ꝑ dimidium annū in excōmunicacōe ꝑſtiterint huiuſmodi denūciacōibus vili pēſis . ſi layci nobiles fuerint huiuſmōi ſacrelegiū ꝯmit‐tētes terre ꝛ eorū diſtrictus ſi eos habuerint ipo fcō ſūt eccleſiaſtico ſuppoſiti interdcō ꝙ nullatenus relaxetur niſi de cōmiſſo fuerit legictime ſatiſfactū Si autē fuerint alii quā nobiles dn̄i terre in quoꝝ diſtrictibus manet ex tūc moneantur ꝑ loci ordinariū vt dcōs ſacrilegos cōpel lant ꝑ bonorū q̄ habēt in ſuis diſtrictibus ſubtractionē l' quēcūq; aliū modū vt ipſi ſacrilegi abſolucōis bn̄ficium requirant ꝛ ſi ipi dn̄i in hoc negligētes fuerit ex tūc ꝑ lo‐ci ordinarium excōicēt̄ quā ſuſtinuerint animo indurato vſq; ad ānū ex tūc t'ra eoꝝ eccīaſtico ſit ſuppoſita i'tdcō ſaluis penis contra delinquētes huiuſmōi et ꝑticipantes conſtitutis ad quas procedant nichilominus prout hoc viſum fuerit expedire ..

De incendiariis.

Item cōtra incēdiarios et effractores eccleſiarū ꝛ monaſteriorū cum ipo fcō ſūt excōmunicati Eodē mō ſtatuimus ꝓcedi ꝛ mādamꝰ addiciētes vt ſi habuerīt t'rā vel diſtrictū illa poſt tres mēſes a tpe ꝑpetratī criminis eccleſiaſtico ſuppoſita ſit interdicto . Cum autem incendiarii aliarum rerū et bonoꝝ eccleſiaſticorum monaſteriorum ſint tanquā ſacrilegi excōicandi . ſtatui‐mus vt tales moneātur nominatim ſi eorum nomina ſci‐ri poterint Alioquin in genere ꝑ ordinarium loci in quo contingit huiuſmodi forefactum vt infra ſeptem dies a die monicionis ſatiſfactant . ¶ Alioquin idem ordinarius ex tūc ſine dilacione ipos excōicet ꝛ excōicatos denūciet

et faciet denũciari in locis vbi viſũ fuerit expedire. ita q̄ niſi infra quidecĩ dies a tp̄e excoĩcaciois ⁊ denũciacionis ſatiſfecerint. ex tũc ſingulis diebus dñicis ⁊ feſtiuis candelis extinctis cãpanis pulſatis p oẽs eccleſias cõuẽtuales p̄rochiales ⁊ capellas ciuitatis ſi in ciuitate cõtigit vel decanat⁹ vel archidyaconatus illi⁹ loci excoicẽt publice ſicut de incendiariis eccleſiaꝝ eſt p̄miſſũ. et ſi p ſex mẽſes in excoĩcacione cõtumaciter perſtiterint ſi bñt diſtrictus illi ſũt ex tũc interdicti Alioꝝ ãt diſtrictus non bñcium dñm moneant et ꝓcedat ſicut ſuperius de iniectoribus manuum continetur.

De violatoribus emunitatum.

Item ſtatuimus de hiis q̄ violãt ecc̃aꝝ emunitatem ſeu dotes vt violatores huiuſmodi videlicȝ q̄ hominẽ de emunitate ſeu dote extraxerint vel aliã rẽ abſtulerint. vel aliomõ eam p̄ſũpſerint violare quos nos tãq̄ ſacrilegos in hiis ſcriptis excoĩcamus ſiki mõ quo diximus de incẽdiariis bonorum eccleſiaꝝ publice excoĩtati nuncient et ſi plures fuerint vel iudex ſecularis q̄ huiuſmodi violẽciã fecerint locus in quo talis domicilium habuerit ſit ip̄o facto interdictus. Et in loco vbi emunitas leſa fuerit ceſſetur a diuinis.

De raptoribus.

Item ad reprimẽdam preſũptionẽ importunã raptoꝝ p̄donũ inuaſorũ verũ bonorũ eccleſiarũ monaſterioꝝ et eccĩaſticarũ pſonaꝝ ſtatuimus vt q̄libet locus ſeu p̄rochia nr̃e ciuitatis ⁊ ꝓuincie ad quã l' ad quẽ ipſi raptores p̄dones ⁊ inuaſores ꝑuenerit ſeu preda ſpoliũ l' rapina deducta fuerit l' vbi p̄de ipi⁹ emptor fuerit ip̄o fcõ ſit eccleſiaſtico ſuppoſit⁹ interdcõ ⁊ q̄ diu ibi fuerit

ceſſet penit⁹ a diuīs ꝛ ſi ꝑ triduū ibi ſteterit licet ex tunc recesserint et ad alia loca ſe trāſtulerit vſ' preda vel ſpolium alias deducta fuerit nichilomin⁹ ꝓchia ſiue loc⁹ in quo triduū manſerāt vel vbi preda ſūpta fuerit maneat ꝑ duos menſes int̄dcūs niſi medio tp̄e fuerit ſatiſfactū

De inuaſoribus

Item predones raptores inuaſores ꝛ huiuſmōi et eoꝝ receptores necnon ꝛ predaꝝ emptores ꝑ ordinarios nominētur noiātim ſi eoꝝ nomina ſciri poterint alioquin in genere vt infra triduum poſt monicionē ipām predam ſpoliū vel rapinam reſtituant et cōdigne ſatiſfaciant Alioquin tam ſacrilegi ſniām excōicacionis quam nunc ferim⁹ in hiis ꝛ eoꝝ plebanos ſcriptis extūc incurrant ipſo fcō et excōicati ꝑ locoꝝ ordinarios publice nūcientur in qua excōicacōe ſi ſatiſfactione neglecta durauerint per quindenā extūc ꝑ oēs eccleſias ꝯuentuales ꝓchiales ꝛ decanatus illius in quo rapina ꝯmittit̄ et vbi ſacrilegi domicilium hn̄t. vel eciam ſi opus fuerit ciuitatis et alioꝝ locoꝝ campanis pulſatis et candelis extinctis vſque ad ſatiſfactionem ꝯdignā nūcient̄ excōicati ſingulis diebus dnicis et feſtiuis ꝙ ſi ꝑ dimidiū annū in excōicacione ꝑſtiterint extūc ſubiaceant penis expſſis ſuperius ꝯtra eos qui manus in clericos iniciunt violentas et ſup hoc vt ibi diximus procedatur.:

De decimarum iniuriatoribus

Item cum ſacrilegi cenſeantur q̄ iniurioſe ſubtrahūt l' auferūt ꝯbuta degētiū aīaꝝ videlicȝ decias ad h⁹mōi a dnō iſtitutas vt ſit cib⁹ ī domo dei ꝛ eas eccl

is q̄b⁹ debent nō p̄ſoluūt ſubtractores multoꝝ bonoꝝ q̄ ex iuſta ſolucione decimaꝝ ſolēt dn̄o largiente omnibus euenire et incitatores ſterilitatis peſtilencie famis tempeſtatis ⁊ alioꝝ modoꝝ q̄ frequēter eueniūt ex ſubtractione earūdē ſtatuim⁹ vt h⁹mōi ſacrilegi ac detentores et raptores decimaꝝ tā noualiū quā aliaꝝ quos nos in his ſcriptis excōicam⁹ p oēs eccias conuētuales pꝛochiales nr̄e ciuitatꝫ ⁊ dyoceſꝫ p totū circulū cui⁹libꝫ anni quolibet mēſe vno die dn̄ico vel feſtiuo candelis extictis cāpanis pulſatis excōicati publice ⁊ diſtricte p ecclīaꝝ ꝓuiſores nūcient ⁊ nichilomin⁹ ad vltiora ꝓcedat̄ p loci ordinarium ſi viſū fuerit expedire.

De grangiis et curtibus

Item ſtatuim⁹ vt q̄cūqꝫ nobiles vl̄ alii ad ꝑlia ⁊ expediciones ꝓceſſuri iacuerint in grangiis ⁊ curtib⁹ ſeu poſſeſſionib⁹ vel bonis eccleſiaꝝ vl̄ ecclaſticaꝝ pſoāꝝ rū vel monachoꝝ cuiuſcūqꝫ ordinis aut fecerit ibi dāna vel rapinā niſi īfra mēſē poſt monictonē faciēdā de dāniꝫ rapinis et iniuriis irrogatis ſatiſfecerint leſo ⁊ damnū paſſo ip̄o fcō ſunt excōicati excōicacōe quā in eis ferim⁹ in hiis ſcriptis et excōicati publice vſqꝫ ad ſatiſfactionē ꝯdignā vbi ⁊ qn̄ videt̄ expedire nūcient̄ Et vlteri⁹ creſcēte coꝝ cōtumacia cōtra eos ꝓcedat̄ ſicut cōtra bonorū eccleſiaꝝ inuaſores ꝓ vt ſuperi⁹ eſt expreſſum.:

De laycis intromittentib⁹ ſe de bonis clericorū

Item ſtatuim⁹ vt null⁹ laycus cuiuſcūqꝫ dignitatis vel ꝯdicionis exiſtat de bonis clericoꝝ ſiue in vita ſiue in morte ſe ītromittat .ſed q̄libꝫ cleric⁹ de bonis ſuis ſicut in vita ita et in morte teſtamētū ſuum faciēdi ⁊ de bonis ſuis diſponēdi p ſe vl̄ p alios quib⁹ hoc ꝯmiſe-

rit liberā habeat facultatē. Et eos q̄ ꝯtra hoc ſtatutū de bonis ⁊ de rebus clericoꝝ decedēciū auſu ſacrilego ſe ingeſſerint niſi ſint ipſoꝝ clericoꝝ manufideles ſeu vltimaꝝ executores volūtatū ex nūc ſnīa excōicacionis inodamus ⁊ p locoꝝ ordinarios ꝑcipim⁹ excōicatos publice nūciari donec ablata reſtituāt et alias ſatiſfecerint cōpetent. In qua excōicacione ſi ꝑ mēſem ꝑſtiterint extūc cōtra ipſos tanq̄ inuaſores bonoꝝ ecciaꝝ ꝓcedat.

Ut bona clericoꝝ ſit ſine thelonio

Item ſtatuim⁹ vt bona eccleſiaꝝ ⁊ eccleſiaſticaꝝ pſonaꝝ religioſeꝝ ciuitatis ⁊ ꝓuincie colonieñ ſint ⁊ maneant in omni loco tā in ciuitate quā ex ⁊ tranſeant tā in terris quā in aq̄s abſq3 theloneo ⁊ q̄lib3 exactione et ſine omni impedimento libera ⁊ penit⁹ abſoluta Si q̄ vo cōtra hoc temere venire preſūpſerīt cōtra eos tanq̄ inuaſores ac raptores bonoꝝ eccleſiaꝝ de q̄bus ſupradictū eſt ꝓcedatur

De laycis trahētibus clericos ad iudiciū ſeculare

Item cū clerici et religioſi coram iudicio ſeculari nō debēt in cauſam trahi ſui vl̄ eccie vel alicui⁹ alterius noīe nec a laycis cōtra eos ſnīā dictari hoc fieri ſub intimacōe excōicationis quam ferimus in his ſcriptꝫ firmiter ꝓhibem⁹ ſtatuentes vt ſi laycus clericū vl̄ religioſū traxerit ad foꝝ ſeculare idē laycus ōnino cadat a cā ⁊ nichilominus per ordinarium ipſius loci excommunicatus nuncietur publice vſq3 ad ſatiſfactionem cōdignam. preterea iudex ſecularis et ſcabini loci in quo h cōtigerit per ordinarium ipſius loci moneantur vt de tali nullatenus ſe intremittant penitus deſiſtendo et re:

vocādo īfra triduū ſi in aliquo hmoī occaſione in pīudi-
ciū ipi9 clerici, vel religioſi eſt ꝓceſſū alioquī ipi iudices
et ſcabini ꝑ eundem ordinariū abſqꝫ dilacōe qualibꝫ die
excōicēt et excōicati publice vſqꝫ ad ſatiſfactiōeꝫ ꝯdignā
nūcient In qua excōicacōe ſi ꝑ quidenam ꝑmāſerit loc9
ille ex tūc ſit eccīaſtico ſuppoſitus interdcō quod nō relax
etur niſi prius ſit ſufficienter ſatiſfactū paſſo iniuriā nob
et eccīe ad iudiciū ſi quod cōtra ipſū clericū et religioſū
eſt ſiūl ſecutū ſit penitus reuocatum..

De clerico trahente clericū ad iudiciū ſecularē et de
iudicib9 ſecularibus de eis ſe intermittentibus.

Item ſi clericus clericū in foro ſclari ſui ł eccłie
vł alicuius alterius noīe in cām traxerit cauſam
amittat et ſi monitus ab ordīario ī cōtinēti nō deſtiterit
aut infra ſeptē dies nō ſatiſfecerit in cām tracto nobis ꝛ
eccłie cōpetēter ab officio ꝛ beneficio ſit ſuſpenſus ipſo
facto donec ſatiſfecerit cōpetēt. Et ſi ſuſpēcōe hmōi du
rante ingeſſerit ſe officio ł bñficio ab eodē ordinario ex
cōicet ꝛ excōicat9 publice nūciet. Et ſi in hmōi ꝯtumaci
excōicacōe ꝑ tres ſeptimanas ꝑmāſerit ex tūc bñficio .ſ.
quod hꝫ cū cura vł ſine cura ipſo facto ſit ꝑuatus et idē
bñficiū inhabilis ad rehabēdū exiſtat. Si vero bñficiū ali-
quod nō habuerit ſit inhabilis ad habēdū. Cōtra iudicē
vero ꝛ ſcabinos q ſe de hmōi iudicio ł cā intromiſerit
ꝓcedat. ſicut ſupi9 in ꝓxīo caplo eſt expreſſum.

De layco habente cauſā contra clericum.

Item cāpuātes ſub intimacione anathematis ꝓhi
betes deteſtabile ſtatutū ymmo errorē a quibuſdā
clericis ꝯtra lībtatem eccliaſticā introductū videlꝫ vt ſi
layc9 cām hꝫ ꝯtra clericū vł eccleſiā conuenientē ſeu mo

naſteriū ſeu quācūq; aliā domū religioſam. Item q̄ cleri
cus vl' eccle poſſeſſiones vel alia bona habet in diſtrictu
iudicij ſclaris laycꝰ ipſe vel iudex ꝯpellit clericū vel ec-
cleſiā corā ſclari iudice litigar̄ rōe poſſeſſionis vl' bono
rū eorūdem. Ipſe iudex ſclaris diē aſſignat clerico vel
eccle ad litigandum corā eo quā ſi nō venerit ſicut nec
tenet vl' veniens corā eo noluerit litigare bonis ſuis pri
uat eundem plurimas alias abuſiones in hiis ꝛ cōſimili
bꝰ cōmittendo ſtatuimꝰ in hoc caſu idem cōtra actorē iu
dicē ꝛ ſcabinos obſeruari quod diximus de laico clericū
trahēte ad iudiciū ſeculare et iudicibꝰ illis ꝛ ſcabinis ſcām
hꝰmoi nō reuocantibꝰ ꝛ alias nō ſatiſfacientibꝰ cōpetent
infra triduū poſt monicionē faciendā ab ordiario locus
vbi hoc cōtigit ſit eccaſtico ſuppoſitus interdcō. Quo
durante ꝑ quidenam ſuꝑior dn̄s illꝰ iudicij ꝛ ſcabinoꝝ
moneat̄ ꝑ ordiariū vt tale forefactū ꝓcuret ſine cari ifra
ſeptē dies pꝰ ipſa monicionē emēdari. Alioq̄n cōtra ipm
ſuꝑiorē ſiue dn̄m ꝓcedat̄ ꝑ vt in ſtatuto cōtra iniectores
manuū i clericos de nobilibꝰ ꝛ dn̄is eſt expreſſū. Eodem
mō ſtatuꝰ cōtra occupantes ſeu ſeculari iudicio arreſtā
tes bona eccliaꝝ ſeu eccliaſticaꝝ ꝑſonaꝝ ſiue religioſo
rū ꝓcedi ꝛ idem obſeruari.

Ut laycis fiat de clericꝭ iuſticia.:

Item ne layci occaſionē habeant de defcū iuſticie ꝯ
clericos querulandi ſtatuimꝰ ſub ꝑena excōicacōis
firmiter precipientes vt prelati ſeu ordiarii clericorum
ꝛ eccleſiarū laicis contra ipſos clericos vel eccleſias cau
ſam habentibꝰ faciant cum requiſiti fuerint ſecundū con-
ſuetudines capitulorum vel ſecundum ordinariū ſi fue
rit in eccia collegiata et alias de clericis nō exiſtētibꝰ de

collegio ſecūdū ſcptū ſꝫ ꝯſuetudīē ⁊ iuſticiā expeditam

De ſynodis:

Jtem ſtatuimꝰ vt prelati ⁊ ordinarii iudices nr̄e ciuitatis ⁊ dioceſis in t̄ris eorū interdcō ſbiectis ſynodū ſuā q̄ ad hoc tenent obſeruent pſe vel ꝑ alios congruis tempibꝰ ab ipſis p̄latis ꝓut expedire viderint prefigendis et. que corrigenda vel reformanda occurrerint corrigant ⁊ reforment ⁊ omēs de parochia illa in q̄ ſynodus celebranda fuerit quādocūqꝫ eis fuit denūciata ad eccleſiam ⁊ ſinodū veniant obediēt et iura ſinodalia obſeruent reuerenter non obſtante aliqua occaſione cōtraria vel ꝯſuetudine quam corruptelam reputamꝰ ⁊ penitꝰ reꝓbamus Soli tn̄ nobiles excipiant qui ad noſtrā ſinnodū noſcūt ſpecialiter ꝑtinere Si qui vo laycoꝝ cōtra hoc venire p̄ſūpſerint ⁊ in hoc mādato ſui p̄lati ſiue ordinarii nō obedierint ſniām excōicacōis quā in hiis ſcptꝭ in ipſos ferimus ipo fcō vel omiſſione incurrant ⁊ excōicati ſingulis diebus dn̄icis ⁊ feſtiuis ꝑ plebanos eoꝝ et alios ꝓut p̄lato ipi expedire videbit vſqꝫ ad ſatiſfactōēꝫ ꝯdignā publice nūcient Si vero multitudo parochie fuerit in cauſa vel culpa locus ille in quo ſynodus vel iura ſynodalia impediri cōtigerit ſit ipſo facto eccleſiaſtico ſuppoſitus interdicto. Quod non relaxetur niſi de hoc ſatiſfactum fuerit cōpetēter nobilibus vero ne huiuſmodi ſynodū vel iura ſynodalia impediant ſub pena excōicacionis late ſentencie firmiter ꝓhibemus

De delictis inpunitis.

Jtē ne delicta ſeu ꝯmiſſa ſbditoꝝ maneant īpunita et ex hoc t̄l uat aliis audacia delīquēdi ſtatuimꝰ vt prelati in terminis eoꝝ iuriſdictioni ſubiectis ſua iuriſ

(c m l)

dictione libere vtant͡ tā in correctione ꝙ in iudicio ⁊ ani
maduerſacione ⁊ aliis q̄ ad hoc videbunt͡ expedire nec in
hiis alt͡ ab altro non impediat͡ ſed iuuet ⁊ ſi aliq̄ ſnīe a p̄
lato in ſuum ſbditū ꝓpt͡ ipſius exceſſus ꝓlate fuerint il
le ſētēcie ab aliis p̄latis inuiolabilit͡ vſqȝ ad ſatiſfactiōe͡ꝫ
ꝯdignā obſeruēt͡ ⁊ eciā execucōi ſi op⁹ fuerit demādētur

De officiis eccleſiaſticis

Itē ſtatuimus .vt iudices eccleſiaſtici in iudiciis ſu
is cauſis officiū ſuū ſolū deū ⁊ iuſticiā pre ocul͡ hn̄
tes fideliter exequāt͡ ⁊ ſi ſcienter p̄ grām vl͡ p̄ ſortes ali
quē ptiū ꝯtra iuſticiā leſerit preter penas a iure ſtatutas
q̄bus ſubiaceāt ipſo facto icurrant ſētēciā excōicacionis
a nobis latā in hiis ſcriptis ⁊ nichilominus p̄ ſupiorē cō
tra eōs ſi opus fuerit grauius ꝓcedatur.

De cauſis ſecularibus.

Item ſtatuim⁹ de cauſis ad forꝫ ſeculare ſpectātib⁹
iudices ecclaſtici ſe nullaten⁹ intromittant ꝙ cito it͡
litigātes de hoc ꝓceptū fuerit corā ipis iudicib⁹ ecclaſti
cis ⁊ oſtenſū ſicut de iure fuerit faciendū cauſā ad iudicē
ſecularem remittere non poſtponat.

Ne impediatur iuriſdictio eccleſiaſtica.

Item ne iuriſdictionem iudicum eccleſiaſticoꝝ ſiue
ordinarii ſiue delegati a ſecularibus iudiciis ſiue p̄
ſonis impediri et ex hoc ſicut a pluribus intemptat͡ diſ
ſolui contingat neruum eccleſiaſtice diſcipline ſtatuim⁹
vt nullus ſecularium ſiue nobilis fuerit ſiue alter qualiſ
cumque eccleſiaſticorum iudicum iuriſdictionem incita
cionibus monicionibus denunciacionibus excōicacioni
bus et aliis modis quibus iuriſdictio eccleſiaſtica exer
ceatur per ſe vel per alium . impediant aliqualiter

vel retardent et ſi cōtra hoc auſu temerario p̄ſūpſe-
rit et moniti ab ordinario vel delegato infra ſeptē dies
a die monicionis facte non deſtiterint omnino nec reuo-
cauerint et ſi quod in preiudiciū p̄miſſoꝝ attēptauerint
ſentēciam excoīcacōis quā in his ſcriptis ferim⁹ ī hui⁹-
modi p̄ſūptores incurrūt ipſo fcō quā excōicacōez ſi per
quindecim dies ſequentes ɔtumaciter ſuſtinuerīt extunc
ſi nobilis vel dñs eſt terra ipſi⁹ vel diſtrict⁹ ſi quē hz ſint
ipſo facto eccleſiaſtico ſuppoſiti īterdcō ꝛ nichilomin⁹
in loco vbi faciens inpedimentū p̄dictū vel p̄curās domi-
liū habuerit ceſſetur a diuinis quouſqꝫ impedimentū ſit
reuocatū et alias legittime ſatiſfactum.

De captiuatoribus.

Item quia in tantam veſaniam plerūqꝫ p̄rūpit
quoꝝdā p̄uerſitas p̄uerſorum vt auſu ſacrilego
clericos ac eccleſiaſticas p̄ſonas nō ſine violenta manu-
um iniectione dāpnabiliter cape eciam captiuos execra-
biliter detinere nō formidant. Statuim⁹ vt clericoꝝ cap-
tiuatores q̄cūqꝫ fuerint aut cuiuſcūqꝫ dignitatis aut ɔdi-
cionis cū oīb⁹ ɔſiliū auxilium opem vel opam adhibētib⁹
per omnes eccleſias ɔuētuales p̄ochiales et capellas
ciuitatis et dyoceſis cū ipſo facto excōicaciones canōis
ſint ligati excoīcati noīatim ſi coꝝ noīa ſciri poterint Ali-
oquin in genere publice denūcientur donec captiuus ſit
liberatus et de fore fcō fuerit leſo nobis et eccleſie ſatiſ-
factū. Et ſi infra octo dies poſt huiuſmōi denūciacionē
captiuus nō fuerit liberat⁹ extunc idem captiuatores cū
o[mn]ib⁹ adhibētib⁹ ɔſiliū auxiliū opem vel opam vt pre-
dictum eſt nominatim quoꝝ nomina ſciri poterunt Ali-
oquin ſingulis diebus dominicis et feſtiuis campanis

pulſatis candelis extinctis p eaſdē eccleſias ſolēpnit̄ nūcient̄ Idemqꝫ obſeruetur ſi captiuo liberato. non fuerit leſo nobis ⁊ eccleſie infra mēſem ſatiſfactū et nichilominꝰ euitent̄ donec p auctoritatem apl̄icam abſoluantur.

Ubi captiui detinentur.

Itē ſtatuimꝰ .ꝙ in loco videlicet ciuitate opido caſtro ſeu municōe l̄ villa vel alio quocūqꝫ noīe vocet̄ vbi clericꝰ captiuus fuerit abductus receptus l̄ detētus fuerit ⁊ ꝙ̄ diu ibidē extiterit ceſſetur penitus a diuinis ⁊ ipſe locus ſit ipſo fcō eccl̄iaſtico ſuppoſitus interdicto et ſi p triduū ibi manſerit captiuus nec liberatꝰ fuerit locꝰ ꝗuis poſtmodū captiuꝰ de eodē loco fuerit deductus nichilominus maneat interdcūs donec captiuus liberetur ⁊ mō p̄dcō fuerit ſatiſfactū. vt ſic tā nobiles ꝙ magnates ⁊ populares cū plebe cōtra malefactores ⁊ ſacrilegos huiuſmoī ex diuinoꝝ carēcia ꝓuocati ꝯſurgant ad liberacōeꝫ illius q̄ auſu ſacrilego captiuus detinetur auxilium preſtituri .

Deloco interdicto per mēſem racione captiuitatis .

Itē ſi ꝓpt̄ captiuitatē vel detēcionē clerici captiui locus vbi detinetur vel vbi captiuans hꝫ domiciliū p mēſē vnū māſerit īt̄dcūs ita ꝙ clericus liberatꝰ nō fuerit nec aliās ſatiſfactū ex tūc īterdictū ipm ad totū dcanatū ī quo ille locꝰ ꝯſiſtit extēdat̄ ⁊ ſit ipē dcanatus totꝰ īt̄dcūs Itē ſi īterdcō durāte hꝰmoī p quīdenā clericus captiuꝰ nō fuerit libeātꝰ ex tūc ſi nobilis fuerit l̄ potēs l̄ alius q̄cūqꝫ hn̄s iuriſdcōeꝫ l̄ diſtrictū q̄ clericū captiuauit vel detinuit t̄ra vel diſtrictus eiꝰ vbicūqꝫ fuerint ſubiaceāt eccl̄iaſtico īterdcō ⁊ idē īterdictū eadēqꝫ pena obſeruēt̄ ſi dn̄s vel nobilis vel aliꝰ q̄cūqꝫ ī cuiꝰ diſtrictu

q̃zuis ab alio captiuatū habuerit domiciliuz uel recepta
tulum monitus ab ordinario loci infra quindenam a die
monicōis fcē ipſum clericū nō ꝓcurauerit liberari.

De obſtinatis.

Tē ſi captiuās clericū uel religioſū aut detinens aut ſacrilegus hmoī pcīs ſupradcīs uilipeñ ꝯgr
na ſatiſfcōe neglecta ꝛ ꝑ ānuz vnū in hmoī exꝯīcacōe aīo
ꝑſtiterit obſtinato ſtatuimꝫ ut nullus de filiis filiabꝫ fra
tribꝫ ꝛ ſororibꝫ filiis ꝛ filiabus fratꝝ ꝛ ſoroꝝ uſqꝫ ad tci
um gradū īcluſiue linea deſcendēti ꝛ collaterali illi eciā
q̄ ad captiuitatez hmoī opē uel opam imdēderint uel cap
tiuū clericū in ſuis doīciliis detinuerīt ad ordines ſeu be
neficia ac eciā ꝑlaturas admittaī cū ex delicto ꝑntū ipſo
fcō reddūī inhabiles ad huiuſmoī cſequēda ſub pena ex
cōicacionis late ſentēcie ſſatuētes et mādantes examina
toribus capitulis et pꝛōnis et archidyaconis et prelatis
vt nullū ex talibꝫ ad oꝛdines admittāt capitula nullū ex
eis ad ꝑbēdas eligāt pꝛōni nullū ex ipis pñtēt archidya
cōi vel ꝑlati tales nō īueſtiāt vllo mō Alioquī capitula
pꝛōni archidyacōi et ꝑlati ipo fcō ius ſnū amittāt ea vi
ce et ad ꝓximū ſupioꝛē deuoluaī Exāīnatoꝛes vo et ar
chidyaconi aliquem de talibus ſciēt ad oꝛdiēs vel ad bñ
ficia admittentes ipo fcō ſentenciā excōicacionis incur
rāt Item de filiabus ſtatuimus obſeruādum in clauſtꝛ
vel cenobiis cuiuſcūqꝫ oꝛdinis nullatenus admittāī I
dem eciā quo ad excluſionē hmōi ī filiis filiabꝰ ī nepoti
bꝰ ꝛ neptibus eoꝝ hui eccias vel moāſteria īcēderit ſi ꝑ ā
nū ī excōicacōe neglecta ſatiſfcōe ꝑſtiterint cōtūacit cō
tra tales ſtatuimꝰ obſeruād Feoda eciā ſi ſua pād ſacri
legi ꝑdci ab eccīs vel eccleſiaſticis ꝑſonis tenuerint poſt

lapſũ anni p quẽ excõicationẽ ſuſtinuerĩt ad eccleſias uel eccleſiaſticas perſõas libere ruertãt ita ut ſi ipſi ſacrilegi ultra ſe de hmoĩ feodis ingeſſerint ↄtra eos tanquã inuaſores eccleſie pcedatur

De fratribus ꝛ ſororibus

Itẽ uolentes ut frẽs ꝛ ſorores filii ꝛ filie fratꝝ et ſoroꝝ ꝛ alii in linea collaterali gradus pdci qui ſacrilegis ꝛ excõicatis hmoĩ in ſuis mꝉeficiis nõ aſſiſtũt nec aſſiſterũt ꝛ ad ipa maleficia opem uel opam aut fauorez nõ impenderũt nec impendunt ſñ culpa coꝝ aut ſñ cã eoruz nõ grauenẽ ex maleficiis coꝝ ſtatuim⁹ ut eidem frẽs ꝛ ſorores fili ꝛ filie fratꝝ ꝛ ſoroꝝ ac alie pſone linee collateralis penis ſupradcis quo ad excluſionẽ ab ordinib⁹ officiis prelaturis hmõi non ſubiaceãt nec aſtringantur eiſdẽ ſi infra eundez annũ corã nob aut capitulo aut prioribus coloñ ſe canonice expurgauerit quilibz q̃rta maũ ꝙ predictis ſacrilegis in hmõi maleficiõ conſilio auxilio opere vel opa non aſſiſterunt ꝛ iuramento corporali firmauerint ꝙ eis ulterius non aſtabunt

De clerico in dyoceſi captiuato

Item ſtatui⁹ ut ſi cleric⁹ colonieñ ciuitatis uel dyoceſis capi contingat uel in noſtra ciuitate ac dioceſ captũ ad aliã dyoceſ deduci uel tranferri ꝙ capitulum ꝛ pores ad alia capitula ad deliberatiõez captiui ꝛ ad pcedẽdũ ↄ ſacrilegũ illi⁹ dioceſis q̃ i hoc culpabilis fuerit apud loci dioceſanũ affectuoſe laborent ut hoc viſum fuerit expedire

De occiſoribus clericoꝝ

Item de occiſoribz et mutulatoribz cꝉicoꝝ ꝛ clericos ĩ captiuitate uſz ad mortẽ ↄtinẽtib⁹ Statui⁹ p

oēs eccleſias cōuētuales ꝑochiales ⁊capellas ciuitatis ⁊ dioceſis colonieñ ipi occiſoꝛes vel mutilatoꝛes ⁊ oēs opē vel opam ſeu ꝯſiliū ad hoc adhibētibꝰ ſingul̃ diebus dnicis et feſtiuis cāpanis pulſatis cādelis extictis noia‑ tim quoꝝ noia ſciri poterūt alias in genere excoicati de nūciētur et ab oībus artius deuitādi donec ſufficiēt̃ ſatiſ fecerint ⁊ a ſede aplica redierīt abſoluti ꝑterea locus ō‑ nis ad quē venerint ſit interdcūs ꝙ diu ibi fuerīt ⁊ ꝑ cō ſequēs triduū ſi ibi biberit vel comederint ⁊ ꝑ ſeptē ſe‑ quētes dies vbi eos cōtigerit ꝑnoctare Ceterim ſi nobi les fuerīt vel alii terrā iuriſdcoēm l̃ diſtrictū hñtes infra tres mēſes a tpe ꝑpetrati ſceleris ad arbitriū noſtꝝ aut capituli et ꝑoꝛis colonieñ nō ſatiſfecerīt terra eoꝝ ⁊ diſ trictꝰ ex tūc ſit ipo fcō ecciāſtico ſuppoſitꝰ interdcō Et feoda ſiue officia vel pēſioēs ſi q̄ hūt ab eccleſiis ⁊ eccle ſiaſticis ꝑſonis amittant et ad eccleſias a quibꝰ ea habue rīt libere reuertāt̃ ita qꝛ ipoꝝ ſacrilegoꝝ heredes ad feo da huiuſmoi vel ad aliq̄ alia ab eccleſiis l̃ ecciaſticis ꝑſo nis deſcēdencia nūq̄ in ꝑpetuū admittāt̃ de q̄bus ſi vltra ſe ingeſſerint cōtra eos ꝓcedat̃ tq̄ ꝯ bonoꝝ ecciaſticoꝝ inuaſoꝛes ꝓ vt ſuperiꝰ eſt expſſū Et hoc eciā in aliis ꝑſo nis q̄ nō ſūt nobiles feodū hñtibꝰ volumꝰ obſeruari . ꝑ‑ terea ſi dnī terre in quoꝝ diſtrictibus manēt vel domici‑ liū habuerīt vbi tā enoꝛme ſcelus cōſtiterit cōmiſſū tam nepharios ſacrilegos et nephandos in ſuis diſtrictibus ſuſtinuerint et cōtra eos ad bonoꝝ ꝑuacionē ⁊ ꝓſcripti onem de terra nō ꝓceſſerint contra ipos dnōſ tq̄ cōſen‑ ciētes malo huiuſmoi monicione procedatur

De filiis et nepotibus

Item ſi infra annum a ſede apoſtolica abſoluci-
onem impetrare et alias cōgrue ſatiſfacere neglex
erint Statuimus vt extūc nullus filiorꝫ aut nepotum eo
rum ſacrilegorꝫ ad ordines vel eccleſiaſticum bñficiū vel
dignitatē vſqꝫ ad quartum gradum admittatꝛ ⁊ idem fiat
de filiabus ⁊ nepotibus eorundem ⁊ ſi q̄ eos vel eas ad-
miſerint incurrant penas q̄ ſupius de filiabus ⁊ nepoti-
bus clericos captiuancium ſunt expreſſe:

Qui minas infert eccleſiaſtice pſone

Item volentes malo antequam veniat quātū poſ-
ſumus obuiare Statuimus vt ſi quis eccliaſtice pſo
ne minas intulit de corpore vel de rebus ⁊ monitus nō
ab ordinarrio ipſam perſonam eccleſiaſticam nō aſſecu
rauerit a tempore monicionis infra ſeptem dies ab ipo
ordinario extūc excoīcetꝛ ⁊ excoīcatus publice nūcietur.
donec aſſecuret ipſam pſonam eccleſiaſticam ⁊ de ea co
ram ſuo iudice accipiant racionem

De clerico ſacrilego.

Item cum magnum ſit ſcandalum ⁊ pleriſq͡ꝫ laycis
qui cum clericis ſunt infeſti. conſimilia cōmittendi
exiſtat q͡ꝫ plurimum incentiuum q͡ꝫ clerici in clericos ſa-
crilegiū cōmittre nō verentꝛ. Statuimꝰ clericus iniciens
manus in clericum vel eccleſiam ſeu eccleſiaſticam pſo
nam ſpolians vl' violenciam in emunitatem cōmittens
vl' bona corꝫ ſclari iudicio occupans aut aliquod borū
cōſilium auxilium ſeu operam dans ꝓ iniectione hꝰmōi
ↄmittendi per omēs eccleſias ⁊ capellas ciuitatis et dy
oceſis excoīcatus nuncietur. Et cum de aliis conſtiterit
ꝑ euidenciam facti vel famā publicam vel iuramentum
iniuriā vel dampnum paſſi. ſi fuerit pſona fidedigna uel

ꝑ fidem teſtium ſūmarie facienda ꝑ ordinariū moneatur vt infra ſeptem dies a tp̄e monitionis facte de forefacto ꝑpetrato ſatiſfatiat cōpetenter Alioquin a nobis excō⸗municat⁹ excōicatione quam ferim⁹ iu biis ſcriptis ꝑ omnes eccleſias vtſ̄ dictū eſt publice nūcieť Quod ſi infra quidecī dies non ſatiſfecerit ex tūc excōmunicat⁹ denūcieť campanis pulſatis. candelis extictis ſingulis dieb⁹ dominicꝫ ꝛ feſtiuis Et ſi ꝑ annum in huiuſmodi excōicatione ꝑſtiterit extunc omnib⁹ beneficiis eccleſiaſticis ſi que hꝫ ipſo facto ſit ꝑuat⁹ ꝛ illi ad quos ꝑtinet ipoꝝ beneficioꝝ collatio ea conferant infra menſem. Alioquī per ſuperiorem ex tunc cōferantur. et nichilomin⁹ ſint inhabiles ad aliqua alia conſequenda.

De clerico clericum captiuante

Tem ſi clericus clericum alicuius q̄ſtionis occaſione quam habuerit captiuauerit vel ad captiuandū ip̄m conſilium auxilium adhibuerit. ſtatuimus vt cauſā amittat ip̄o facto et excōicatus publice vt de aliis captiuatoribus expreſſum nūcieť Et ſi infra ſeptem dies liberationem ipſius captiui non ꝓcurauerit. aut infra alios quindecim dies leſo uob ꝛ eccleſie non ſatiſfecerit. extūc omnibus beneficiis eccleſiaſticis ſi que habet. ſit ip̄o facto priuatus. et nichilomin⁹ imperpetuum inhabilis ad aliquod beneficium conſequendum Et ſi ille ad quem collatio huiuſmodi beneficiorum pertinuerit infra menſem de eis non ordinauerit ea alii vel aliis conferendo collatio et ordinacio eorundem ad ꝓximum ſuperiorem ſit ipſo facto deuoluta. Si vero beneficium non habuerit ſit inhabilis inperpetuum ad optinendum. Preterea omnis locus ad quem huiuſmodi ſacrilegus peruenerit

vel vbi biberit vel cōmederit aut pernoctauerit ſit ipſo facto interdictus eodem modo ſicut de laycis captiuatoribus eſt expreſſum

De clerico clericum occidente

Item ſtatuimus vt clericus occidens vel mutilans clericum vel eum vſq; ad mortem captiuum detinens ſit ipſo facto ab omnibus beneficiis eccleſiaſticis habitis ⁊ a ſpe habendis penitus deſtitutus et excōmunicatus ab omnibus eccleſiis vt ſuperius dictum eſt nuncietur loc⁹ ad quem venerit vel vbi biberit aut cōmederit aut p̄noctauerit vt ſuperius dictum eſt ſit ſuppoſitus ipſo facto eccleſiaſtico interdicto Et nichilominus contra ipſū ad alias penas per nos aut capittulum ⁊ priores colonienſis ſi opus fuerit procedatur

De clericis litigantib⁹ ſuper prebendis.

Item cū plerumq; contingat q̄ vacante prebenda aliqua in ciuitate vel dyoceſis colonienſis in q̄ duo vel tres auctores ſedis apoſtolice vel legatoꝝ ſuoꝝ aut quamuis alia auctoritate ius aſſeruut ſe habere per executores ſuos ſeu quoſcumq; alios ſe procurant mitti in corporalem poſſeſſionem prebende ipſius cuius occaſione miſſionis de huiuſmodi prebenda contendentes bona res ⁊ iura illius eccleſie tam infra emunitatem quam extra indifferenter rapiunt et inuadunt ſeu per ſeculare iudicium arreſtari vel occupari procurant ſentencias excommunicacionis in certas perſones de capittulo et ſuſpenſis in capittulum fulminari facientes propter quod in rebus et perſonis tam ſpiritualibus quam temporalib⁹ eccleſie non modicū detrimentum et iacturam. Statuim⁹ vt cū in aliqua eccleſia caſus hui⁹modi emerſit de

canus ⁊ capittulum illius ecclesie auctoritate hui⁹mōi conſtitucionis ſibi ſciant litteras autēticas et inſtrumē ta quibus ſic contendentes vti voluerint in iure ſuo hinc inde a partibus exhiberi Et cōuocatis capittulo ⁊ priori qui p̄ntes fuerīt ⁊ ꝯmode haberi poterant p eos vocatis ad hoc iuriſperitis q̄ n̄ fuerint expedire ſine queſtione ⁊ diſcordia decidatur et corū̄ diſcutioni ſeu ſentencie ſtet. inuiolabiliter obſeruetur. et ſi capittulum ⁊ priores ꝓp ter difficultatē iuris vel alias cauſas legittimas q̄ſtiōe decidere non poterunt nec decidūt eandem cauſam ad curiam dn̄i pape decidendam tranſmittant. p̄figentes p tibus t̄im cōpetentem quo ſe cōſpectui pape rep̄ſentent cum omnibus ſuis munimentis ⁊ documentis iuſticiam r̄petere Cum v̄o et queſtione durante huiuſmōi medie tas fructus prebende vacātis in uſus cedat eccleſie ⁊ re liqua pars alicui ydonee perſone q̄ deſeruiat in ordine quā defuncti p̄benda r̄quiſierit deputetur ⁊ ſi aliqua pti um ſn̄iam interim ꝓ ſe habuerit. ⁊ in cauſa euicerit fru ctus eiuſdem prebēde de mandato dn̄i pape capittulo p̄ ſentato ceſſante occaſione qualit et miniſtrent. Si qua vero partium litterarꝫ ſuarū̄ copiā facere ⁊ hoc ſtatutū̄ ſubire cōtumaciter rēnuerit et de ſua potentia vel mali cia confuſa bona ecc̄ie inuadere ⁊ rapere temere ⁊ irreue renter dei timore poſtpoſito p̄ſūpſerit contra ipſā ptem tamquā raptorem bonorꝫ eccleſie. vt ſupradictū̄ eſt ꝓce datur. Statuimus vt hoc ſtatutū̄ non ſolū̄ ad futura h⁹ modi negocia ſed eciam ad preſencia ⁊ preterita a tēpo re electionis nr̄e extendatur

De clericis aſſiſtentibus ſacrilegis.

Tē cū̄ ſaluis penis ſtatutis tā in iure canonico quā

ciuili et cohercione noſtre ordinarie poteſtatis contra iniuriatores eccleſiarum et eccleſiaſticarum perſonarū predictis modis ꝛ aliis que ad hoc expedire videbuntur ꝓuidim⁹ ſtatuendum ꝛ procedendum. ſtatuimus vt ꝑſonis quibuſcūqꝫ aut man⁹ in clericos aut religioſos iniciunt vel eos ſpoliant aut capiunt aut aliquo ſupradictorum modorum vel exceſſuū contra eccleſias vel eccleſiaſticas perſonas exceſſerint ſeu ſentenciis excōmunicacionis ſuſpeñ. aut interdicti aut aliis penis predictis ſe inuoluerint clerici ſiue in dignitate conſtituti ſiue alii ſeu etiam aduocati auxilio et conſilio in aperto vel in occulto non aſſiſtant et qui contrauenerint v̄bo vel facto ſenteuciam excōmunicationis quam in eos ferimus in hiis ſcriptis incurrant ipſo facto et excōicati publice qui de hoc conuicti fuerint vel confeſſi vſqꝫ ad ſatiſfactionē cōdignam nuncientur. Et ſi publice pro huiuſmodi perſonis preſūpſerint in iudicio poſtulare eorum iniurias defendendo et moniti ab eorum ordinariis non deſtiterint publice tamquam illi quorum exceſſus vel iniurias nitūtur defendere nuncientur et alias eciam contra eos ꝓcedatur Idem ſtatuim⁹ fieri de hiis qui vſurariis manifeſtis aſſiſtunt patrocinio vel defendunt eoſdem

De capellanis ſacrilegorum

Item ſtatuimus vt clerici vel capellani dominorum vel nobilium vel aliarum perſonarum qui fuerint propter aliquem predictorum exceſſuum ſentencia excommunicacionis innodati dominis ſuis in huiuſmodi iniuriis conſilium vel auxilium verbo vel facto nō impendant. Alioquin ſe nouerint eadē excōmunicacōe

inuolutos. Preterea ipſos dños mõis quibus poterint inducant vt de hiis pro quibus excõmunicati exiſtunt ſatiſfaciant ⁊ ad ſancte matris eccleſie recõſiliacionem reuertantur Quod ſi infra menſem eoſdem dominos ſuos ad hoc inducere nequiuerint extunc omnino recedant ab eiſdem nec eis cõmunicent. Alioquin ipſos clericos ſeu capellanos qui vltra id cum dominis ſuis ꝑmanſerint et eis cõmunicauerint maiori excõmunicacõe in hiis ſcriptis late ſentencie innodamus ⁊ precipimus eos ꝑ locorũ ordinarios excõmunicatoꝝ publice nunciari In qua excõicacione ſi per duos menſes contumaciter perdurauerint et a dominis ſuis non receſſerint ex tunc ipſo facto õnibus beneficiis eccleſiaſticis cũ cura vel ſine cura q̃ habẽt ſit ꝑuati Et eadem beneficia per illos ad quorũ collacionem pertinent aliis perſonis ydoneis cõferant infra menſem alioquin extunc per ſuperiorem proximũ conferantur et nichilominus ſunt inhabiles ad ãlia beneficia optinenda. Item cum nõnulli ſentenciam excõmunicacionis dampnabiliter vilipendant ſtatuimus vt quicunqꝫ excõmunicatus ⁊ in prochia ſua denunciatus per annũ in ipſa excomunicacione perſtiterit et de hoc fides facta fuerit per litteras excommunicatorias quas ſufficere. volumus in hac pte ſi fuerit ordinarius et alias per aliã fidem ſufficientem. ſi huiuſmodi fuerit nobilis vel alius dñs terrã uel diſtrictũ illa t'ra vl' diſtrictus ꝑ ordinariũ loci ſup hoc reqſitũ ab excõicacõe vl' actore eccliaſtico ſine difficultate ſupponat' interdcõ Et ſi fuerit ali⁹ quam nobilis dñs tpalis ſiue iudex in cuius diſtrictu excõicat⁹ manſerit vl' domiciliũ habuerit moneatur ꝑ ordinarium ipi⁹ vt ꝯpellat ipm excõicatũ redire ad ſcẽ mris eccie vni

onem Alioquin idem dñs ſiue iudex p ipm ordinariū ex
cõicacõis ſentẽcia pcellatur. Itẽ excõicati ipi cū p annū
in excõicacõe pſtiterint in ſynodis accuſent tãquã clauiū
eccleſie ɔtemptores ꝛ ſatiſfacere ɔpellant adhibito eciã
ſi op9 ſuerit auxilio brachii ſecularis Quia vero omni
bus p ſtatuta huiuſmõi paterna ſollicitudine intendim9
ꝓuidere vt videlicz quies ꝓcuret eccleſiis vel eccleſiaſti
cis perſonis et pacis turbatores pene formidine cohibeã
tur a peccatis. Precipim9 et mandamus ſub pena excõi
cacõis vt ſtatuta ipa ab õib9 tam eccleſieſticis quã ſecula
ribus pſonis inuiolabiliter obſeruentur ſtatuentes vt ca
pittulū prelati archidyaconi ꝑpoſiti decani capꝉoꝝ ac a
lia capꝉa ꝛ ſinguli de capittulis decanixpianitatū ꝛ rec
tores eccleſiarum ꝛ capellarū nec nõ vicarii et oẽs cleri
ci colonieñ ciuitatꝫ et dyoceſis ad obſeruãciã ſẽtẽciarū
predictarum ſilicet excõicacionis ſuſpeñ ꝛ iterdicti ꝛ ad
eorum execucionem qñcūqꝫ ꝛ quocienſcūqꝫ opus fuerit
et aliquod forefactuz ɔmitti cõtigerit in ciuitate aut dy
oceſi colonieñ omni fraude doloqꝫ excluſis fideliter tene
antur. ſi quis aūt prelatus in hiis remiſſus fuerit excpte
eccleſie vel perſone iniuriã vꝉ dampnum paſſe tercio re
quiſitus ad execucionem premiſſoꝝ prout in ſupiorib9
ɔtinet p ſe vel p aliū ꝓcedere neglexerit ſniãz ſuſpeñ ꝛ a
nobis latam in hiis ſcriptis incurrant ipa omiſſione quã
ſcz ſuſpeñ ſniãm ſi p octo dies in negligencia perdurate
ſuſtinuerit extunc incurrat excõicacoñ ſniãm a nob latã
in hiis ſcptis Et nꝉominꝰ ɔtra eos ad vlteriora p nos de
ɔſilio capli ꝛ ꝑoris colonieñ ꝓcedat. Itẽ ebdomedarii in
eccleſiis ɔuẽtualib9 plebãi ꝛ rcõres ſeu ꝓuiſores ecclãꝝ
ꝝ ꝛ capellaꝝ citatꝫ et dyoceſꝫ colonieñ q̃ i ſuis eccliis vꝉ

capellis illis qui ex illis cauſis ꝺ quibus ſupradictum ē.
excoicacionem inciderint . vel iuris vel hominis. et fue
rint ut premiſſum eſt excommunicati. denūciandi denun
ciare omiſerint ipſa omiſſione ſciant ſe excommunicaci
onis ſniam in his ſcriptis a nobis latā incurriſſe. et po
terūt depoſicioīs piculum formidare. ſi diuinis ſe ingeſ
erint ſic ligati ita ut niſi ſibi celeri ſatiſfactione ꝓſpex
erint monicione premiſſa .a ſuis ordinariis priuent̄ bñ
ficiis que habent ⁊ illa aliis pſonis ydoneis per eos ad
quorū ſpectat collationem cōferantur . Si quis aūt ſa
cerdos i loco propter captiuitatē clerici. uel ꝓpter ſpo
lium eccliſie. uel eccleſiaſtice perſone vel ꝓpter aliq̄ alia
rum predictaꝝ cauſaꝝ in interdicto celebrauerit ſit irre
gularis Et incontinenti ſi nō deſtiterit ac infra quindeci
dies non ſatiſfecerit nobis ⁊ eccleſie ex tūc ipſo facto in
currit excoīcacionis ſentenciam quam in huiuſmoī ſcriꝰ
preſūptores in his ſcriptis. In qua excommunicacōne
ſi per .xv dies pertinaciter perdurauerit negligens ſatiſ
facere extūc ſit ipo fcō oibꝰ beneficiis que habꝫ deſtitutꝰ
et illi ad quoꝝ collatio huiuſmoī beneficioꝝ pertinuerit
et ea aliis perſonis non contulerint infra menſem eorū
collatio ad ꝓximum ſuperiorem deuoluatur. Si vero
beneficium huiuſmodi ſacerdos non habuerit ſit poſt tē
pus predictum inhabilis inppetuum ad aliquod optinē
dum. Item ne aliquis prelatus Archdyaconus .decani
capittuloꝝ et criſtianitatis. et ꝑpoſitus aut rector eccle
ſie vel capelle per craſſam ignorantiam ab obſeruationi
bus ꝑdictaꝝ ſententiaꝝ ſe valeant excuſare cum difficile
ſit ſingulari ꝺnūtiatione ſinguloꝝ auribus īculcari cap
tiuatio clerici vl̄ ſpoliū eccl'ie vel eccl'aſtice pſone vl̄ ali

c1

ad quodcũq; forefactum propter loca aliqua contingũt
cē interdicta ſicut ſuperius in pluribus locis eſt expreſſũ
ſtatuimus vt prelati archidyaconi prepoſiti decani ⁊ rec
tores et vicarii quam cito captiuitas clerici vel ſpolii ꝗ̄
aliquod forefactum de quibus ſupra dictum eſt ad eorũ
noticiam vel fama deferente vel alio quocunq; modo ꝑ
uenerit ſtatim ceſſetur a diuinis vbi hoc iuxta premiſſa
fuerit faciendum . et ad obſeruacionem et execucionem
dictarum ſentenciarum per ſe vel per alios teneantur.
Alioquin non obſtante excuſacione craſſe ignorancie pe
nis et ſentenciis ſubiaceant antedictis Item ſtatuim⁹
vt ad monaſteria et alias religioſas perſonas cuiuſcum
q; ordinis colonieñ ciuitat; et dyoceſis ſtatuta huiuſmo
di extendantur et monaſteriorum prelati et monachi et
alii perſone religioſe ad obſeruacionem et execucionem
teneantur correſpondere . Et ſi alique perſone religio
ſe cuiuſcunq; ordinis exiſtant voluerit alicuius occaſio
ne alicui⁹ preuilegii ab execucione ſeu obſeruacione ſta-
tutorum iſtorum ſe tueri vel excuſare predictorum ſtatu
torum auxilio non tueantur . Item ſtatuimus ⁊ manda
mus in virtute ſancte obediencie vt hec eadem ſtatuta ꝑ
omnes eccleſias ꝯuentuales ⁊ perrochiales et capellas
ciuitatis ⁊ dyoceſis colonieñ ſingulis annis ne aliquem
latere poſſint ſepius publicentur ⁊ in capellis ruralibus
perlegantur Item noīa eoꝝ qui contra eccliſias ſeu ec
cleſiaſticas perſonas aliquo modoꝝ ſupradictorum ex-
ceſſerint ſeu deliquerint ſtatim cum hoc factum fuerit po
natur in regiſtro ⁊ ſepius recitentur vt publice ſciri po-
terunt ex qualitate facti et eius circũſtanciis necnon ⁊ di
lacione ſatiſfactōis qualiter ſit contra excedentes et deli-

quentes huiuſmōi ꝓcedēdū .nec deleant̄ eorū nomina ni
ſi cōgrua ſatiſfactione precedente Si quid vero dubii ā
difficultatis ſuper predictis emerſerit hoc nobis ꝛ capit
tulo ac ꝑſonibus colonienſis reſeruamus declarandum.
Nos vero capl̄m ac prelati ac alia capittula eccleſiarū
ciuitatꝫ ꝛ dyoceſis colonieñ plenam in dñō fiduciam ob
tinentes ꝙ ſtatuta huiuſmodi eccleſiis ꝛ monaſteriis et
pſonis tam eccleſiaſticis ꝙ̄ religioſis in ſpiritualibꝰ ꝛ tē
poralibus ꝓuiſum ſit vt debeat ꝓuideri ad obſeruatōeꝫ
eorūdem ſtatutorū bona fide omni fraude ꝛ dolo excluſꝫ
firmiter obligamꝰ Sigilla eccleſiarū nrāꝝ eiſdē ſtatutis
in teſtimonium apponētes. Actum et pronūciatū āno do
mini M. cc.lxvi. Hec omnia ꝛ ſingula ſtatuta auctorita
te preſentis prouincialis cōſilii in ſuis omnibus clauſu
lis modo et forma et tenoribus ac penarū adiectionibꝰ
ad totam noſtram ꝓuinciam extendimus et ꝓuincialia
ſtatuta facimus decernentes ea vt ſtatuta ꝓuincialia de
bere teneri et obſeruari ſic ꝙ in qualibet ciuitate et dyo
ceſi noſtre ꝓuincie ea teneant̄ et obſeruentur ſicut ſub v̄
bis noſtre ciuitatis et dyoceſis tamꝙ̄ ſynodalia ſunt cō
cepta ac ꝓmulgata eciam hactenus obſeruata ſaluis ta
men aliis ſtatutis ſynodalibus eccleſie noſtre colonieñ
a nobis ſiue ꝑdeceſſoribus noſtris editis ac eciam ſtatu
tis ſuffraganeorū nrōrum ſi que habent quibus ſi in ali
quo reperiant̄ pſentibus ſtatutis cōtraria ac diuerſa. ab
eiſdem inq̄tum et in eo in quo melius et plenius ꝓuidēt
eccleſiis monaſteriis et piis locis eccleſiaſticiſq; pſonis
ut earum rebus ꝛ non iſtis Si vō melius et pleniꝰ pſēti
bus ſtatutis eiſdem ꝓuidetur iſtis et nō aliis decreuimꝰ

CA

foꝛe ſtandum Preterea execucionem ipſoꝛum ſtatutoꝝ
et abſolucionem ſuſpeñ ⁊ relaxationem ſentenciarũ pre
dictarum in eiſdem latarũ ſeu auctoritate ferendarũ ad
nos ⁊ noſtrum officium colonieñ in ciuitate noſtra ⁊ dy
oceſi et ad quemlibet nr̃orum ſuffraganeoꝝ de ac ſuos of
ficiales ſiue ad ipõs ad quos de iure uł cõſuetudine quo
ſynodalia coꝝ ſtatuta ꝑtinent in ſingulis ſuis ciuitatibꝰ
et dyoceſibus volumus ꝑtinere Verum vt omnis ambi
guitas et ꝑplexitas et difficultas quo ad obſeruanciam p̄
ſentium ſtatutoꝛum in futurum euiteť ex cõſenſu exp̄ſ
ſo et auctoritate p̄ſentis ꝓuincialis ꝯſilii retinemus ⁊ re
ſeruamus nobis ꝑtãtem et facultatem et auctoritatẽ p̄ñ
tia ꝓuincialia ſtatuta quo ad noſtram ciuitatẽ et dyoceſĩ
et eciam quo ad ſingulas ciuitates et dyoceſes noſtras
ſuffraganeas ſi i aliquo nr̃orum epiſcopoꝛum ſuffragane
oꝛum et ſuo capittulo requiſiti ſuper eo fuerimꝰ de cõſili
o ꝑoꝛis et capittuli nr̃e eccleſie colonieñ in ſynodo nr̃a
dyoceſana coꝛrigẽdi emẽdandi interpretandi tollendi et
in meliꝰ ꝯmutandi ſi hoc nobis et cauſis neceſſariis ⁊ le
gittimis videbitur expedire ꝓuiciali cõſilio ad id minime
cõuocato Quia vero ꝑ ipſa preſencia ſtatuta ꝓuincialia
a cõi vtilitati predictarum eccleſiarum et eccleſiaſticaꝝ
ꝑſonarum ac ipſarum litterarum vt ſperamus auctoꝛe
dño ſalubriter ꝓuidetur precipimus et mandamus in v̄
tute ſancte obediencie vt ea ab omnibus eccleſiis ⁊ eccle
ſiaſticis perſonis noſtre ꝓuincie inuiolabiliter et firmiť
fraude et dolo excluſis obſeruentur iuxta modum et foꝛ
mam ſupꝛap̄miſſos. In quoꝝ omnium et ſinguloꝝ teſti
moniũ ea ꝑ hermanũ dictũ raſe publicũ ĩpiali auctoĩtate
notariũ ꝯſcribi ⁊ ĩ hãc publicã formã redigi ſuoqꝫ ſigno

conſueto ſignari mandauimus et noſtri ac capittuli noſ
tri colonſenſis ſigillis appenſione muniri. Acta ſũt hec
in conſilio pꝛedicto pꝛeſentibus eciam religioſis viris ſ
ciensſis ſancti panthaleonis ſancti martini glaſbacenſis
biu wibeñ riburgenſis ſãcti coꝛnelii indeñ. monaſterioꝝ
abbatibus bunnenſis ſancti ſeuerini ſancti andree ꝑpoſi
tis ſubdyacono mbiori ſancti gereonis ſancti andree ſci
kuniberti ſancti ſeuerini ſanctoꝛum apoſtolorum ſancte
marie ad gradus decanis ciuitatis et dyoceſis colonieñ
decano zanctenſis carpenſis et zephilcũ prepoſitis eiuſ
dem dyoceſis ⁊ aliis quampluribus teſtibus fide dignis
Anno domini .M.CCC.XXii. indictione ſexta vitia
die menſis ſeptembris.:

Incipit confeſſio petri de focariis

Etrus miſeracione diuina ſancti georgii ad ve
lum aureum decanus cardinalis apoſtolice ſe
dis legatus vniuerſo clero ciuitatis ⁊ dyoceſis
traiectenſis. Salutem et rei geſte noticiam in perpetu
um valiture. Licet vniuerſos criſti fideles et illos pꝛe
cipue quo ad dñice ſocietatis perticipium ſunt vocati
et noſtre ſollicitudini ab apoſtolica ſede cõmiſſi tãto ad
corectionem ipſorum propenſiori cura debemus intẽde
re quanto in culpis eorum eccleſiaſtice boneſtatis ſince
ritas amplius denigratur. Sane auribus noſtris ĩnotu
it ꝙ nonnulli veſtrum carnis lubꝛicum non vitantes de
tinere fornicarias publice non uerentur et alia plura cõ
mittunt enoꝛmia que dei offendant oculos maieſtatis
et ſunt aliis perdicionis exemplum. Cum ergo ſolli-

citudinis noſtre intereſſe noſcatur vt ſuper hiis illud ap
ponamus remedium quod in dnō credim⁹ oportunū de
ꝯſilio epi ꝛ p̄latoꝝ eccleſie traiecteñ preſenti decreto ſta
tuimus ne quis clericus traiectenſis ciuitatis ꝛ dyoceſꝫ
ꝯcubinam de cetero publice ſub penis inferius annotatꝫ
detinere preſumat moneñ nichilominus publice vt ad vi
ginti dies a prolacione cōſtitucionis huius cōputandos
nephādas abicere debeant concubinas eas vel ſiles nul=
latenus recepturi. Alioquin ſint ipſo iure officio bene=
ficioqꝫ ſuſpenſi. ꝛ ſi ex tunc ſe nō correxerint decem die=
rū elapſo ſpacio ſe ſciant excoīcacōis ſnīe īnodatos. ip=
ſoꝝqꝫ beneficia vacař ac eorum collacōes ad ſuperioreſꝫ
iuxta iuris debitum redire ꝙ ſi ad huc eorum exceſſ⁹ re=
maneant nichilominus īcorrecti. nō obſtante friuole ap
pellacōis obſtaculo bonis que poſſiderant ſpoliētur ita
quos timor dei nō reuocat amalo. ſaltem rigor debitus
reuocet diſcipline Ceterumqꝫ ipſoꝝ nephanda ſoboles ī
epātu traiecteñ nimium inoleuit. volumus ꝛ mādam⁹ ꝙ
nulli filii clericorum patribus viuentibus in maiori eccl
a ad aliquam eccleſiarum ciuitatis ꝛ dyoceſꝫ traiecteñ
aliquod obtineā de cetero beneficium niſi ex indulgencia
ſedis appoſtolice q̄ de ꝯfeſſione huiuſmoī expreſſam faci
et mēſionē ordinariam ſi quantū ex ipſis beneficiis opti
nendis ac ordinaciones illa vice bñficioꝝ ipſoꝝ ordiā=
cione cenſemus fore p̄uatos vt eccleſia traiecteñ cōtinu
um ſuſcipiat incrementum et ne lupus rapax inuadat o
ues paſtore carente. p̄nti conſtitucione ſanximus vt de
cōmuni eccleſiarum traiecteñ de cetero ꝯtinuam faciant
reſidenciam in eiſdē Alioquī q̄ ſe abſentauerint abſqꝫ ca
pitularium licencia ꝛ in caſibus non ꝯceſſis poſt duorum

menſium ſpacium decanatus officio ſit ipſo iure priuati et canonici eccleſiarum ipſarū alios quos honeſtos et ydoneos crediderint ſibi eligant decanos nec ad decanatus officium aliqui in eiſdē eccleſiis de cetero aſſumātur niſi iurent ibidē reſidentiam facere perſonalem.;

Statuta ꝓuincialia feliciter expliciunt

Statuta ſynodalia traiecteñ dyoceſis īcipiūt feliciter

Epiſtola prima dnī iohis de zirich epiſcopi traiecteñ.

Johannes dei et apoſtolice ſedis grā epūs traiectenſis Uniuerſis ⁊ ſingulis tā cleric̄ quā laycis nrē ciuitatis et dyoceſis ſalutem in dnō ⁊ mādata nrā ſalubriter obſeruare.
Cum ſicut fama referente didicim⁹ plures ⁊ diuerſi exceſſus graues ⁊ enormes ⁊ intollerabiles quod dolēter referim⁹ ī nrā ciuitate ⁊ dyoceſis tam a clericis quam a laycis perpetrari ſint frequenter ⁊ adhuc perpetrantur ſepius Nos ex nrō officio paſtorali aliquibus eoꝝ aliq̄li remedio volen̄ obuiare ne impunitatem eoꝝ delictorū hoīes cōſuetudini potius quam emendacioni valeāt imputare:. Item excomunicamus omnes ⁊ ſigulos clericos et laycos cuiuſcūqꝫ cōdicionis exiſtant aut ſtatus noſtre

ciuitatis ⁊ dyoceſis iuriſdictionem eccleſiaſticam de ce-
tero impedientes ſeu perturbantes qualitercunq̧ ſeu lit
teras rumpēdo aut rapiendo ſeu nuncios ⁊ portatores
earum deludendo capiendo detinendo ſeu dāpna iniuri
as moleſtiasq̧ eis inferendo vel quoquo modo alio. dic
tam iuriſdictionem eccleſiaſticam perturbando. Item
excommunicamus omnes et ſingulos fautores et cōpli-
ces eorum necnon dantes auxilium et conſiliū qualecū-
q̧ qualitercūq̧ publice vel occulte vt iuriſdictio eccleſi-
aſtica perturbetur impediatur ſeu eciam moleſtetur.
Precipimus eciam omnibus et ſingulis preſbiteris ec-
cleſiarum vt qñcūque aliquis caſus predictorum emerſe
rit ceſſetur a diuinis in loco in quo tale impedimentum
ſeu moleſtia facta fuerit eciam vbi dictos malefactores
moram facere contigerit et in predictis locis et aliis vi-
cinis eccleſiaſticis a rectoribus ⁊ preſbiteris eorundem
eciam malefactores tam diu excommunicati denuncient
publice quouſque deo ⁊ nobis paſſis iniuriam condignā
emendam preſtiterint et ab huiuſmodi ſentencia ſiue ſē-
tenciis a nobis beneficium abſolutionis meruit obtinere

Item excommunicamus auctoritate apoſtolica nob̄
ī hac parte cōmiſſa. atque noſtra occupatores bonorum
ad nos et eccleſiam noſtram traiecteñ canonicos cappel
lanos ac clericos illius eccleſie cōmuniter vel diuiſim
ſpectancium ad notorios malefactores noſtros et excō-
municatos publice nunciari volumus et mandamus ſin-
gulis diebus dominicis et feſtiuis niſi infra menſem a di
e notificacionis huiuſmodi noſtri proceſſus eis facte bo
na occupata huiuſmodi reſtituant et dampno illato ſa-
tiſfecerint competenter.:

Precipimus q̄ in virtute ſancte obedientie . et ſub peā
excoīcacionis decanis ruralibus et ꝑuiſoribus oībus et
ſingulis ut nomina dictoꝝ occupatorū. aut iniuriā noſ⸗
trorum detentoꝝ maīfeſtos preſciuerint et qn̄ ſciunt in
fra vnius menſis ſpaciū. a die ſcie eorum nobis indicent
ꝑſoālit' per lrās ā ꝑ nūcios ⁊ r̄uelēt Jtē excōicam⁹ ⁊ exco
municatos denunciamus et denunciari uolum⁹ et māda
m⁹ tam auc̄te nr̄a quā eciā virtute ꝯſtitutionis felicis re
cordationis dn̄i petri ſancti georgii ad velū aureū quon
dam dyaconi cardinalis tunc t̄ꝑis in ꝑtibus legati omēs
⁊ ſingulos preſbiteros ⁊ clericos nr̄e ciuitatis ⁊ dyoce⸗
ſis cohabitatores ⁊ cōcubinarios manifeſtos quouſque
deſtiterint ⁊ de h⁹modi ſentenciis bn̄fitia abſolutionum
meruerint detinere Jtem cum ꝓpter cōtinuationem
delictoꝝ neceſſe ſit augeri penas in exemplum diſtricte
p̄cipim⁹ ⁊ mandamus oēs excōicatos ab homine vel a ca
none ſuſpenſos aut irregulares ex quacūq̄ cauſa eſſe cōs
de quibus talia publica ſunt ⁊ notoria a cunctis fidelib⁹
xp̄i vitari Et ſi layci ꝑ plebanos ⁊ preſbiteros eorū in
ipſorum eccleſiis et ſi preſbiteri aut clerici extiterit per
decanos q̄ eis p̄ſunt in eoꝝ capittulis tales q̄les fuerint
publice nūciari alias contra eos temporaliter grauius
ꝓceſſuri ꝓut eoꝝ ꝑtinacitas exegerit aut iuris rō ſuade
bit quouſq̄ ſuper p̄dictis abſolucionem et diſpenſacōez
meruerint optinere Jtem p̄cipimus in v̄tute ſcē obe⸗
diencie ōnibus ⁊ ſingulis decanis ⁊ preſbiteris eccleſia
rum prochialium et ſub pena ſuſpen̄ ab officio quā i eos
et ſingulos eoꝝ ferim⁹ in hiis ſcriptis niſi fecerint quod
mandam⁹ quibus nomina beneficiorum quoꝝq̄ vacant
aut vacabāt vel vacabūt ꝑ nrām dyoceſ; infra t̄im necnō

et noiā beneficioꝝ eccleſiaſticorum q̄ tāto tp̄e in noſtra dyoceſi vacauerint ꝙ eoꝝ collacio ad nos ſeu ad ſedem apoſtolicam ſcḋm latranenū ſtatuta cōſilii deuoluta ē nobis ſeu ꝓcuratoribus noſtris ad hoc deputatis ſeu eciā deputandis aut nobis infra vnius menſis ſpacium a tp̄e ſciencie eorūdē pſonaliter p lrās aut per nūcios ſtudeāt intimare Item precipim⁹ in virtute ſancte obediencie ꝙ nullus plebanos paſtores ⁊ curatos vicarios quocūqꝫ noīe cēſeāt ad eccleſias aliquas nrē ciuitatis ⁊ dyoceſis inſtitutos deſtituat motu ꝓprie voluntatis ſine iuſta et racionabili cauſa cū non expediat eccleſiis ⁊ prochianiꝫ eoꝝ curatos ſeu vicarios tp̄ales h̄rē Item p̄cipimus ⁊ mandamus decanis ruralib⁹ ⁊ ꝓuiſorib⁹ quocūqꝫ nomine noſtre ciuitatis in v̄tute ſancte obediencie ⁊ ſub pena ſuſpeñ ab officio quā in eos ⁊ quēlibet eoꝝ ferim⁹ in hiis ſcriptꝫ niſi fecerint qḋ mandam⁹ vt quilibet eorū omēs et ſingulos abbatias p̄oratus cenobia eccleſias collegiatas ꝯuentuales ⁊ prochiales ac capellas ſeu decanat⁹ nobis det in ſcriptis nominatī vel īfra vnius menſis ſpaciū et eoꝝ nomina et numerū integraliter nobis remittat.

Iteminhibemus omnibus et ſingulis decanis ruralibus ꝓuiſoribus noſtre dyoceſis ſub pena ſuſpeñ ab officio quam in eos et quēlibet eoꝝ ferimus in hiis ſcriptis ſi contra preſentem inhibicionem venerint quoquo mō quatenus nullus eorum intromittat de decimis ā quibus ad noſtram iuriſdictionem et cōgnicionem ſpectātibus ſine noſtra licentia ſpeciali quod ſi fecerint ſuſpeñ ſententiam ipſo facto incurrant et proceſſus eoꝝ nulli⁹ penit⁹ ſit momenti. Reuocamus eciam quaſcumqꝫ cōmiſſiones ab officio noſtro curie traiecteñ ſeu quibuſcūqꝫ aliis in

ꝑdictis factas hucuſq; cauſantes et irritantes et irritos nunciantes omnes ⁊ ſingulos proceſſus de cetero habē=dos a quibuſcū̄q; vtute cōmiſſionū huiuſmodi in predictis vt ꝑmiſſum eſt ꝯceſſarū. Preſētem autē ꝓceſſū nr̄m hic ⁊ in via preſentia tā pateter publicatum ⁊ lectū ꝑ omēs ⁊ ſin=gulos decanos ⁊ ꝓuiſores nr̄e ciuitatis ⁊ dioceſis in ſin=gulis eorum capittulis ꝯuocatis ad hoc ſpecialiter cū fratri=bus pr̄ſbiteris eorūdem publicari volu⁹ ac ipſi⁹ copias ꝓ=ceſſus oēs rcōres et preſbiteros et vicarios nr̄e ciuitatis et dyoceſis recipe p̄cipim⁹ ⁊ mandam⁹ vt ipſū ꝓceſſū in eorum eccleſiis diebus dominicis ⁊ feſtiuis ſolēpniter corā omni pplo predicent ⁊ diligent' exponāt. Et vt null⁹ in poſterum ipſius proceſſus ignoranciam cum nō ſit veri ſimile remanere icognitū ꝙ tam ſolemniter et tam pub=lice omnibus ꝓpalatur. Ad certitudinē preſentis muni=men huic modo ꝓceſſui ſigillū nr̄m duxim⁹ apponendū Actum et datū traiecti anno .M.cc.xcpimo. feria ſexta p⁹ feſtū beate agnetis martiris et virginis.

Johānis de zirich epiſtola ſecunda:

Johānes dei ⁊ apoſtolice ſedis grā epūs traiecteñ Vniuerſis ⁊c̄. Cū ad honorem ⁊ laudem omnipo=tentis dei et ſalutē aiārum et ſubditorum noſtrorum et lib=tatem eccleſie et eccleſiaſticarum perſonarum vobis te=nore preſentis quedā ſtatuta iure duximus publicāda ⁊ ſtatuere et addere aliqua que ad bonum fiant ſtatum et cōmodum ſubditorum. Eadem vobis tenore preſentis intimamus vt per vos volum⁹ ſubditis noſtris ſolemniter intimari et ſicuti intimata fuerint mandamus et precipi=mus inuiolabiliter obſeruari. Et in primo ſtatuimus vt

mores clericoꝝ ⁊ maxime ſacerdotum in meliꝰ reformēt cōtinenter et caſte viuere ſtudeant vniuerſi quatenus in cōſpectu dei puro corde et mundo corpore valeant celebrare. Item a crapula et ebrietate oēs abſtineant diligēter abuſū quorūdam clericoꝝ penitus decreuimus abolendum ꝙ in quibuſdam ꝑtibus ad potus equales ſe obligant potatores vt et ille iudicio plus laudatur q̇ plures inebriat et fecūdiores calices exhaurit. Item clerici et maxime ſacerdotes officia vel cōmercia ſecularia ⁊ maxiē inhoneſta non ſtudeant exercere ſymonie vicium et ſpēs uſurarum diſtrictius fugientes. Item ne arma portent illicita diſtrictiꝰ inhibemus. Item ne ſacerdotes vltra tres ꝯpr̄es ad puerum de ſacro fonte leuādum admittāt diſtrictius inhibemus. Item ſtatuimꝰ ꝙ caput ter in aqua ponat̄ niſi fuerit debilis vel infirmus vel frigidum tempus tūc aqua ꝑ manum ſacerdotis ſuper caput puī perfundatur ne propter ſubmerſionem vel frigiditatem ſeu debilitatem puer extinguatur et moriatur. Item frequentem vſum tabernarum ſacerdotibus inhibemus. Item inhibemus ne aliquis ſacerdos miſſam celebrat niſi prius de horis canonicis matutinas et p̄mā dixerit.:

Item preſbiter lapſus in mortali peccato non celebret miſſam niſi ante confeſſus fuerit. Item ſacerdotes veſtes portent nimia breuitate vel longitudine n̄ notandas Item ludos theatrales ſpectacula et laruarum oſtenſiones in eccleſiis et cimiteriis fieri prohibemus Item preſbiter duas miſſas nullus celebrare preſumat in die niſi neceſſitas iure permiſſa permittat et tūc in priori miſſa ablucionem non ſumat poſt ſanguinem:.:

Item preſbiteri prochiales ſepe populum ſuū habe
ant ꝯmonitum vt ſi aliquis infirmetur citius ꝑ ſacerdo
te mittat vt cōfiteaṫ et ſacmēta eccleſie pcipiat que ſine
pecunie exactione pcipim⁹ exhiberi · Itē inhibemus ne
quis criſma vel oleum ſacrum ab aliquo epiſcopo acci-
piat quā a nobis Itē ꝓhibeant preſbiteri ſubditis ſuis
ne pueri baptizandi diu teneant Item nullus pater vł
mater proprium infantem de ſacro fonte pſumat leuare
Item ꝓhibemus ne ſacerdotes et ꝓcuratores eccle-
ſiarū calices et ſacra vaſa libros et ornamēta apud cau
wertinos l alios pignori exponāt Itē ꝓhibem⁹ ne aliqs
cōtrahat matrimonium tēpibus prohibitis ⁊ clandeſtinū
ſub pena excōicacōis et ne aliqs interſit eiſdē ſub pena in
iure expreſſa Item cuſtodes portent tonſuram cleri
calem ⁊ ꝓhibemus bigamis eciam vt non recipiant cuſ
todias regendas quia ſunt pˀuilegio clericali penitus exu
ti niſi ſint adeo tenues ⁊ exiles ꝙ clerici non poſſūt ſuſ
tentari et hoc noſtro arbitrio vel nrī officialis relinquiṫ
ordinandos . Item ꝓhibemus ne aliqui qui mortem
ſibi cōſtruxerint ſtipulos laqueo ſuſpendendo vel q̄ ſuſ-
penſi decollati rotati vel alias ꝑpter ſuum ſcel⁹ interfcī
in eccleſiis vel cimiteriis nō ſepeliantur niſi de nrā vł nrī
officialꝰ fuerit licencia ſpēali. Itē ꝓhibem⁹ ꝑ penam ex
cōicacōis late ſnīe in his ſcriptis ne aliquis decanus vł
prouiſor de cauſis matrimonialibus ſe aliquatenus in-
tromittat ſ; ad ciuitatē traiecteñ trāſmittāt ibi ē copia p
itoꝝ Itē pro hibem⁹ ne layci ſe intromittāt de decimis
noualiū ſ; ad alios pueniāt ad quos de iure ptinere noſ-
cuṫ Itē ſtatuim⁹ ſi clericus vel pſbiter capiṫ illa pro-
chia ſit ipo fcō intdcā ſi deduciṫ ex illā prochiā captiuus

pꝛochia illa in qua detinetur ſit ſimiliter interdicta quo
uſqꝫ a vinculis abſoluatur et nobis et captiuus fuerit ple
narie ſatiſfactum. Si vero interficiatur vel mergatur ꝙ
abſit ille decanatus in quo tale delictum eſt ꝑpetratum
maneat totaliter interdictus .: Item pꝛecipimus ſub
pena excõmunicacionis ꝙ cauwertinos et alios alienige
nas fenus publice exercentes et publice vſurarios et he
reticos et ſtatuarios cõtra libertatẽ et iuriſdictionem ec
cleſiaſticam. et falſarios noſtre monete vel ſigilloꝛũ vel
noſtri officii niſi ad gremium matris eccleſie reuertant̃ ⁊
abſoluantur bis in ãno auctoꝛitate noſtra denũciari pub
lice excõicatos videlicet . pꝛima dominica aduentus dñi
et dominica poſt cineres videlicet Inuocauit Nec ab e
iſdem oblacões recipiãt nec eiſdem eccleſiaſtica ſacramẽ
ta miniſtrentur et ad ſepulturã eccleſiaſticã minime ad
mittantur Item inhibemus laycis ſub pena excõicaci
onis late ſentencie in hiis ſcriptis ne clericis cogant ſta
re iuri coꝛam eis vel areſtant bona eorum nec ſe de recõ
ciliacione cimiterioꝝ vel eccleſiarum aliquatenꝰ ĩtromit
tant Itẽ ne aliqui clerici vel layci eccleſias deſtructas
ꝑ diluuiũ vel ꝑ incendium vel alias quocũqꝫ modo ad ali
a loca transferant ſine noſtra licencia ſpẽali penitꝰ inhi:
bemus. Et ſi q̃ fcã fuerint ꝑ tranſlacionẽ monemꝰ ſub pe
na excõicacionis ſentẽcie late in hiis ſcriptis vt infra mẽ
ſem a tempe nobis ſatiſfaciant de ꝑmiſſis Item pꝛeci
pimus oꝛaciones fieri ꝓ pace et ſtatu eccleſie traiectẽ
refoꝛmando videlicet ſeptem pſalmos ſex ferias ꝑ ſingu
los Item pꝛohibemꝰ ſub pena excõicacionis ne ali:
quis excõicatos ſepeliãt vel aliquos non excõmunicatos
in eccleſiis recipiãt ⁊ cymiteriis uiolatis et interdictis.

Item p̄cipimus vt quilibet curatus habeat vſus de caſibus epiſcopalibus de quibus ſoli ipſi et ſuperiores habent abſoluere ſeu illi qui ab eiſdem habent⁹ poteſtatē et primo caſus legantur in latino ⁊ poſtea lingua materna populo exponantur iſti verſus

Qui facit inceſtū deflorās aut homicida
Sacrilegus p̄r̄m p̄cuſſor vel ſodomita
Transgreſſor voti piūrus ſortilegusq̄z
Caſus ep̄ales Et mērita fides faciēs incendia prolis
Opp̄ſſor blaſphem⁹ heretic⁹ ōis adult̄
Pontificē ſup hiis ſemp deuot⁹ adibit

Item precipimus q̄ curati habeant decretalem que ē in rubrica de ſentencia excōmunicacionis et eſt dictū innocencii quarti et legatur populo et exponat materna lingua vt ſciat populus quomodo vitari debeant excōmunicati ab epiſcopo Item habeant decretalem de penis q̄ incipit licet q̄ loquitur de auaricia archidiaconi et illam ſimiliter exponant laycis lingua materna

Item precipimus ne aliquis de ātiquo criſmate baptizet nec de aliquo quam de illo nouo quod de nrā largicione vel noſtra conceſſione acceperit baptizare niſi preoccupante morte et qui contrarium fecerint nouerint ſe dampnacionis ſentenciam pertuliſſe manifeſtam .: Hec ſtatuta precipimus inuiolabiliter obſeruari et in qualibet eccleſia perrochiali per ſacerdotes quater in anno diebus feriatis et feſtiuis publicari et exponi populo diligenter videlicet in feſto penthecoſtes. In feſto michaelis . et in feſto circūciſionis . et in dominica poſt cineres ſcilicet Inuocauit me. Actum et datum āno dnī M. cc. xcix .prima feria tercia p⁹ tiburcii ⁊ ſociorū eius

-CVIII

De captiuacione vel interiectione clericorū.

Johannes dei ꝛ apoſtolice ſedis gracia epiſco
pus traiecteñ dilectis nobis in criſto. vniuer
ſis ꝛ ſingulis eccleſiarum p̄latis prepoſitis
archidyaconis abbatibus abbatiſſis prioribus prioriſſꝫ
prouiſoribus ꝛ decanis plebaīs ꝛ rectoribus cappellaīs
preſbiteris ac ceteris tam clericis quā laycis nrē ciuita-
tis et dyoceſis in vero ſalutari ſalutem Cum ad honorē
dei et eccleſie traiecteñ predicte ſtatū pacificū ac ſubdi
torum noſtrorꝝ ſalutem alias ſicut ſcitis quedā ſtatuta
ꝓmulgauerimus vtilia ꝛ boneſta. Quia tamen ex illis
quedam videlicet de capcione et interfectione clericorū
ruptura litterarū eccleſiaſticarum iudicum ꝛ alias ꝑtur
bacione ꝛ impedimento multiplici eccleſiaſtice iuriſdic-
tionis licet equitate ſuadente ꝓpter dilcōrum inmanita
tem ſatis forent tolleranda aliquibus nobilibus et aliis
iuriſdictioni p̄eſſentibus dura nimiū videbāť. Et ob hoc
ea p nos mitigari magna ꝛ frequēti inſtācia poſtularint
nos vt ipſi p ſe ꝛ ſuos iuſticiarios ad obuiandum hꝰmōi
delictis ꝛ iniuriis ne fiant ꝛ ꝑpetrata uel ꝑpetrate fuerit
qđ abſit ꝓcurādūq ſcelerꝫ ꝛ debita emēda p̄ſtet eo ꝓmp
tiores ſe exhibeant quo nos ꝓcliuiores in ꝯdeſcēdendo
corꝫ peticōibꝰ īueniūt p̄dcā ſtatuta aliis in ſuo robore du
raturis in hūc modū qui ſeqť duximꝰ mitigāda In pri
mis ſtatuentes ſi preſbiter vel clericus capiatur procbi-
a in qua captus fuerit eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto.
. Et ſi ex illa in aliam transferantur illam ſimiliter

c.l.ii.

interdicim⁹ q̄ diu in illa detinebitur vna cū illa in q̄ cap-
toꝛ moꝛabitur. Si vero occidatur quod abſit ſimilit' p-
rochia illa in qua tantus exceſſus perpetratus extiterit ꝛ
eciam illa uel ille in qua uel quibus dicti malefactoꝛes ſe
receptauerint eccleſiaſtico ſubiaceant interdicto Et nic-
hilominus malefactoꝛ ſeu malefactoꝛes huiuſmodi cum
cōplicibus ꝛ receptoꝛibus eoꝛūdem ac opem et operam
ipſis preſtantibus quos in hiis ſcriptis excōmunicamus
atqꝫ excōicati tam auctoꝛitate canonis quam nr̄a tā diu
publice nuncientur quouſqꝫ deo nobis et eccleſie ac paſ-
ſis iniuriam cōdigna preſtetur emenda. Et nichilomin⁹
abſolucionis debitum beneficium meruerint optinere.:
.Statutum inſuper noſtrum alias per nos factum cōtra
impedientes eccleſiaſticam iuriſdictionem ſeu pturban-
tes de cetero qualitercūqꝫ ſiue lr̄as rumpendo ſiue rapiēdo
ſeu nuncios aut poꝛtitores eorum ledēdo capiendo deti-
nēdo ſeu dāpna iniurias ꝛ moleſtias inferendo et prout
indicto ſtatuto plenius cōtinētur in hoc articulo mitiga-
mus videlicet q' pꝛochia in qua huiuſmodi violencia in-
iuria ſeu perturbacio facta fuerit vel ubi dictos malefcō
res morari cōtigerit eccleſiaſtico nō ſubiaceat īterdicto

Item cum eccleſie fiunt tutela refugii et in eis homi-
nes peccatoꝝ veniam ɔſueuerint et debeant poſtulare p̄-
ſenti decreto declaramus eccleſias et earū cimiteria gau
dere emunitate et ad eas cōfugiētes ab ill' violēt' extrahi
nō debere niſi in eccleſiis ſeu cimiteriis p̄dictis ſeu ɔtra
ea deliq̄rint q' tunc fruſtra legis auxilium inuocarēt q̄
ɔmitterent cōtra eadē. Uel niſi publici latrones vel noc
turni populatores agroꝛum fuerit q̄ ī ſtrat' publicis fa-
ciunt cōburūt et deſtruūt agros eorū q̄ eis nō ſeruiunt.:

Alias .n. deliquentes ꝛ ad ecclesias cõfugientes gaude-
re debēt emunitate earūdem ſꝫ ſuper eo ꝙ iniq̄ue fecerīt
ſīt circa mortem ꝛ membroꝝ mutilacionem alias legitti-
me puniendi Item ꝑcipimus ſub pena excõicacionis
clericis quibuſcūqꝫ noſtre ciuitatis et dyoceſis vt tonſu-
ram deferant clericalem ꝛ veſtibꝰ nõ v̄gulatis ꝑuis ſꝫ cle
ricalibus vtantur honeſtis ac habitu et tonſura vt a lay-
cis poſſint diſtingui Itē inhibemꝰ ſub pena excõicaci-
õis ꝙ nlꝰ clericꝰ nrē ciuitatꝭ ꝛ dyoceſꝭ audeat arma por
tare ꝓhibita Itē ꝓhibemus ne alicui nupcias celebrēt
tꝑibus ꝓhibitꝭ viꝫ a ꝑma die aduētꝰ dñi vſꝫ ad octām epi-
phaie: Et a lxx̄ vſqꝫ ad octauā paſce .et a dñica añ aſcen
ſionem dñi vſqꝫ ad dñicā trinitatis in omnibus illis inclu
ſiue nec clā deſtina mr̄imonia cõtrahāt ſub peā excõicaci
õis .Et ne aliq̄s interſit eiſ dē ſub pena in iure exp̄ſſa ſimi-
liter ꝓhibemus clādeſtina mr̄imonia q̄ appellamꝰ q̄ ſine
denūciacõne ſeu bānis in ꝑrochiis ꝯtrahūtur ꝑ pſbros eoꝝ
publice ꝑmiſſis ꝯtrahūtur Item ꝑcipimꝰ et exp̄ſſe ibi
bemꝰ ꝙ nullus clericus aut pſbr copulet aliquos ex̄neos
nec nuptiis eorum interſit niſi per lr̄as patentes aut per
teſtes ydoneos ſufficient̄ cõſtiterit cõtrahere volentē aut
volentes alicubi nõ cõtraxiſſe vel aliud impedimētū legit
timum non habere Item inhibimus expreſſe ꝙ cle-
rici peregrini et incogniti tam noſtre ciuitatis et dyoce
ſis q̄ꝫ aliene ſe preſbiteros aſſerētes nullatenus in noſtra
ciuitate et dyoceſi admittantur ad celebrandum diuina
niſi legittime oſtenderint ſe ꝓmotos Item precipimꝰ
diſtricte in virtute ſancte obediencie rectoribus et preſ-
biteris vniuerſis ꝛ ſigulis vt in eoꝝ ꝑrochiis pr nr̄ et cre
do propter articulos fidei qualibet die dñica necnõ de
cem precepta et ſeptem ſacramenta eccleſie ſemel in mē-

ſe aut ſaltem ter aut quater in anno populo intelligibili-
ter ⁊ materna lingua exponant Decem pcepta ꝓut in exo
do cōtinent. ſunt iſta. Non habebis deos alienos. Non
aſſumes nomē dei tui in vanum. Memēto ut diē ſabbati
ſanctifices Honora prēm tuū ⁊ mrēm tuam Nō occides
Non mechaberis Nō furtum facies Nō loqueris con
tra proximum tuum falſum teſtimonium Nō cōcupiſſes
domum proximi tui. Nec deſiderabis vxorem proximi
tui ⁊c. De ſacramentis vero eccleſiaſticis. quinque
dicūt neceſſaria. et duo voluntaria. Sacramenta vero
neceſſaria ſūt iſta Baptiſmus Confirmacio Penitēcia
Corpus xpi Et extrema vnctio. ſacramēta voluntaria
ſunt iſta Ordines matrimonium. Sine ſacmētis autem
neceſſariis homo ſaluari non poteſt ſi ex ꝯtēptu obmit-
tat Item publicacionē illius decretalis ex de penis
Licz. quā alias fieri mādauim⁹ pn̄tibus reuocamus.

Item ſtatutum noſtrum alias publicatum videlicz q
nullus preſbit duas in die miſſas audeat celebrare niſi
neceſſitas in iure pmiſſa pmittat ⁊c. Talit intelligimus
videlicz excepto die natiuitatis dn̄i ⁊ cum fun⁹ ſuperue-
nerit vel aliqua pſona potens aduenerit ꝓpt qd ⁊ quam
oportz celebrare. Hec ſtatuta noſtra vna cū antiquis
a nobis alias ꝓmulgatis inuiolabilit obſeruari ⁊ in qua-
libz eccleſia prochiali haberi ⁊ ſub pena excōicacionis p
ſingulos rectores ſeu vicarios in eccleſiis reſidentes qt
in anno ꝓut oportunum fuerit publicari volum⁹ exponi
populo diligenter Datum traiecto Anno dn̄i M.CC
XCqrto feria quīta p⁹ feſtū beati Andree apoſtoli.

Statuta Guidonis epiſcopi traiectenſis Incipiunt feliciter.:

Ec ſunt ſtatuta Reuerendi in xpō pris
dñi Guidonis dei grā Epi traiecteñ In
pmis pcipimus ⁊ mandamus ꝙ tantum
tres pſone ad ſuſcipiendum puerum de
ſacro fonte baptiſmatis per ſacerdotem
admittant ſic videlicet ꝙ ſi ſuſcipiendus puer ſit maſcu-
lus vna mulier et duo viri interſint Si vero femina vnꝰ
vir et due mulieres. Et pater ſuſcipiendi pueri nullate-
nus admittatur.

Tem precipimus et mandamus ꝙ ſacerdotes in
ſuis eccleſiis publice ⁊ pluries ſuis perrochianis inſinu-
ent ꝙ in confirmacione que poſt baptiſmum in frontibꝰ
puerorū per epiſcopos habet fieri ſicut in baptiſmo pa
ternitas cōtrahatur que non ſolum matrimoniū impedit
contrahendū ſed eciam dirimit iam contractum.

Item ſtatuendo precipimus ꝙ ſacerdotes con
feſſiones audientes reſeruent nobis maiora peccata vt-
pote homicidia ſacrilegia incendia peccata contra natu
ram ſiue ſodomitica ſiue concubitus perſonarum con
uentualium in ſacris ordinibus conſtitutarum.:

Inceſtus videlicet cū cōſāguinea vł affine vł cū ea q̄ vo-tū caſtitatis emiſit Iniectores manuū in parentes opp̄ſ-ſiones puulorꝫ negligēcia pentū in igne vł aq̄ natos amit-tenciū veneficia periuria ſolemnia fidei fractores ac vo-torꝫ fractores ſymonia adulteria maīfeſta hereſes apoſ-taſyas maleficia eorꝫ q̄ maleficiūt ꝯiuges ne poſſīt coire uel qui ꝑcurāt ſterilitatē mulierū uł aborſū uł falſarios qui litteras aut ſigillū aut monetā falſificant In hiis āt caſib⁹ breſbiteri cōfitentes ad nos mittant pſonas abſol-uendas nec eciā eas abſoluant niſi de noſtra licencia ſpe-cialiter uel in mortis articulo cōſtitutas Licenciā aūt ꝯ-ceſſā a nobis ſeu auctoritate nrā quibuſcumqꝫ perſonis ſiue religioſis ſiue aliis apeccatis h⁹modi abſoluēdi hiis preſentibus penitus reuocamus itendimus eni de nouo ſuper hiis ſalubrit diſponere ꝛ ſuper hoc aliquib⁹ pſoīs ydoneis ꝑut videbit expedire ꝯmittere vices nrās.

Item precipim⁹ ſtatuendo ꝙ ſacerdotes ꝛ eccleſia-rum rectores diligent attendant ſi q̄ prochianorꝫ ſuorū nō veniāt ſaltem ſemel in anno ad cōfeſſionē ut ipōs no-bis ſeu officiario ſignificent puniendos.

Item ſtatuendo precipimus omnib⁹ ſacerdotib⁹ ꝙ in principio miſſe ab eis celebrande moneant genera-lit omnes excōmunicatos ut eccleſiā exeāt nec miſſe int-ſint Moneant eciam oēs xpīſtifideles in eccleſia exiſtē-tes ut ſi aliquem in eccleſia ſciuerint excommunicatū il-lum denuncient ſacerdoti et cū ei innotuerit nō celebret niſi excōmunicatus exierit.

Item precipimus ꝛ prohibemus ne clerici ſine noſtra licencia armati incedant uel arma niſi itineran-tes extra ciuitatem uel villas deferant.

Jtem ꝓhibemus ne ſacerdotes vel clerici calceos vl
ſotulares portent laqueatos Jtem precipimus ſub pe
na excoīcacōis clericis quibuſcūq; noſtre ciuitatis et dy
oceſis vt tonſuram aſſidue deferant clericalem ⁊ veſtib⁹
nō vngulatis nō ptitis ſed clericalibus vtantur honeſtis
vt a laycis diſcerni poſſint habitu et tonſura. Jtē ex
cōmunicam⁹ ⁊ excōicatos in hiis ſcriptis publice denūci
amus tam auctoritate nrā quam eciā virtute conſtitucio
nis felicis recordacōis domini petri ſācti georgii ad ve
lum aureum quōdā dyaconi cardinalis oēs ſacerdotes
⁊ clericos nrē ciuitatis ⁊ dyoceſis focarias habentes do
nec eas a ſe alias nō admiſſuri āmouerint et abſolucōis
beneficium meruerint optinere.

Jtem inhibemus expreſſe in hiis ſcriptis ꝙ clerici
peregrini et incogniti tam noſtre ciuitat; ⁊ dyoceſis quā
aliene ſe preſbiteros aſſerentes nullatenus in nrā ciuita
te et dyoceſi admittantur ad celebrandum diuina niſi
oſtenderint legittime ſe promotos

Jtem precipim⁹ diſtricte in virtute ſancte obedien
cie rectoribus ⁊ preſbiteris eccleſiarum vniuerſis vt eo
rum prochianis pater noſter et credo ꝓpter articulos fi
dei qualibet die dominica nec non decem p̄cepta et ſeptē
ſacramenta eccleſie ſemel in menſe vel ſaltem ter vel q̄t
in anno pplo intelligibiliter et lingua materna exponāt
Decem p̄cepta ꝓut in exodo cōtinēt ſūt iſta Nō habe
bis deos alienos Nō aſſumes nomē dei tui ī vanū Memē
to vt diem ſabbati ſancifices Honora patrem tuum ⁊ ma
trē tuā. non occides nō mechaberis. Nō furtū facies. nō
loq̄ris falſum teſtimonium cōtra ꝓximū tuū. nō cōcupiſ
ces rem ꝓximi tui. Diliges ꝓximum tuū ſicut teipſum.

De ſacramentis vero eccleſiaſticis quinq; dicũtur neceſſaria et duo voluntaria. Sacramenta neceſſaria ſt iſta Baptiſmus. Confirmacio. Penitencia. Corp⁹ xpi Extrema vnctio. Sacramenta vo voluntaria ſunt iſta Ordo et matrimonium Sine autem ſacramentis neceſſariis nemo ſaluari poteſt ſi ex cõtemptu omittantur

Item precipimus ꝙ curati habeant decretalẽ Decreuimus ꝛc̃. In rubrica de ſentencia excõmunicacionis et eſt dñi Alexãdri quarti et legatꝛ populo ꝛ exponatꝛ ligua materna vt ſciat populus quõ euitari debeat excõicat⁹ vt hic decreuimus vt iudices ſeculares per cenſuram eccleſiaſticam ab eccleſiaſticis iudicibus canonica monicione premiſſa repellere excõicatos ꝛ ab agẽdo patrocinãdo ꝛ teſtificando in ſuis curiis ꝛ iudiciis expellantur.

Item probibemus ne aliqui clerici vel layci eccleſias deſtructas per diluuium vel incendiũ vel alias quoquomodo ad alia loca transferant ſine noſtra licẽtia ſpeciali at ſi facta fuerit huiuſmodi tranſlatio. Monemus eos qui huiuſmõi tranſlationem fecerunt ſub pena excõmunicacõis late ſẽtẽcie in hiis ſcriptis vt infra menſem a tpe noticie nobis et paſſis iniuriam ſatiſfaciant in premiſſis Item probibemus ne aliquis preſbiter miſſam celebret niſi de horis canonicis ſaltem matutinas ꝛ pmã expleuerint Item inhibemus ne aliquis ſacerdos duas miſſas celebret in vna die niſi neceſſitas in iure pmiſſa pmittat et tunc in priori miſſa ablucionem p⁹ ſanguinem non ſumat Item probibemus ne aliquis pſbiter duabus eccleſiis ſine noſtri ſeu officiarii nri licencia deſeruiat niſi vna ab altera depẽdeat vel vnã intitulatã et aliã a nobis ſeu officiario nrõ habeat ↄmendatam

Item prohibem⁹ ne ſacerdos vel eccleſiarum recto
res, puiſores vel procuratores earũdem calice ſacra va
ſa libros et ornamenta eccleſie pignori exponant niſi e
uidens eccleſie neceſſitas requirat et tunc hoc fiat de cõ
ſenſu illorum quorum intereſt. Alioquin in pignorãtes
et recipientes ſunt ipſo facto excõicati

Item precipimus vt preſbiteri perrochiales ſepius
populum ſuum habeant cõmonitum vt ſi aliqs infirmet̃
citius pro ſacerdote mittat vt confiteatur ꝛ eccleſiaſtica
ſacramenta recipiat que ſine exactione pecunie eis preci
pimus exhiberi Item ſtatuimus vt cuſtodes eccleſi
e de cetero portent tonſuram clericalem. Item ſta
tuimus vt bigami de cetero non recipiant cuſtodias ſed
ab aliquibus recipiantur ad eaſdem niſi ſint adeo tenu
es et exiles ꝙ clerici non poſſunt ſuſtentari et hoc offici
arii noſtri arbitrio relinquatur. Item precipimus
diſtricte ne q̃s criſma vel oleum ab aliquo alio epiſcopo
recipiat ꝙ̃ a nobis. Item precipimus ꝙ criſma et o
leum ſacrum ſub diligenti clauſura cuius claues preſbit̃
habeat reſeruetur

Item in hiis ſcriptis excõicamus omnes illos vel
illas qui vel que de ſacramento altaris vel de ipſo altari
vel in altari vel in criſmate vel de alio ſacramento vel
ſacramentis ſortilegia faciant vel fieri procurant quo:
quo modo :.

Item ſtatuimus ꝙ ſi canonicus vel' preſbiter vel
clericus infra ciuitates et dyoceſes noſtras capiatur niſi
ille vel illi qui iuriſdc õi tpali pſũt ibidẽ infra quidenã a
die ppetati delicti ipʒ ,pcurẽt a vĩcul abſolui ꝛ rs ablatã
ſibi rſtitui ac ecc̃ ptuẽliã ſibi irrogatã eccie ꝛ ſibi emẽdari

ex tunc in antea ꝓchia in qua idem captꝰ fuerit eccleſi
aſtico ſubiaceat interdicto Eciā ſi ex illam in aliam trāſ
feratur quā ſimilr̄ interdicimꝰ quā diu in illa detinebitur
vna cū alia in qua captor ſeu captores morabunt̄ et nich
ilominꝰ malefactores hmōi ſi plures fuerint cū fautori
bus ꝯplicibꝰ ꝛ ꝛceptoribꝰ eoꝝdē quos ſilr̄ in hiis ſcriptis
excōicamꝰ tā auctoritate canoñ quā noſtra ꝛ tā diu excōi
cati publice nūcient̄ quouſqꝫ deo eccleſie et nobis ac paſ
ſo iniuriā cōdigna preſtet̄ emenda ꝛ abſolutionis debite
bñficiū meruerit obtinere Si vo occidatq̄ ꝙ abſit niſi ille
vel illi qui iuriſdictioni inibi preſunt tpale infra menſē
a die ꝑpetrati delicti cōputandum deo nobis ꝛ eccleſie ꝺ
tanto exceſſu quātū in ipſis fuerit ꝓcurauerit preſtari e
mendam addicimꝰ qꝛ ex tunc illud territorium officium
ciuitas vel opidum in quo delictū tale fuerit perpetratū
eciā ſi in eo plures ſint eccleſie eccleſiaſtico ſubiaceant
interdicto ꝛ nichilominus malefcō:ē vel malefactores.:

Te oēs ꝛ ſigulos impediētes noſtram iuriſdictionē
eccleſiaſticam ſeu perturbando qualitercūqꝫ ſiue lrās rū
pendo ſeu rapiendo aut nuncios ſeu portitores corūdē
ledendo capiendo detinēdo ſeu dampna iiurias ꝛ moleſ
tias inferendo cōplices ac fautores eoꝝ quos etiā i hiis
ſcriptis excōicamꝰ ꝛ excōicatos a canone declaramꝰ ſta
tuentes ꝙ niſi illi vl̄ ille qui iuriſdictioni inibi pˀſunt tpa
lia vbi predcā delicta vel eoꝝ aliqua fuerint ꝑpetrata
malefactores ſeu ꝑpetratores huiꝰmōi infra quindenam
a die ꝑpetrati delicti ꝯputandum nobis pˀſentauerint vl̄
de iniuria aut violentia illata nobis et paſſo iniuriā emē
dam pˀſtari ꝯdignam ꝓcurauerint ex tunc ceſſetur a diui
nis in ꝓchia in qua tale impedimētū ꝑturbatio ſeu vio

CNM

lencia ſeu moleſtia ꝑpetrata fuerit Et eciam vbi dictos maleſactorē ſeu maleſactores morari cōtigerit quouſqꝫ deo ꝛ nobis iniuriam paſſo ꝛc̄.

Item oēs ꝛ ſingulos excōicamus in hiis ſriptis ſpoliatores raptores ſeu predones ecclīaꝝ ꝛ bonoꝝ ecclesiaſticoꝝ. Ne aūt quis cum diſcrimine alieno incerto vaget̄ volumꝰ ꝛ mandamus vt ſi collegiū vel aliqua pſona eccleſiaſtica ſingnlariter ſe depredatum vel ſpoliatū aut ſpoliatam a quoquā aſſeruerit illud ſūmarie corā nobis ſeu officiario noſtro ꝓpo ſi ſit ſingularis perſona et ſi collegium per duos eoꝝ cōfratribus corporaliter p̄ſtito iuramento affirmet. Spoliatores p̄dones aut raptores ſpecificans ꝛ res ablatas exprimens ꝛ valorem quo facto ſi ad monicionem noſtram ſeu officiarii nrī raptor ſeu ſpoliator bona huiuſmodi ablata nō reſtituerit ꝛ nobis ꝛ paſſo vel paſſis iniuriam cōdignam emēdā nō pſtiterit ex tūc auctoritate nrā excōicatus publice nūcietur ꝛ ad interdicti ſentenciam ꝛ ad alias penas canonicas ſi excōicati ꝓteruitas meruerit ꝓcedatur Niſi idē qui hꝰmodi forefactū cūmiſiſſe aſſeritur īfra terminum p̄miſſū coram nobis ſeu officiario nrō cōparuerit ſuā īnocēciā ꝓpoſiturus ꝛ cauſam rōnabilem quare ad id minime teneat̄ oſtenſurus Quam ſi legittime oſtenderit et ille qui ſe ſpoliatum aſſerint inuentus fuerit iniuſtam querimoniam detuliſſe in expen̄ legittimis ac omnium interēē aduerſario condempnetur alias puniendum prout iuris rigor et equitatis racio ſuaſerit iudicanti ꝛ ſuadebit.

Item prohibemus tam clericis quam laycis cuiuſcūqꝫ condicionis aut ſtatus exiſtant ſub pena excōmunicacionis late ſentencie in hiis ſcriptis ne quis impedi-

at publice vel occulte minis aliq̃b⁹ aut p̃cib⁹ p ſe vel p aliũ aut alios quo min⁹ bona aut predia aut decime eccleſiarum vendicione locacione ne vel per emphiteoſim donacione ſeu aliis modis ſed p procuratorem vel procuratores eccleſiarũ vtiliter diſponantur. Quam excõicacionis ſentenciam ſi qui in contrarium faciendo incurrerit p̃cipimus ĩ ipſos innouari ⁊ eos publice excõicatos nunciari donec eccleſie contra quam predicto mõ deliq̃rit dictum exceſſum emendauerint vel niſi infra menſẽ corã nobis ſeu officiario noſtro contra premiſſa racionẽ oſtẽderint efficacẽ Item ſtatuimus et monemus q̃ſcũq3 preſbiteros et clericos in noſtra ciuitate ⁊ dyoceſi beneficiatos aut beneficiandos vt infra duorum menſiñ ſpacium poſtquam primum in pacifica poſſeſſione beneficiorum ſuorum et perceptione eoꝶ fructuũ fuerint ſi eoꝶ beneficia reſidenciam perſonalem exigant ſecũdum bñficioꝶ ipſorum exigenciam eadem cum affectu deſeruiant et perſonaliter reſideant in eiſdem. Alioquin eos ⁊ eoꝶ quemlibet quos ex nunc prout ex tunc excõmunicamus et excõicatos publice volumus nunciari niſi infra predictum t̃minum diſpenſacionem ſup huiuſmõi reſidẽcia aut cauſam qua minus reſidere teneantur oñdant ⁊ ſup hoc a nobis ſeu officio noſtro litteras teſtimoniales meruerint optinere Itẽ p̃cipiẽdo inhibem⁹ omib⁹ ⁊ ſingulis archid̃ p̃poſitis ac q̃b⁹cũq3 aliis p̃latis noſtre ciuitatis ⁊ dyoceſis et eorum officialibus ⁊ decaĩs ſub pena ſuſpeñ ab officio ⁊ excõicacoñ q̃s in eos et in eoꝶ quemlibet ferimus in hiis ſcriptis ſi ꝯtra p̃ntẽ inhibicõe3 venerit quoquomodo quatin⁹ null⁹ eoꝶ ſe intromittat de cauſis ſeu caſibus ad nr̃ãm iuriſdcõe3 ſeu ꝯgnicionem ſpectantib⁹ nec per ſe vel per alium vel alios ꝯgnoſcãt iudicialiter de

eiſdem abſq̄ nostra licencia ſpeciali quod ſi fecerit dic-
tas ſuſpeñ excõicacionis ſnias ipſo facto incurrant ꝛ ꝓ
ceſſus coꝝ nullius penitus ſint momenti Item ꝓhi
bemus ſub pena predicta ne quis decanꝰ ruralis de cau
ſis matrimonialibus ſeu hereſis aliq̄tenꝰ ſe intromittat.

Item ꝓhibemus ſub pena excõicacionis ne quis nupcias celebret tempibꝰ prohibitis videlicet a pͥma dominica aduentus dñi vſq̄ ad octauas epyphanie eiuſdē. Et a lxx̄ vſq̄ ad octauas paſce Et a dominica ante aſcē-ſionem dñi vſq̄ ad dominicam trinitatis omnibus incluſi ne ñ ab officiario noſtro licenciam meruerit ꝯtrahenda.

Item omnes clamdeſtina matrimonia ꝯtrahentes excõicamus Item ne aliquis clamdeſtinis interſit matrimoniis ſub pena excõicacionis inhibemus Clamdeſtina autem matrimonia appellamꝰ que ſine denũciacione ſo-lempni ſeu bannis cõpetentibus in procbiis contrahere volentium ꝑ pͥſbiteros eorum publice ñ premiſſis contrahãtur Item ꝓhibemus ſub pena excõicacionis late ſē tencie in hiis ſcriptis ne layci ſe intromittãt de decimis noualium ſed ad illos pertineant ad quos de iure aut cõ ſuetudine pertinere dinoſcuntur Item precipimus expreſſe et ꝓhibemꝰ ꝙ nullꝰ capellanus ſine licencia ſui rectoris ſeu rectoꝝ eccleſiaꝝ cui vel quibꝰ cõtrahere volentes ſubſt ipſos mrĩmonialit̄ copulare preſumat

Item ꝓhibemꝰ ſub pena excõicacionis late ſnie ĩ hiis ſcriptis ne quis aliquē excõicatum in eccleſia ſeu cymiterio eiudem audeat ſepelire ſeu cadauer excõicati in eccleſia ſeu cymiterio ponere ſuper terram:

Itē ꝓhibemꝰ ſub pena excõicacõis ne aliquis in cymiterio interdicto vel violato a quoquã ſepeliatur

Item ꝓhibemus ne in eccleſiis porticu ſeu cy-
miteriis eoꝛūdē ſecularia placita teneantur.

Item pꝛohibemus ſub pena excōicacionis ne ali
qui q̄ moꝛtem ſibi cōſpirauerunt ſe ipſos laqueo ſuſpē-
dendo vel qui ſuſpenſi decollati vel rotati aut alias ꝓpt
ſuum ſcelus interfecti ſunt in eccleſiis vel cymiteriis ſe-
peliantur niſi de nr̄a ſeu officiarii nr̄i licencia ſpeciali

Item excōicamus in hiis ſcriptis ⁊ excōicatos d̄
nunciari volumus omnes ⁊ ſingulos qui ī homicidiū fur
tum vel rapinam incendium veneficium ſeu q̄dcūq; ali-
ud ſcelus enoꝛme cōmittendum conſpirauerint quoquo
modo quoꝝ eciam abſolucionem nobis ſeu illis quibus
illam ſpecialiter duxerimus committendam pꝛeſentibus
reſeruamus Preterea pactiones ꝓmiſſiones obligaci
ones in huiuſmodi conſpiracionibus ab ipſis cōſpirato-
ribus interpoſitas eciam ſi iuramento vel q̄libet alia fir-
mitate vallate fuerint cum cōtra iuſticiam et ꝓximi cari-
tatē ſit interpoſite decreuimꝰ nō tenere ⁊ hꝰmōi iuramēt
tꝗ illicitis Item ꝑcipimus in virtute ſcē obedien-
cie omibus ꝓuiſoꝛibus ſeu officiariis noſtris foꝛaneis
⁊ decanis xp̄ianitatis nr̄e dyoceſis ſub pena excōicacio
nis ⁊ ſuſpen̄ ab officio quā in eos ⁊ ſingulos eoꝝ ferimꝰ
in his ſcriptis niſi fecerint qd̄ mandamus q̄tinus noīā
beneficioꝛum ſeu officioꝝ quoꝛūcūq; que vacant vel a feſ
to omnium ſanctoꝝ proxime preterito vacauerint aut ī
fra ṫminum ꝑ noſtram dyoceſi traiecten̄ vacare cōtige-
rit nec nō eciā nciā beneficioꝝ eccleſiaſticoꝝ q̄ tantō tp̄e
in nr̄a dyoceſi vacauerint quia eoꝝ collacio ad nos ſeu
ſedem apoſtolicam ſecundum latranen̄ ſtatuta cōſilii eſt
deuoluta nobis ſeu officiario nr̄o infra vnius mēſ ſpaci

lum a tpe ſciēcie coꝝ pſonalit̄ aut p patentes lrās ſtudeāt intimare Item ſtatuēdo pcipimus q de cetero in ppetuum p noſtram ciuitatem ꝛ dyoceſim data annoꝝ dñi ipſo die natiuitatꝫ eiuſdem ſcdm moꝛē romanū ac ſtatuta nrē metropolitane eccleſie innouēt Scribendo anno natiuitatis dñi M ccc iiii. Itē pcipimus ꝛ mandamus vt nullus ſacerdos vel cleric⁹ queſtoꝛes elimoſinarum ad peticiones ſuas faciendas in eccleſiis ſeu cymiteriis eaꝝ deinceps admittāt niſi nrōs vel officiarii noſtri litteras ſup h⁹mōi queſtionibus admittēdis habuerīt teſtimoniales Item pcipim⁹ ꝛ mādam⁹ ſub pena excōicacionis pdcā vt d cetero null⁹ ſacerdos in capellania aliq tāquā capellan⁹ audeat celebrare niſi ipſa capellania cōfirmata ꝛ ipſe capellan⁹ a nob ſeu officiario nrō cui ſpecialiter ꝯmiſerim⁹ in eadē canonice fuerit inſtitut⁹ Itē cū inter cetera crimina crimē hereſis deteſtabili⁹ et fidei xpiane magꝭ obnoxiū rputet pcipim⁹ ꝛ mandam⁹ oīb⁹ puiſoꝛib⁹ et decaīs xpianitatꝭ vt diligent p ſe aut p alios ecciāꝝ rcōꝛes ſup h⁹mōi diligenter inquirāt Et ſi quē vł quos ſup h⁹mōi crimine diffamatū ſeu diffamatos inuēnerit nob ſeu officiario nrō quāto citi⁹ poterūt nō differāt intimare ꝛ ꝯuerſacionē coꝝ plen⁹ deſcribendo.

Hec ſtatuta ꝛ pcepta pcipim⁹ inuiolabilit̄ obſeruari ꝛ a quolibꝫ puiſoꝛe ꝛ decano aū coꝝ ab hic receſſum ꝛ a quolibꝫ pſbꝛo pꝛochialis ecciē infra mēſē recipi ꝛ haberi ſub pena excōicacōis ſētēcie late in hiis ſcptꝭ pdcā ſtatuta p ſingulos pſbꝛos ꝛ ſacerdotes i āno ter vł qter publicari ꝛ exponi diligenter Datū āno dñi M.ccc decimo feria tercia p⁹ miās dñi alła alła alła.

Expliciūt ſtatuta ſynodalia dñi guidōis epi traiecteñ

Satuta domini Frederici epiſcopi traiectenſis ad laudem dei incipiunt.

Ns Fredericus dei grã ẽpũs traiecteñ. Uidentes plurimos defectus ⁊ ꝑicula e= normia eccleſiis nobis ſubiectiſ ꝓpt ab= ſentiam reõꝝ eccleſiaꝝ et alioꝝ benefici= orum qui ꝑſonalem exigunt reſidenciam imminere ꝑ hanc enim tollitur hoſpitalitas et grex dñi= cus minus ſufficienter et indebite gubernatur Mercena rius enim eſt cuiꝰ nõ ſũt oues ꝓprie cum viderit lupum venientem fugit ⁊ recedit Preſenti decreto ſtatuimꝰ p= cipimuſqꝫ in virtute ſancte obediẽcie et ſub pena ſuſpeñ ⁊ excõmunicacõis late ſentencie in hiis ſcriptis firmiter et ſtricte mandantes Ut quilibet rector eccleſie cui cura incumbit aiãrum et quiuis beneficiatꝰ de beneficio quo= cũqꝫ quod perſonalem requirit reſidẽciã infra duos men ſes a data preſentium in ſua perſonalitate reſideat eccle ſia vel beneficio nec ſe de cetero aliquatenus abſẽtare p= ſumat Alioquin quicũqꝫ ſecus fecerit ſentenciam ſuſpeñ et excõmunicacõis ipſo facto incurrit. Et ſi quis quod abſit per duos alios menſes inmediate ſequentes dictas noſtras ſentencias in cõtemptum clauium ſancte matris eccleſie ſuſtinuerit extunc ſuo beneficio quod perſonalẽ requirit reſidẽtiam eo ipſo ſit priuatus et ꝓnõi ſeu col=

latores ecclesiarum vel beneficiorum huiusmodi seu hii
q̄ de illis disponere habent de ipsis infra tempus statutū
ordinent ⁊ disponant Alioquin ex tūc de illis disponere
poterimus et auctore dnō felicit̄ disponemus Itē sta
tuimus sub pena excōicacōis late ſentencie et vtute ſcē
obediencie in hiis ſcriptis diſtricte et firmiter inhibem⁹
ne quis decan⁹ ſacerdos vel aliquis aliter in ptib⁹ friſie
vel alias in noſtra dyoceſi vllo tpe de caſib⁹ maioribus
vel cauſis ⁊ caſib⁹ epiſcopalibus nobis a iure ſpecialit̄
reſeruatis recognoſcat vel alias quōlibet aliquaten⁹ ſe
intromittat niſi obtentis a nobis auctoritate ⁊ mandato
ſpeciali quibus obtentis a nobis p cōceſſa ſibi tpa libere
cōtinue poterit exercere Qui vero cōtra noſtram hāc in
hibicionem facere preſūpſerit aut fecerit excōicacōis ſē-
tencia ipſo facto ſit ligatus a qua a nullo preter a nobis
ſeu officiario noſtro abſolui valeat niſi in pūcto mortis
preſtita tamē cautione de ſatiſfaciendo eccleſie ⁊ nobis
de tāte temeritatis audacia ppetrata. Item ſtatuim⁹
in virtute ſancte obediencie et ſub pena excōicacionis
late ſentēcie ī hiis ſcriptis precipiēdo mandam⁹ ne quis
noſtre ciuitatis vel dyoceſis cuiuſcūq; ſtatus gradus vel
dignitatis exiſtat a ſentenciis excōicaciōū ſuſpeñ vl̄ inter-
dicti virtute ſtatutorū ſynodalium nrōrū vel pdeceſſo-
rum noſtrorꝝ latis actione matrimoniorum clamdeſtino
rum vel alias quomodolibꝫ abſoluere valeat. abſolucio
nes autem omnium huiuſmodi nobis ſeu officiario nrō
preſentibus reſeruamus.

Tem ſtatuimus diſtricte pcipiendo mandantes
ve cōſiliarii ſeu cōſules aut pcuratores ecclīaꝝ prochi-
aliū nrē ciuitꝫ ⁊ dyoceſis de reb⁹ ecclīaꝝ ipaꝝ ſine ɔſilio

et conſenſu nroꝝ ſeu pſboꝝ eorūdē ordinare diſponerē preſumant Alioquī ſnīe excōicacōis ſubiaceant ipo fcō.
Itē ſtatuimꝰ ſi qs in nūcios ſeu ꝓcuratores li āꝝ cu-
rie nrē traiecten̄ ſeu officialiū foranēoꝝ aut ꝓuiſoꝝ ma
nus iniecerit violētas ā lrās curie nrē ſeu officialiū earū
dē rupit vł ſubripuerit ſi hic hn̄s iuriſdcōēꝫ tpalē eoipſo
excōicatꝰ exiſtat ⁊ terra ſua eccīaſtico ſubiaceat interdcō
ſi vero ſit pſona puata ſnīa excōicacōis ſit ligata ⁊ in pa-
rochia quālibet vbi malefactorē talē eſſe ↄſtiterit ceſſet
a diuinis Precipimꝰ quoq̧ vniuerſis ⁊ ſigulis eccle-
ſiarum rcōribꝰ pſbris capellanis ⁊ clericis nrē ciuitatis et
dyoceſis quibuſcūq̧ vt pn̄s noſtrū ſtatutū ⁊ penas ac ſē-
tencias in eo inflictās ſine expectacōē alteriꝰ mādati ſta-
tim pꝰ noticiam ↄmiſſi irrefragabiliter obſeruent ⁊ in ec-
cleſiis ſuis denūciēt ſigulis diebꝰ dn̄icꝫ ⁊ feſtiuis tale de
lictum ↄmiſſū eē p talem ⁊ ꝓpter has hꝰmodi ſcōm q̄litā
tē delicti ſecutas eē ⁊ eas firmiter ab omibꝰ obſeruandas
cū intimacione eciā ꝙ ſi abſolucionē ſup ſn̄iis hꝰmōi bre
uiter a nobis nō ꝓcurauerint ſeu officiario noſtro pene
et ſentēcie acriores infligent Alioqui rcōres ⁊ pſbri nō
obſeruātes hoc nrm̄ ſtatutū in omni ſua forma ⁊ pte ex-
cōicacōis ſn̄iaꝫ ipſo fcō ſe nouerit incurriſſe Ne vo int
viros religioſos ordinū mēdicāciū q̄ vtiq̧ in eccleſia dei
fructū afferunt cū paciēcia et quoꝝ cōſiliis ⁊ doctrinis vir-
tūtes plantari ſolēt ⁊ vicia extirpari expte vna et clerū
cui in eadē eccleſia ↄmiſſū ē regimē aīaꝝ diſcordia q̄ mr̄
eſt litiū pſiſtendi ſuſcipiat in cōtinū pmiſſis ſane duximꝰ
ſtatuendū. Sciendū ꝙ tam decani xpianitatꝫ quā ꝓuiſo
res eccīarū rectores decretales libri ſeptimi nouit emaꝰ
nātis q̄ nobis hic aſtantibꝰ cū ea qua decet reuerēcia pub

licem⁹ ſicut in ei⁹ textu principio ꝛ ī ſcolis ꝛ in iudiciis
obſeruandū Quarū decretalium vno titulo de ſepulturꝭ
īcipiens dudū a boīfacio papa octauo Reliq̄ in tytulo
de religioſis domibus ſup begbinarum cetib⁹ abolēdꝭ cu
ius principiū ſic exiſtit . Cū de quibuſdam mulierib⁹ be=
gbinabus ꝛc̄ collocant Tercio vo eodem libro de here=
ticis Cōtra hereticos bāgardos ꝛ begbinas qui incipit.
Ad nr̄m penes ſe ꝛ ſuas eccleſias habeant et obſeruent
Ceterum vniuerſa ꝛ ſingula ſtatuta monita ꝛ mādata re
uerendoꝝ pr̄m ꝛ dn̄oꝝ Jōhis de zirich ꝛ guidonis de ha
nonia Traiecteñ epōꝝ felicis recordacionis p̄deceſſorū
nr̄oꝝ p̄ntibus ↄfirmam⁹ mandantes ea ſub pena in ipſis
ꝛ ceteris inſtitutis inuiolabiliter obſeruari quouſq̄ꝫ d maturiori
cōſilio illa duxerimus emendare . Precipien̄ in=
ſup vniuerſis ꝛ ſingulis eccleſiaꝝ rectoribus cōiter ꝛ di
uiſim in nr̄ā ciuitate ꝛ dioceſi cōſtitutis vt ipſa ꝛ hec noſ
tra ſtatuta ī ſuis eccliīs habeāt ꝛ r̄cipiant incūctāter eiſq̄ꝫ
ptant ꝛ illa teneant ſine cōtradictione qualibꝫ ꝛ obſeruēt
Jn quoꝝ omniū teſtimoniū et robur ꝑpetuo valiturum
ſigillum noſtrū p̄ntib⁹ duximus apponendū Actū publi=
catū datū Anno dn̄i M.ccc xviii feria vi p⁹ dn̄icā oculi.

Expliciunt ſtatuta dn̄i frederici
quondā epi traiectenſis.

Incipiunt ſtatuta ſynodalia Johãnis de arkel epiſ
copi traiectenſis. Epiſtola pꝛima ſynodalis.

Johannes dei gracia epiſcopus traiectē
ſis. Uniuerſis abbatibus ꝑpoſitꝫ archi-
dyaconis decanis ruralibꝰ rcōꝛibꝰ cura-
tis ac aliis clericꝫ ſecularibꝰ ac regulari-
bꝰ ꝑ noſtras ciuitat ꝛ dyoceſꝫ. ↄſtitutis
quos infra ſcriptum tangit negocium Salutem in domi
no ſempiternam Quia ꝑ ambicioſam importunitatē pe
tencium nonnulli ꝑdeceſſoꝛes nrī in diuerſis ꝑ ſuas ciui
tat. ꝛ dyoceſꝫ. cōſtitutis facultates ꝛ licēcias cōceſſerūt
a caſibus epiſcopalibꝰ abſoluendi quibuſdā in oꝛatoꝛiis
celebꝛandi ꝛ aliis faciendi miſſas coꝛam ſe in ſuis caſtrꝫ
domibꝰ ꝛ habitacionibꝰ celebꝛari aliquibꝰ oꝛdines īterdū
ſacros a quocūqꝫ antiſtite catholico recipiendi nōnullis
a ſuis beneficiis ſeu eccleſiis reſidentiam exigentibꝰ ab-
ſentandi Quidā eciam quarūdā licenciaꝝ ſentēciarum ꝛ
diſpenſacionē eccleſie ↄceſſaꝝ et factarū interdū ꝛ indiſ-
crete ꝑ alios qui ſuper hiis poteſtatem habent ſe a ſuis
beneficiis reſidenciam exigentibus abſentant. Nōnulli
eciam ꝑpoſiti et archidyaconi et ꝑlati ac coꝝ offici. ꝛ de
cani. ſue poteſtatis terminos amplificantes et ꝑſūptuo-
ſitate pꝛopꝛia excedentes de nrā epiſcopali iuriſdictiōe
interdum tota interdum certis caſibus ſaltem de fcō cū
de iure nequeant ſe intromittant. Ex quibus ſepe cōtin-
git animas decipi iura ꝓchialia ledi plures inſufficien

tes ordinari diuinum officium negligi cultum diuinum
minui et plurima ſcandula ſuſcitari Nos volentes et te
nemur predicte dubitacionis materiam amputare omēs
et ſingulas facultates et licencias ſupradictas perſonis
non locis conceſſas reuocamus annullamus caſſamus et
irritamus caſſas et irritas eſſe volumus et inanes eaſqꝫ
nullius decreuimus eſſe firmitatis Inhibentes et ſin=
gulis nobis ſubditis cuiuſcunqꝫ condicionis et ſtatus ex
iſtit quibus predicte facultates et licencie ſunt conceſſe
ne earum occaſione attemptetis vlterius facere ſupradic
ta. Sed deinceps deſiſtatis penitus ab eiſdē Monem⁹
inſuper vos omnes et ſingulos clericos et religioſos et
alios cuiuſcumqꝫ ſtatus et condicionis ſitis quia predic=
tis caſibus epiſcopalibus abſqꝫ ſpeciali noſtra licencia
abſolueritꝭ et nos predictos prepoſitos archidyaconos
prelatos veſtrorum officiarios et decanos . qui vos de
noſtra iuriſdictione epiſcopali abſqꝫ noſtra ſpeciali cō=
miſſione intromittitis quatinus intra quindecī dies p⁹=
quam noſter proceſſus ad veſtrorum noticiam peruene=
rit quos ꝓ pⁱma ſecunda tercia ac monicione canonica vo
bis aſſignamus ceſſetis penitus a predictis et vos qui a
caſibus epiſcopalibus abſoluitis cauſam coram nobis ł
officiario noſtro infra predictum t̄minum oſtendatis et
probetꝭ qualiter abſoluere valeatis a caſib⁹ ſupradictis
Item monem⁹ vos omnes et ſingulos in noſtra ciui
tate et dyoceſi beneficia q̄cūqꝫ reſidenciam requirencia
optinentes et ſi qua in futurum obtinebitis quatin⁹ infra
duos menſes poſtquam noſter proceſſ⁹ ad veſtram noti=
ciam peruenerit aut poſtquā p̄dictorꝫ beneficiorū q̄ in fu
turū obtinebitꝭ poſſeſſionē pacificā fueritꝭ aſſecuti quos

duos menſes ꝓ prima ſecūda tercia ac monicione canō-
nici vobis aſſignamꝰ ad dicta beneficia accedatis pſona-
lem reſidentiam eciam iuxta bñficioꝝ exigenciā ſeruiciā
debita pacturi aut coram nob̄ cōpareatꝭ cauſam rōnabi
lem ſi quam habetis oſtēſuri quare non teneamini ad r̄
ſidenciam antedictam taliterq̄ mereamini a nobis ſuper
hoc teſtimoniales lrās optinere q̄ ſi dictꝭ noſtris moni
cionibꝰ aut alicui earum non parueritꝭ cū effectu in vos
non parentes excōicacioñ ſentēciam ferimus in hiis ſcp
tis cuius abſolucionē nobis in poſterum reſeruamus ad
penas alias ꝓceſſuri ſi hoc meruerit ꝓtuitas ꝯtumacie.
Uerum ne aliquis epiſcopalibꝰ ſeu peccatis quoꝝ
nobis eſt abſolucio reſeruata ignoranciam valeat allega
re vobis eos ⁊ ea pñtibꝰ deſignamus que ſunt numero
xix ꝓut in ſtatutis p felicꝭ recordacionis dñm guidonē p̄
deceſſorem noſtrum editis plenius cōtinēt. Et ſunt hec
Homicidia ſacrilegia īcēdia peccā ꝯ naturā ſeu zodomiti
ca ꝯcubitꝰ pſonaꝝ ꝯuētualiū in ſacris ordinibꝰ ꝯſtitutaꝝ
Inceſtꝰ videlicꝫ cū ꝯſanguinea vel affine vł cū ea q̄ vo-
tū caſtitatis emiſit Iniectiones manuū in pntes oppſſi-
ones puulorū negligencia pntū inigne vel aqua natos a-
mittenciū veneficia piuria ſolēpnia fidei fractores voto
rum fractores ſimonia adulteria manifeſta hereſis apoſ
taſie maleficia eorum que maleficiunt cōiuges ne poſſit
coire et qui procurant ſterilitatem mulierum vel aborſū
Crimina falſitatis in litteris ſigillis vel moneta Man-
dantes vobis omnibus et ſingulis curatis noſtrarum ci-
uitatum et dyoceſꝭ. in virtute ſcē obediencie ⁊ ſub excōi
cacionis pena quatinus p̄dictos caſus epiſcopales q̄libꝫ
veſtrū in ſcriptis habeat ipſoſq̄ʒ populo lingua materna

et intelligibiliter publicet q̄tuor dieбus dominicis conti-
nuis p⁹quā iſte noſter ꝓceſſus ad vr̄am noticiā puenerit
et ānis ſingulis duabus dn̄icis in aduentu ⁊ trib⁹ dn̄icis
in xl ce͛m vt hūc nr̄m ꝓceſſum ad ōim veſtrum noticiam
perducamus Ipſum munimine noſtri ſigilli roboratū
valuis noſtre traiecten̄ eccleſie affigi fecim⁹ et in nrā ge-
nerali ſynodo publicari Datū infra nrāʒ eccl'iaʒ traiec
teñ. Anno dn̄i M.ccc. xliii feria tercia poſt cantate

Epiſtola ſecunda.:

Ohannes dei gracia epiſcopus traiectenſis.
Uniuerſis ⁊ ſingulis curatis ſeu eccl'iaꝝ rcō-
rib⁹ in nr̄is ciuitat. ⁊ dyoceſʒ ꝯſtitutis. Salu
tem in dn̄o ſempit͛nā Quoniā nōnulli religioſi nrāꝝ ciui
tat. et dyoceſʒ. extra q̄tuor ordines mendicancium ſine
noſtra licencia ⁊ auctoritate ⁊ aliqui dictoꝝ ordinū mē-
dicanciū frēs nō viſi nec recepti a nob̄ nec nob̄ p coꝝ ſupi
ores preſentati aſſerentes ſe p nos ad infra ſcripta rcep
tos aut ad ea a nobis ſp̄ēalem licenciam optinere ſe pre-
dicationi populo immiſcent aut quoſcūqʒ aut quibuſcū-
qʒ peccatis ⁊ cōmiſſis paſſim in foro penitenciali abſol-
uunt volentes hiis fraudibus obuiare. Mandam⁹ vob̄
in virtute ſancte obediencie ac ſub excōmunicacionis pe
na quatinus p̄dictos religioſos ad predicandum popu-
lo et audiendum confeſſiones veſtroꝝ perrochianorum
nullatenus admittatis niſi nr̄arum litterarum patenciū
fide exhibeant ſe munitos Moneatis inſuper publice
in eccleſiis veſtris omnes ⁊ ſingulos primo ſecūdo tercio
quos nos eciam ſub monicione monemus quatinus poſt
ſex dies poſt publicationem preſentiū ſe p̄dictis p̄dicaci

oni et audicioni confeſſionum fidelium minime ingerãt niſi a nobis viſi et examinati ꝑ noſtras lrãs meruerit ap ꝓbari Quod ſi noſtris dcis monicoibus non paruerint in non parentes excõicacionis ſenteuciam ferim⁹ in hiis ſcriptis quorum abſolucionem nobis in poſterum reſer uamus Cetera ſupra ꝛc. Datum anno dñi. M ccc xliiii. feria quarta poſt cantate.

Epiſtola tercia

Egerus canonicus traiecteñ reuerendi in criſto patris ac dñi domini Johãnis epi traiecteñ in r motis agentis in ſpiritualibus vicarius generalis omib⁹ quos infra ſcriptum tangit negocium Salutem in dñõ A ſempiternã Auctoritate dñi noſtri epiſcopi tra iecteñ predci oẽs ꝛ ſigulos clericos huic ſynodali ꝯgre gacioni intereſſe debentes per ſe vel per ꝓcuratores y doneos hic non conparentes contumaces reputamus et monem⁹ eoſdem vt infra quĩdecĩ dies a die pñti ꝓxime futuros dñõ noſtro epiſcopo et nobis ad opus ipſius de huiuſmodi contumacia ſatiſfaciant Alioquĩ ipſos ꝛ quẽ libet ex eis ex tunc in hiis ſcriptis ſuſpendimus a diuis niſi medio tpe excuſacionẽ legittimã pretẽderit et ꝓba B uerit coram nobis Eadem auctoritate oẽs ꝛ ſin gulos abbates prepoſitos archidyaconos decanos ꝓui ſores eccleſiarum rectores curatos et clericos ciuitatis et dyoceſis traiecteñ ſinodali iuriſdictioni dicti domini noſtri epiſcopi traiecteñ ſubiectos citamus ꝑẽptorie vt feria tercia ꝓxima poſt dominicam qua cantatur cãtate ſub anno natiuitatis dñi ꝛc ſecunda hora ſinodi vl̾ quaſi eã horis ꝛ diebus ſequentibus vſq; ad ꝯſũmacionẽ ipſi⁹

in ecclesia traiecteñ sufficienter cōpareant ad audiendū
et ꝓsequendū q̄ ꝓpter necessitates ecclesiasticas ibi fue-
L rint proponenda Eadem auctoritate decreta a-
postolica canones ecclesiasticas cōstituciones generalis
cōsilii statuta ꝓuincialia et synodalia domini nr̄i episco
pi predicti et antecessorum epōrum traiecteñ q̄ omnia ꝛ
singula hic ꝓlectis insunt notata publicatis haberi volu
mus ecclesiastica censure ipsis annexas vobis innouamꝰ
insinuamus ꝛ publicamus et per vos obseruari ī virtute
W sancte obediēcie mandamꝰ. Eadem auctoritate
absoluciones tam clericorum quam laycorum q̄ suspēsi
interdicti vel excōicati diuinis audiendo officiis interes-
sendo eisdem sic ligati se intremiscuerint domino nostro
episcopo et penitenciariis suis generalibus specialiter
E reseruamus Eadem auctoritate ōnibus et singu
lis ecclaꝝ rcōribꝰ ꝛ coꝝ loca tenētibꝰ inhibemꝰ ne homi-
cidas volūtarios in casibus illicitꝭ ad cōionē altaris ad-
mittant nisi priꝰ ep̄ali auctoritate recōsiliati fuerint ec-
F clesiastice vnitati Itē oēs ꝛ singulos ꝯmissiones
ꝓuisorum necnō absolucionū casuū ep̄aliū necnō q̄stoꝝ
seu questuarioꝝ quibꝰ sigꝭ capli eccl̄e traiecteñ nō appē-
G det tenore p̄ntiū reuocamꝰ Itē oēs debitores d.
nr̄i ep̄i occasione sui moderati subsidii monemꝰ ut infra-
xv. dies nobis ad opus dicti dn̄i nostri de huiꝰmodi debi
tꝭ satisfaciāt Alioquin ipsos qui hꝰmōi monicioni mō nō
paruerint ex tunc excōicacionis sentencia innodamus
I Eadem auctoritate negocium fabrice traiectensis
iuxta tenorem preuilegiorum et indulgenciarum eiusdē
ecclesie vobis ꝛ quilibet vestrum in virtute scē obediēcie
committimus et precipimus fideliter prosequendum.

R Eadem auctoritate monemus omnes ⁊ ſigulos de-
bitores dicte fabrice ut infra menſem ꝓximum a die pn̄
ti ipſi fabrice de huiuſmodi debitis ſatiſfaciant Alioquī
quemlibet ex ipſis excōicacionis ſn̄ia in hiis ſcriptis ino
L damus Eadem auctoritate omnib⁹ et ſingulis ec
cleſiarū rectoribus p̄cipim⁹ ⁊ mandamus quatinus ſigu
lis menſibus vno die dominico populo ſuo publice inſi-
nuet ꝙ reuerendus pater dn̄s noſter epiſcopus p̄dcūs ⁊
anteceſſores ſui epiſcopi traiecteñ iniuſta queſita ſi neſ-
ciatur quibus reddenda ſint de iure vſui dicte fabrice ꝑ
ciuitates et dyoceſi traiecteñ legittime diſportaruntq꜄ ꝙ
nulli h⁹mōi queſita tradere vel recipere liceat niſi fabri
ce antedicte qꝫ felicis recordacionis clemens papa quīt⁹
in cōſilio vienneñ omnia ⁊ ſingula p̄uilegia quibuſcunqꝫ
locis ordinibus vel pſonis ſup receptione h⁹mōi male q̄
ſitorū cōceſſa ſpēaliter reuocauit ⁊ inhibuit ne ſe quoli
bet intromittant de eiſdem ipſoſqꝫ ad hoc ordinarie iurſ
dcōni ſubiecit quocūqꝫ exceptionis p̄uilegio non obſtāte
ꝓpter quod in virtute ſancte obediencie inhibemus ne ꝯ
p̄miſſa quiſquā h⁹mōi male queſita alicui quā dcē fabrice
reſtituat vel recipiat Alioquin p⁹ trium dierū monicio-
nē vt ex nūc p̄miſſam excōicacionis ſentēciam in rebelles
ferimus in hiis ſcriptis . ꝙqꝫ h⁹mōi q̄ſitoꝝ reſtitucio et
diſpoſicio eoꝝdem de iure ad ſolos epōs in ſuis dyoceſ;
M dinoſcit̄ ꝑtinere Eadem auctoritate oēs ⁊ ſin-
gulos doloſe dicte fabrice negocio detrahentes niſi īfra
ſex dies reſipuerint ipſiqꝫ fabrice ſatiſfecerīt ab ingreſſu
eccleſie ⁊ diuinis ſuſpendim⁹ in hiis ſcriptis Abſolucio
nes vero dictaꝝ ſentenciarū eccleſie dcē fabrice lataꝝ ꝓ
uiſoribus ipſi⁹ fabrice indulgem⁹ Mandam⁹ eciā cībus

prouiſoribus ꝛ decanis vt pñs pceſſũ quē ex mandato dñi noſtri predicti ſigillo ſignauim⁹ ꝛ valuis eccl'ie traiectē affigi fecimus copiam recipiāt ꝛ p t'minos ſuoꝝ decanatuũ quã citius poterũt publicare pcurent Datũ ãno dñi M.ccc.xlv. menſis aprilis die xxvi.

De monialibus et ceteris Epiſtola quarta

Iohãnes dei grã epus traiecteñ vt ſubditis nrīs preſertim ſb regulari milicia in vginitatis propoſito agnũ quocũqꝫ ierit ſtolis incorruptib lib⁹ amictis ſequentib⁹ retroſpiciendi lubricũ remediis congruis auferam⁹ antiquoꝝ et nouoꝝ apoſtolicoꝝ cenſuram canonũ recenſentes impudicas deteſtabileſqꝫ pſonarũ monacharum ciuitatis et dyoceſis q̃ abiecto ppoſito ſanctitatis ſacrilega ſe contagione miſcuerunt et de illicitis ꝯplexib⁹ filios procrearũt aut alias fidem caſtitatis qua celeſti ſpõſo ſe donauerint inceſtuoſis cõtactib⁹ irritarint ꝛ de hiis penitentiam rei vel confeſſionem ppriam vel diffinicionem ſecundũ monaſterioꝝ ſuorum conſuetudinem in nocione pblicã deducant ipaſqꝫ pter alias penas q̃s p ꝯſuetudines vel ſtatuta eorum cõuentuum tractatu cõi ꝛ voce carcari ppetuo ſegregam⁹ iꝫ ſecundum ꝯſuetudinē bonifacianã in ſuis monaſteriis ſub ppetua clauſura manentes ꝛ tantum facin⁹ cõtinua lamētacione deflētes purgatorio igne decoquantur Maſculis vero cuiuſcũqꝫ ſtat⁹ religionis aut condicionis exiſtant cum quib⁹ ſcel⁹ tã illicitum ppetrarint in clauſuras huiuſmodi acceſſũ interdicim⁹. Monachos et maſculos predictos qui pmiſſas pmiſſoꝝ aliquid effectualiter nõ ſeruauerit ꝛ nichilominus omnes ꝛ ſingulos qui cũ monialibus eciam occulte

non verentur ꝯcūbere omnipotentis dei auctoritate ꝯſi
ſi p̄ſenti ſtatuto excōicacionis ſentencia innodam⁹ Pre
terea diſſormitatem rituū circa reuerēcias feſtiuitatum
et dierum celebriū dn̄i nr̄i ihū xp̄i necnō glorioſe v̓ginis
matris marie ⁊ ſanctorū ipſi⁹ quā in ciuitat. et dyoceſꝫ
noſtris irrepſiſſe ⁊ nōnulla ſcandala ⁊ ſciſmata ſuborta
ꝯgnouimus Nos qui vnū deum vnā fidē vnū baptiſma
⁊ vnā eccleſiam ꝯfitemur ad cōformitatem ducere cupiē
tes dies et feſtiuitates infra ſcriptas omnibus et ſingul̄
ſubditꝫ noſtris p̄cipim⁹ in v̓tute ſācte obediēcie feſtiuas
⁊ celebres et a quocūqꝫ ſeruili ope vacantes ꝑpetuis tp̄i
bus obſeruare et in eiſdem piis ac deuotis actib⁹ inſuda
re niſi tanta neceſſitas ſuadeat q̄ ſuper hiis per ſuos ſu-
periores ex cauſis huiuſmōi in minoribus eciā feſtiuita-
tib⁹ diſpenſetur Videlicꝫ dies natalis dn̄i ſcōꝝ ſtephani
iohis ewangeliſte et innocentium circūciſionis ⁊ ephye
Sanctoꝝ ponciani ⁊ agnetis Cōuerſionis pauli Puri
ficacionis marie Annunciacionis Aſſūpcionis Natiui-
tatis ⁊ Cōceptionis ⁊ viſitacionis marie Cathedre ⁊ ad
vincula petri Mathie Gheertrudis Reſurrectionis dn̄i
⁊ trium dierum ſequētiū philippi ⁊ iacobi Inuēcionis ⁊
exaltacōis ſcē crucꝫ Aſcenſionis dn̄i Pancracii ⁊ ſerua
cii Bonifacii odalphi Penticoſtes et trium dierū ſeq̄n
tiū Sacramenti corporis dn̄i Natiuitatꝫ ⁊ decollaciōis
Iohannis baptiſte Obit⁹ ⁊ tranſlacionis lebuini Paſ
ſionis petri ⁊ pauli Trāſlacionis ⁊ obitus ſācti martini
Marie magdalene Iacobi maioris Laurencii Bertho
lomei Lamberti Mathei Mauricii Michaelis Remi
gii Victoris Simonis ⁊ iude Omnium ſanctorum Cō
memoracionis animarū willibrordi Katherine Andree

Nicolay Thome Necnon omnes dies dominicos pānt circulum quos omnes ⁊ ſingulos vt ſupra dictum eſt feſtiuos et celebres precipimus obſeruari In quorū teſtimonium has litteras valuis eccleſie noſtre traiectenſis affigi fecimus et ſigilli noſtri minumine roborari. Actū in ſynodo noſtra feria tercia poſt Cantate Anno domini M ccc xlvi

De ſolucione diuerſorum dubiorum.

Iohānes dei gracia ⁊c Omnes et ſingulos clericos huic ſynodali etcet̄ Quere A Item omnes et ſingulos abbates et prepoſitos etcet̄ Quere B. Item decreta apoſtolica canonum etcet̄ Quere C. Item abſolucionestam clericorum quam laycorū ⁊c̄ Quere D Item omnibus et ſingulis inhibemus ne homicidas voluntarios etcet̄ Quere E Item omnes et ſingulas cōmiſſiones prouiſorum necnon ſuper abſolucione etcet̄ Quere F Item omnes debitores domini noſtri epiſcopi. Quere G Item eadem auctoritate negocium fabrice Quere I Item eadem auctoritate monemus etcet̄ Quere K Item eadē auctoritate omnibus et ſingulis eccleſiarū rectoribus precipim⁹ ⁊ mandamus quatinus ſingulis menſibus vno die dominico ⁊c̄ Quere L. Preterea cū nōnulli eccleſiarū rectores ſubditi noſtri ſupra infra ſcriptis articulis ſe racionabiliter dubitare proponant. ⁊ ſe de hiis per nos certificari humiliter ſupplicarunt. Primo an cum feſtum annunciationis dominice transfertur populis ad celebrandum ⁊ ieiunādū. Utrum homines qui ex voto tenentur tranſlato tempore teneantur. etcetra.

Scđo an preſbiteri ꝑrochiales ex ꝑuilegio nrō vel ante
ceſſioꝝ nrōꝝ ad vſus fabrice eccīe nrē traiecteñ poſſit vo
ta aliqua ꝯmutare Tercio cum ꝑ ſtatuta ſynodalia abſo
luciones adulteria ꝯmittencium ſint epiſcopo reſeruate
An ſolutus vel ſoluta cum cōiugato vel cū cōiugata ad=
ulteriū cōmittere cenſeatur. Quarto an aliquibꝰ clādeſ=
tine cōtrahentibꝰ cum propter hoc ꝑ ſtatuta ſynodalia i
excōicacionis ſentencia ſint innodati An parentes ꝯtra
hencium hoc mandantes vel cum ꝓhibere poſſint non
ꝓhibētes vel alii huiuſmodi cōtractui itereſſentes ſimili
ligentur ſentencia ⁊ an curati eoꝝ tales parentes ⁊ int̄=
eſſentes poſſint abſoluere Quinto an tꝑibꝰ quibꝰ matri
monium celebrari ꝓhibetur rectoribus eccleſiaꝝ liceat
bāna ꝓ cōtrahere volentibus ꝓponere ⁊ bannis ꝓpoſi=
tis liceat infra idem tempus matrimonium contrahere ⁊
poſtea licito tempore dictum matrimonium in facie ec=
cleſie ſolempnizare ſine nota in obediencie vel clādeſti=
ne vel excōicacōis ſniē aū dicte Sexto an curatis in caſi
bus nobis reſeruatis omnino occultis liceat abſoluere
ſuos ſubditos cōfitentes non obſtāte reſeruacione ꝑdcā
q̄ inter occulta ⁊ manifeſta diſtinguit. Septimo cuiꝰ eta
tis eſſe debeat qui extrema vnctione infirmorū oleo ivn
getur. Octauo quot vicibus, vel quantis intſticiis qui
libet liceat ſic vngi. Nono an poſt confectionem noui
criſmatis olei ſancti et infirmorum alicui preſbitero an
tiquo vti liceat.

Soluciones dubiorum.

Que ſingula in ſtatuēdo et decernēdo reſpōdem⁹
Ad p̄mum videlicȝ ꝙ feſtum annūciacionis p̄dictū in ie iunio et diuinoꝝ obſeruacione ac operum ſeruiliū vacacione ipſo tp̄e tranſlatū ſeruari et celebrari debebit nec quis ad iteracionē eſt obligatus niſi ſpecialiť hoc vouiſſet Et idē de feſto bt̄i mathie dicim⁹ ꝙ quandoqȝ ꝓpter cauſas aliquas transferri ꝯſueuit De feſto natiuitatis dominice cum in ſexta feria venerit obſeruari precipim⁹ ꝙ canones ſtatuerunt Ad ſcd̄m reſpōdem⁹ ꝙ q̄uis olī dicta fabrica huiuſmōi p̄uilegium diciť habuiſſe hoc ipſi tamen ex certis caſib⁹ nō indulſim⁹ ſed vt in votis ſiplicibus violatis poſſint abſoluere non tamen diſpenſare vel ꝯmutare ꝙ nobis et noſtro generali p̄nīario ſpecialiter reſeruamus Ad tercium reſpōdemus ꝙ q̄q̄ de acceptione ſtricta iſtius vocabuli adulterium dicatur ꝯmittere qui thoꝝ alterius violat. Nec mulier habere thoꝝū dicatur interpretamur ꝓpter peccati ꝯmunionem ⁊ malicie prauitatē nō ꝯiugatā cū cōiugato adulteriū cōmittere De cōiugata vero et ſoluto dubium non exiſtit.
Ad quartum reſpondemus ꝙ parentes huiuſmōi mādātes et ꝓhibere volentes et alii opem vel operam p̄ſtātes clamdeſtino contractui tanq̄ in crimine p̄ticipātes iuris ligantur ſentencia nec p curatos abſolui poſſunt ab illa Alii vero intereſſentes tanquā ꝓ nupciis celebrādis minori ligantur ſentencia a qua poſſunt per ſuos proprios ſacerdotes abſolui. Ad quintum reſpondemus illud de iure licere cum ſola matrimonii ſolemnizacio ⁊ benedictio eccleſie duntaxat ſint certis temporibus inſdicte
Ad ſextum dicimus ꝙ tam in occultis quā in manifeſtꝭ in dictis ſtatutis ſynodalib⁹ exp̄ſſis epiſcopis traiecten̄

eſt reſeruata ⁊ curatis abdicata abſoluendi poteſtas Ad
ſeptimum reſpōdemus ꝙ cū ex quo quis doli capax eſſe
reperitur vel pubertati ꝓximus peccare poterit poteſt ⁊
inungi Ad octauum reſpondemꝰ ꝙ quia hoc in iure cau=
tum nō reperimꝰ hoc ipſoꝝ curatorum arbitrio duximꝰ
relinquendum eciam cōſideracione habita pſonarum de
cumbencium ⁊ deſiderijs earūdem temporū quoqꝫ et cir=
cūſtanciarum ſacramentū ſepius vel rarius ne vileſcat
ꝓpter frequēciam hoc impēdant. Ad nonum dicimus ꝙ
vti non liceat poſt cōfectionē noui veteri criſmate ⁊ ole=
o ſacro Immo in virtute ſancte obediencie et ſub pena
excōicacionis quam in modū ſtatuti in hijs ſcriptis feri
mus in rebelles ꝓhibemꝰ ne quis ſubditoꝝ noſtrorū poſt
diem cene dñi quouis mō ⁊ quocunqꝫ modo neceſſitatis
ſine noſtra licencia ſpeciali vtantur veteri criſmate vel
oleo ſacro et ſub eadem peā precipimus eiſdem vt eadē
die cene dñi ānis ſingulis huiuſmodi vetus criſma ⁊ ole=
um igne conſumant Ceterum cum ꝓpter ingentem nob̄
⁊ eccleſie noſtre neceſſitatem ad pñs dicte noſtre ſyno=
do intereſſe perſonaliter nequeamus de circūſpecta diſ=
crecione dilectorum nobis dnōꝝ henrici ſācti iohannis
officiarij noſtri traiecteñ ⁊ hugonis ſancte marie decanꝰ
hugonis vnſtici et ſuederi vter loe maioꝝ canonicoꝝ
eccleſiarum traiecteñ confiſi ipſis et eorum quilibet in
ſolidū tenore preſencium cōmittimus ⁊ mandamus q̄tinꝰ
voce noſtra dicte noſtre ſynodo interſint hac vice hecqꝫ
ſtatuta mandata ⁊ declaraciones nrās inſinuēt et ꝓmul
gent ſinodalia quoqꝫ ꝑut ad nos ꝑtinent exequāt et ob=
ſeruent faciantqꝫ qđ decreuerint ꝑ eccleſiaſticam cenſu
ram firmiter obſeruari. In quoꝝ omniū teſtimonium

has litteras ſigillo nr̄o fecim⁹ cōſignari. Datū āno dn̄i M ccc xlvii. menſis aprilis die xxv i

Epiſtola ſexta.

Vederus vter loe canonicus eccleſie traiecten̄:
Reuerendi in xp̄o ac dn̄i nr̄i dn̄i Johānis epi tra iecten̄ in rmotis agentis in ſpiritualibus ꝛ temporalib⁹ vicarius generalis Uniuerſis ꝛ ſingulis clericis ꝛc̄.
A Auctoritate dn̄i noſtri epiſcopi ꝛ vicariatus p̄dic ti cōſtituciones canonicas ꝛ p̄ſertim ꝯſilii generalis nec non ſtatuta ꝓuincialia olim p̲ bone memorie. henricum archiepiſcopum colonien̄ in cōſilio ſuo ꝓuinciali edita necnon ſynodalia reuerendorum patrum epiſcoporum traiecten̄ vobis inſinuamus et precipimus in virtute ſcē obediencie fideliter obſeruari Cum eciam in tātū excre uerit quorūdā p̲tinacia laycoꝝ q̄ ꝓceſſ⁹ monicioncs et denūciaciones ordinarioꝝ ſcd̄m dcōꝝ ſtatutoꝝ exigēciā p̲ ſecularis p̲tātis abuſū impediāt ne ipſi ꝓceſſ⁹ monici: oneſq̢ denūciaciones in ipſoꝝ p̄ñcia vl̄ alias valeāt pub licari et ne ex huiuſmōi malicia videant ꝯmodū īportare decreuim⁹ rectores eccleſiarū p̲rochialium et alios cleri cos ciuitatis ꝛ dioceſis traiecten̄ vbi p̄miſſa ꝯtigerint vl̄ cōtingent ad ſentenciā excōicacionum interdictorum et diuinorum ceſſacionem iuxta ipſoꝝ ſtatutorū tenorē ob ſeruanciam effectualit̄ teneri ac ſi ꝓceſſus moniciones ꝛ denūciaciones predicte in ipſoꝝ laycoꝝ preſēcia fuiſ: ſent execucioni mandate quas eciam ſentencias ſub peīs in eiſdem ſtatutis contentis vobis precipim⁹ obſeruare
Q Quia vero nōnulli minus ydonei per importuni: tatē a dcō dn̄o nr̄o ꝛ nobis ſuper audiēdis cōfeſſionibus

abſolucionē impendēdis ꝛ penitenciis iniūgendis in ca-
ſibus dicto dnō noſtro de iure vel per ſtatuta vel alias rē
ſeruatis facultatem recepe͞rūt Nos de pmiſſis alit̄ diſ-
ponere fauente dnō intendentes omnes cōmiſſiones per
dūm noſtrum Johēm vel ꝑ nos ſub pmiſſis ſub quacūqꝫ
forma v̄borum vel quibuſcūqꝫ nō obſtantibus clauſulis
vel quibuſcūqꝫ pſonis viue vocꝭ oraculo vel per noſtras
geſtas ſiue habitas cōmiſſione penitēciarii general̄ dicti
domini noſtri dūtaxat excepta tenore preſencium reuoca
mus et penitus annullam⁹ pſbrōs eciā in hoſpitalib⁹ ce-
lebrantes monem⁹ ipſiſqꝫ precipim⁹ ne in ipſis hoſpita-
lib⁹ quitquā attemptent qđ in piudicium eccleſiarū ſua-
rum matricalium quōlibet redundare poſſit nec de hiis
q ad regimen cure prochialis ptinēt ſe quōlibet intromit-
tant niſi inquātū ſup hiis muniti fuerint legitimis mu-
nimentis Contradictores vero ꝛ rebelles poſt nouē die
rum monicionem vt ex nunc premiſſā excōicacionis ſen
P tencia innodamus Item in virtute ſcē obediēcie
precipimus ꝛ mandamus omnib⁹ et ſingulis eccleſiarū
rectoribus et eorū loca tenentib⁹ vt dictoꝝ puincialiū
ꝛ ſynodaliū ſtatutorum et hui⁹modi noſtri pceſſ⁹ exem-
plū continue penes ſe habeāt ne ipſoꝝ ſupinā ignorāciā
valeant allegare Datum et actum traiecti in ſynodo ge
nerali menſis may die xx. Anno dn̄i. M ccc xlviii.

. Anno xlix non fuerunt ſtatuta edita.:

De pclācionibus dandis ante ſolēnitatem nupciarū
Epiſtola ſeptima.

Johānes dei gracia. Uniuerſis ꝛ ſingulis quos
infra ſcriptum tangit negocium vel tangere po-
terit in futurum Salutem in dnō ſempiternam Cū nos

licet immeriti diſpoſicione tñ diuina ad regimē vniuer-
ſalis eccleſie traiectenſis aſſumpti nobis cōmiſſi gregis
curā gerere mēte vigili ex debito noſtri officii teneamur
preſertī vt eis p q̄ nimium diffamatur eccleſia ꝛ ſcādala
generantur in populo viam precludamus digna ſolici-
tudine meditari Sane cum eo ꝙ matrimonia cōtra-
here volētes quamquam ipſi eciam contrahere volētes
diuerſorū exiſtant epiſcopatuū vel prochiaꝝ eccleſiaꝝ a
ſe diſtancium Non tamen in vtroqꝫ epiſcopatuū vl̕ pro
chiarum huiꝰmodi ſed in vno eorum dūtaxat aliquociēs
banna ꝓ eiſdem cōtrahendis matrimoñiis fieri ꝓcurant
ſcandala vel pericula in dei eccleſia cōtigerunt hactenꝰ
eciam cōtingant Ea propter ſtatuimus et ſtatuendo ꝑci
pimus preſentibus ne aliqui de cetero diuerſoꝝ epatuū
vel prochiarū quam plurimum a ſe diſtancium matrimo
nia inuicem cōrahant aūt cōtrahere preſumant niſi ban-
nis et denūciacionibꝰ ſeu ꝓclamacōibꝰ in vtriſqꝫ epālibꝰ
et prochiis quos dicti cōtrahentes inhabitauerīt ſeu ha
bitare cōſueuerint de quibus originē traxerint debite p̄
miſſis idē cōtrahentes lrās teſtimoniales obtinuerīt ſup
factiſ ꝓclamacionibꝰ antedcis Alioquī dcā m̄rimonia clā
deſtiā ꝛputāmꝰ ꝛ ipōs ac pſbrōs eoſdē ꝯhētes m̄rimoiālr
copulantes decreuimꝰ et declaramꝰ auctoritate ſtatuto-
rum ſynodalium p nos alias editorum fore excōicaciōis
ſentencia innodatos quoꝝ abſolucionem nobis ꝛ officia
rio noſtro traiectenſi ſpecialiter reſeruamus. Item
omnibus prouiſoribus et decanis et officiariis forancis
noſtris et ſubditorū nrōrum ſub pena excōicacionis in-
hibemus ne ſup a omittenđ vno vel duobus de bannis
ſeu proclamacionibus trinis in matrimoniis obſeruāđ

aliquatenus diſpenſent aut ſe de coꝛū diſpenſacione ali quatenus intromittant Itē queſtoꝛibus qui ꝓ elemo ſinis querendis in nrīs ciuitatib⁹ ⁊ dyoc̄ deſtinant̄ ſb pe na excōicacōis late ſentencie ꝓhibem⁹ ne in tabernis vꝉ aliis locis inboneſtis boſpitentur aut ſibi mulieres aſſo cient aut babitum falſe et ficte religionis aſſument aliq̄ liter ſiue geſtent Item eiſdem queſtoꝛib⁹ ſub pena ex cōicacionis inbibemus ne de cetero aliquid acceptēt ſeu faciant contra ea vel coꝝ aliqđ que in decretali edita ſt ꝑ dominum clementem papam in cōſilio viennē ſub ru bꝛica de pe. et remiſſione que ſic incipit Abuſionib⁹ q̄s nonnulli elimoſinarum queſtoꝛes in ſuis pꝛeponūt p̄di cacionibus vt ſimplices decipiant vt aurum ſubtili vel fallaci pocius ingenio extoꝛqueant ab eiſdem Nam ibi cōtinent̄ ipſis queſtoribus ſub eadem pena diſtricte p̄ci pientes antequam ad queſtum admittant̄ de obſeruanđ in dicta decre. contentis iuramentum noſtris vel cōmiſ ſariis noſtris p̄ſtent ⁊ eiuſdem decretalis babeāt copiam ne ignoranciam valeant allegare. Item ōnib⁹ et ſingu lis abbatib⁹ p̄poſitis ⁊ pꝛioꝛibus archidyaconis decanis collegiis ac aliis quibuſcūq; ad quos de cōſuetudine bn̄ ficiorum collacio ſeu pſonarum inſtitucio in eadē vel cu re aut officiacionū aliquoꝛū beneficioꝛum cōmiſſio pti nent ne perſonis extraneis aliene dyoceſis aut biis qui ꝓfeſſione in aliquo oꝛdine a ſede apoſtolica appꝛobata tacite vel expꝛeſſe facta eundem ſuum oꝛdinē dimiſerūt pꝛetextu diſpenſacionis vꝉ alias quouis coloꝛe queſito vꝉ eciam in ſuis coꝛdibus pmanentes ſuperioꝝn̄ ſuoꝝ nō optenta licea euagant̄ bn̄ficia ꝯferant vel ipſos in eodē beneficio inſtituant aut eis curā aut officiacionē aliquo

rum beneficiorum cōmittant nec curati et rectores eccle ſiarum ipſos ad regnum aliquorꝫ beneficiorꝫ admittant. niſi prius per nos aut officialem noſtrum traiecteñ per nrī officii litteras patenter approbati fuerint et recepti.

Itē curatis nrārꝫ ciuitatum ꝛ dyoceſꝫ et eorū vicem gerentibus ſuos prochianos vtriuſqꝫ ſexus quos adulte rium ſe cōmiſiſſe cōtingat cōfiteri dūmō ſit occultum ab ſoluendi in foro penitencie dūtaxat cōcedimꝰ facultatē.

Itē eiſdē cōcedimꝰ et damꝰ licenciam vtendi veteris olei ſacramento in articlo neceſſitatis vtpote in articlo mortꝫ dūmō nō notabilis culpa negligēcia vl deſidia ſu per nouo acquirendo eis valeat imputari Item pcipimꝰ omnibꝰ et ſingulis eccleſiarū curatis et eorū loca tenēti bꝰ vt exceſſꝰ notorios ꝛ enormes nō correcōs ifra limites ſuarꝫ prochiarꝫ ꝯmiſſos necnō teſtamēta ſeu vltimas vo luntates decedenciū rite vel legittime factas infra annū nō executas ſingulis annis in ſācta ſyndo ꝑ eorꝫ paten tes litteras vl viue vocis oraculo ꝛ in ſcriptis ad nram vel nri officialis deducant noticiam Item qꝛ domū dñi decet ſanctitudo ꝯſtatuimꝰ vt rcōres eccliarꝫ nrārꝫ ciuita tū et dyoceſis et eorum vices ſiue loca gerentes dum in ſuis eccleſiis diuina officia celebrauerint aut eiſdē offi ciis interfuerit necnon dum eccleſiaſtica ſacramēta ſuis perrochianis miniſtrauerint niſi quo ad hoc diſtātia lo corum vel qualitas temporis aliud exegerit almuciis et ſuperpelliciis aut aliis ſacris veſtibꝰ ſīt īduti Similiter ꝛ eorum rectorum cuſtodes ſeu ſacriſte in ipſis eccleſiis vtantur ſuperpelliciis vel ſacris veſtibus huiuſmōi tem poribus diuinorum. Qui autem noſtri ſtatuti abſque legittima ꝛ racionabili cauſa temerarius fuerit violator per octo dies a diuinis officiis auctoritate preſentium ſe

noverit ipſo facto ſuſpenſum quã ſuſpenſionẽ ſi nõ ſuſti nuerit reuerenter extunc ꝓut exnũc excõicacionis ſniãm ſe noverit incurriſſe Quarum abſolucionẽ nobis ⁊ offi- ciali noſtro pñtib⁹ reſeruamus Et hoc pñs noſtrũ ſtatu- tum poſt octauas btĩ iohãnis baptiſte ꝓxime affuturas et nõ prius volum⁹ obtinere roboris firmitatẽ In quoꝝ teſtimonium ⁊c Actum in ſynodo nrã traiecti feria tcia poſt cantate. anno dñi M ccc pmo.

Epiſtola octaua.

Erardus d veno canonicus traiecteñ Reuerendi in xpõ patris ⁊c Univerſis ⁊ ſingulis clericis ⁊ laycis Auctoritate dñi nri epi pdicti Oẽs ⁊ ſingulos cle ricos huic ſinodali ⁊c Quere A Eadẽ auctoritate oẽs ⁊ ſingulos abbates ꝑpoſitos ⁊c Quere B Eadẽ auc- toritate Conſtituciones canonicas ⁊c Quere C Cũ eciam in tantum quorũdam iuſticiariorum baliuorum iudicũqꝫ ſecularium ⁊ temporalium dñorum ciuitatis et dyoceſis traiecteñ preſumptuoſa temeritas ſic excreue rit vt in certis eorum diſtrictibus ad iudiciũ dñi nri epi traiecteñ recurrentes ſuper cauſis negocijs ſeu qſtioni- b⁹ q̃ de iure ſeu antiqua cõſuetudine ad forum ſuũ eccle- ſiaſticum ꝑtinẽt optinere non poſſũt iuſticie cõplemẽtũ quin potius ſuper illos incurrere ad iudiciũ ſeculare vł a lite cauſa vł qſtione deſiſtere conpelluntur ꝑcipiendo pſbris curatis et clericis dicte dyoceſis traiecteñ ne lit- teras citatorum ſeu monitorũ ⁊ excõicatorũ a dñõ noſ- tro nobis ſeu officiario ſuo in h⁹mõi cauſas obtẽtas exe cucioni demãdẽt ⁊ demãdare pſumãt decreuim⁹ ⁊ decla ramus tales quoſcũqꝫ baliuos iudices ſclares aut dñõs

tpales excōicacōis ſniāʒ auctoritate decretal' Quoniā vt
intelleximus incurrere et ſentēcie excōicacōis ſubiacere
ipſo iure a qua niſi dicto dnō nrō cui⁹ cōgnicio fuerit im
pedita et iuriſdictio vſurpata de dampnis ⁊ expenſis in
tegraliter fuerit ſatiſfactum beneficium abſolucionis ſe
ſciant nullaten⁹ obtenturos quam quidem excōicacionis
ſentenciā ſi per quindecim dies animo ſuſtinuerint indu
rato eciam alia monicione non premiſſa ſi nobilis fuerit
aut dñs terre diſtrictus ipſi⁹ ſi quem habet eccleſiaſtico
ſit ſuppoſit⁹ interdicto Et nichilominus in loco vbi ba
liuus iudex ſecularis ſeu domin⁹ tpalis domiciliū habet
ceſſetur a diuinis quouſqꝫ legittime fuerit ſatiſfactum
Preterea cū nōnulli min⁹ ydonei ⁊c̄ Quere O Eadē
auctoritate negocium fabrice ⁊c̄ Quere J Eadē aucto
ritate monem⁹ omnes ⁊ ſingulos ⁊c Quere K. Eadem
auctoritate omnib⁹ et ſingulis Quere L. Itē in virtute
ſancte obediencie p̄cipimus ⁊ mandam⁹ omnib⁹ ⁊ ſingu
lis eccleſiaꝝ rectorib⁹ ⁊c̄ Quere P. In quoꝝ teſtimo
ntum ⁊c̄. Datum et actum traiecti in ſynodo generali.
Anno natiuitatꝭ dñi M ccc lix vii die menſis may.

Epiſtola nona.

Ohānes dei grā ⁊c̄ Auctoritate noſtra oēs ⁊ ſigu
los huic ſynodali ⁊c̄ Quere A. Eadē auctoritate
omēs abbes p̄poſitos ⁊c̄ Quere B. Eadem auctoritate
ꝯſtitutꝭ Quere C. Suſcepti regiminis cura nos ſollicitat
vt que in eccleſiis monaſteriis et aliis nrē ciuit̄ ⁊ dyocē
locis n̄ abſqꝫ violacione cēſure eccleſiaſtice ſeruare vidi-
mus p appēſionem ꝯgrui ſtatuti meli⁹ reformem⁹ Cum
itaqꝫ i nōnullis eccleſiis ac monaſteriis nrāꝝ ciuitatum ⁊
dyocꝭ obſeruet et a lōge retroactis tpib⁹ obſeruatū fue-

rit vt in aliquo loco noſtre dyoceſis generalit interdic-
to et interdicto hui⁹modi. a iure vel ab homine aliquib⁹
temporibus l' p aliquod temp⁹ certis de cauſis relaxato
ipſe populus et quilibet de populo ſan⁹ et nō in mortis
articulo ꝯſtitutus admittabatur nō ſine metu violaciōis
cenſure eccleſiaſtice ad eucbariſtie ſacramentū q̄d inter-
dicti tp̄e decedentibus tātū a ſacris canonibus eſt ꝯceſſū
Unde ſup hoc ꝓuidere volentes deliberacione p̄babita
diligenti duximus ſtatuendum vel null⁹ de cetero laicus
tempore generalis interdicti in quatuor feſtiuitatib⁹ q̄b⁹
licet diuina celebrari ad ꝯiōnem altar ſeu eucariſtie ad
mittant . q si quiſq̄ ſacerdotum alicui ſano tp̄e feſtiuita-
tum p̄ſumpſerit miniſtrare penā meritam poterit n̄ ime-
rito formidare Itē ſtatuim⁹ ⁊ ſub pena excōicacionis
ꝓhibem⁹ ne quis ſacerdos noſtrarum ciuitatum vl' dyō-
ceſis aliquem ab homine vel a iure aut a ſtatutis quibuſ
cūq; ꝓuincialibus vel ſynodalib⁹ publice excōicatum in
mort articulo vbi excōicator preſens eſt vel cōmode ad
iri poterit, niſi ipſe ſuperior ad quē abſolucionis benefi
cium ptinet id impēdere recuſaret vel plus debito differ
ret deinceps abſoluere p̄ſumat ⁊ in caſu quo iuxta p̄miſſa
in mort articulo quemq̄ abſoluere ꝯtigerit ipſe abſolu-
ciones ſeruata iuris forma modū abſolucionis nomenq;
ſtatus ⁊ ꝯdicionem abſoluti ⁊ cauſā ꝓ qua ligat⁹ fuerit
nobis aut officiario noſtro aut illi vel illis ad quos abſo
lucio ptinuerit infra xl dies a tempore abſolucionis im-
penſe notificet ꝯpetenter vobis mandamus et p̄cipimus
in virtute ſancte obediencie fideliter obſeruare. Prete-
rea cū nōnulli min⁹ ydonei Quere D Eadē auctorita
te negocium Quere J. Eadē auctoritate monem⁹ oēs

et ſingulos Quere L. Jtē in v̄tute ſancte obedīēcie p̄cipim⁹ ⁊ mādamus omnib⁹ et ſingulis Quere P. Jn quoꝝ ⁊c Anno dn̄i M cccc lii viii die menſis may.

Epiſtola decima.

Johānes dei gracia ⁊c Oēs et ſingulos huic ſynodali ⁊c Quere A Eadem auctoritate omnes abbates ⁊ p̄poſitos Quere B Precipientes inſuper ꝓuiſorib⁹ decanis ⁊ rectoribus eccleſiarum noſtre dyoceſis ſupradictꝫ ſub intimatione maledictionis eterne et in huiuſmōi nrā ſynodo ꝓxime ventura hereticos falſarios apoſtolicaꝝ et noſtrarum lrārū vſurarios manifeſtos in gradib⁹ ꝓhibitis coniugatos et in ſentenciis excōicacionis vltra vnius anni circulum ↄtumaciter ꝑdurantes teſtamenta et legata que infra ān̄ū a tp̄e mortis legantium ⁊ teſtamenta cōdentium non ſunt executa nec ad voluntatem decedētium terminata aliaq̧ crimina grauiora notoria et maīfeſta ne p̄miſſoꝝ ſanguis de ipſoꝝ manib⁹ reqrat nobſi p̄ſētes in dicta ſynodo fuerimus Alioquin officiario noſtro traiectēſis inſcriptis ꝑticulariter et ſpecifice denūciare nō dimittant Eadem auctoritate citamus oēs et ſigulos decanos ⁊ ꝓuiſores ⁊ eccleſiarum curatos nrē dyoceſis ꝓ tempore exiſtentes ꝑemptorie vt ſcd̄a die mēſis octobris ꝓxime venturi cōpareant coram nobis traiecti ſi ibidē p̄ntes fuerim⁹. Alioquī corā officiario nrō vł ſaltē mittāt de quolibet decanatu vel ꝓuiſoria duos ł tres ꝓcuratores ad audiendū ſalubria monita et mandata. Eadē auctoritate ↄſtitutꝫ cañ ⁊c Quere M Jtē ſtatuimus ⁊ ordinauim⁹ ꝙ clerici beneficiati nrē ciuit̄ ⁊ dyoceſꝫ in eccl̄iis collegiatꝫ in q̄b⁹ bn̄ficia optinēt a dn̄ica q̄ cātaꝛ

Vidi dn̄m vſq̃ ad vigilias paſce exceptis feſtiuitatibus Omnium ſcōꝝ Martini Cōceptionis purificacionis an nunciacionis marie Natalis dn̄i cū dieb⁹ ſequētib⁹ vſq̃ ad octauas epyphanie .petri ad cathedrā ꝛ dn̄ice palmarum cum cappis nigris icedere archid̄ exceptꝫ nō dimittant Item illum vſum qui iam diu inoleuit inter clericos eccleſiaꝝ traiecteñ puto q̄ vn⁹ alium trudit et ꝯtrudit eiciendo vn⁹ alium de loco ad locū inboneſte in eccleſiis btō ꝝ nicolai et gheertrudis nr̄e ciuitatꝫ tp̄e rogacionum penit⁹ reꝓbam⁹ ne illum exerceant vlteri⁹ ꝓhibemus diſtrictius p̄cipim⁹ in virtute ſācte obediēcie fideliꝰ obſeruari. Preterea cum nōnulli minus ydonei etc̄. Quere O. Inhibem⁹ ſub pena excōicacionis firmiter iniungendo omnib⁹ ꝛ ſingulis eccleſiaꝝ curatꝫ nr̄e dyoc̄ ne aliquem queſtorem tp̄io⁹ peticionis btī martini in dul tis ſiue in xl. ſiue extra ad queſtū ſuū exercendū i eccl'iis coꝝ admittere p̄ſumant quoquomō. Eadē auctoritate Monem⁹ omnes ꝛ ſingulos debitores ꝛc̄. Quere R. Eadē auctoritate oēs ꝛ ſingulos doloſe dicte fabrice ꝛc̄ Quere M. Itē in virtute ſācte obediencie p̄cipim⁹ et mandam⁹ omnib⁹ Quere P. In quoꝝ teſtimoniū ꝛc̄ Datum ān̄o dn̄i M cccc liii. xxiii die aprilis.

Epiſtola vndecima.

Iohānes dei grā ꝛc̄ cum nos alias ī nr̄a ſynodo ſub anno dn̄i M ccc liii feria tercia poſt cantate ōnes ꝛ ſingulos abbates ꝑpoſitos dyaco. archid̄. ꝓuiſꝫ eccleſiaꝝ curatos et clericos nr̄e iuriſdictioni ſubiectos citauerim⁹ pēptorie ad ſecundū diem mēſis octobrꝫ ꝓxime ventꝫ corā nobis traiecti ſi ibidem preſentes eſſemus

Alioqui officiario nrō uel ſaltē mitterent de quolibꝫ de-
canatu ꝛ ꝓuiſoria duos uł tres ꝓcuratores ad audiēdū
ſalubria monita ꝛmandata omēs hic nō ↄparētes ↄtuma
ces reputam⁹ Querε A Eadē auctoritate oēs ꝛ ſingu
los abbes Quere B Precipientes ꝓuiſorib⁹ ac deca
nis ꝛ ecclīaꝝ curatis ſub intimacione maledictiōis eťne
ↄſtitutꝫ cañ ꝛc̄ Quere M Noſtri officii debita ac ulti
mas volūtates decedencium exequi volentes ſtatuim⁹ et
ſub intimacione maledictionis eťne p̄cipim⁹ ut rectores
eccleſiaꝝ prochialiū nrāꝝ ciuit ꝛ dyoceſis teſtamēta ſeu
vltimas volūtates ſuoꝝ prochianoꝝ infra ānū a die mor
tis decedenciū nō executa uł executas ꝛ heredes ꝛ execu
tores qui ea exequi infra annū p̄termiſerūt nob̄ ā officia-
rio nrō traiecteñ infra tres mēſes ānū h⁹mōi ſbſequētes
immediate p ſe vel p alios ꝓcurent denūciare qꝺ ſi non
fecerint ꝛ in hoc remiſſi fuerit nos ↄtra eos ad penas ca
nonis ꝓut de iure poterim⁹ ꝓcedem⁹ Preterea illū
abuſū quo pleriqꝫ ciuitatꝫ ꝛ dyoc̄ traiecteñ abutūť circa
pecunie q̄titatē mutuādo tali pacto vt poſt ānū vnū pro
decē denariis vnū denariū recipiant vltra ſortē nō attē-
dētes illud dictū ſaluatoris Mutuū dātes ꝛ nichil iñ ſpe
rātes reꝓbam⁹ iſtos ꝛ illos q̄ acceptis munerib⁹ frcūs ñ
ↄputāt in ſortē exceptꝫ in caſib⁹ a iure ↄceſſis vſurarios
declaram⁹ eoꝝ abſolucionē nob̄ ſeu p̄niario nrō q̄ ꝓ tpe
fuerit reſeruās p̄cipim⁹ in vtute ſcē obediēcie obſeruari
Precipim⁹ ōib⁹ ꝛ ſingulis Quere P. Datū āno dñi
M. ccc.liiii. ſc̄da die mēſis octobris.:

Epiſtola duodecima

Johānes dei grā ꝛc̄ Auctoritate nrā oēs ꝛ ſingulos huic
ſynodali ꝛc̄ Quere A Eadē auctoritate citam⁹ Quere

B Eadē auctoritate cōſtitutꝫ canonicis Querē N
quoꝝ tenoꝛ talis eſt paſtoꝛalis nos cura ſollicitat q̄ ut i
foꝛis eccleſiaſticꝫ nrāꝝ ciuitat̄ ꝛ dyoc̄ obſeruet a lōgꝫ re
troactis tēpoꝛib⁹ fuerit obſeruatū ꝙ clerici iuris ignari
paſſim ad cauſaꝝ pꝛocuria ſeu aduocaciā admittāt in ec
cleſiaſtice iuriſdcōis illuſionē litigātiū diſpēdiū ꝛ cleri=
coꝝ nrāꝝ cītatū ꝛ dyoc̄ ī iure canonico vł ciuili ſtudētiū
q̄ amoꝛe ſcie fci ſt̄ exules de diuitib⁹ paupes ſemꝫipōs ex
inaniūt vitā ſuā ōib⁹ piculis exponūt et a viliſſimis ſepe
hōib⁹ qꝺ grauit̄ eſt ferēdū coꝛpoꝛales iniurias ſn̄ cauſa
pferūt ac nō modicum detr̄mētū Nos ſup hoc puidere
volētes deliberatione habita ſup hoc diligēti duxim⁹ ſta
tuēdū vt iudices eccīaſtici nrē citat̄ uł alci⁹ loci nrē dyoc̄
vbi copia pitoꝝ facile poſſit haberi in cauſis crimīalibus
bn̄ficialib⁹ vł pphanis coꝛā eis pēdētib⁹ libellos excep=
tionis replicaciones ſeu alium actum iudicialem a perti
b⁹ exhibitū de cetero nō admittāt niſi ſbſcriptione ſaltē
baccularii in iure canonico vł ciuili uel alteri⁹ iuriſpiti
p nos ad honoꝛē aduocacie q̄ ciuit̄ dyoc̄ traiecten̄ exer=
cēdi appbatū pn̄s ſtatutū vo ad cās pphanas q̄ ſūmā de
cē libꝛaꝝ traiecten̄ monete nō excedūt ꝛ ad lites iā pēdē=
tes volum⁹ nō extēdi Itē inhibem⁹ ſb pena excōicacōis
ōib⁹ pſbꝛis nob ſbditꝫ ne cadauera moꝛtuoꝝ cū pilleo ba
culo uel alio habitu flagellatoꝝ eccīaſtice tradāt ſepultu
re vob iſinnam⁹ ꝛ pcipim⁹ ī vtute ſcē obie fidelr̄ obſerua
ri Preterea cū n̄nulli min⁹ ydonei ꝛc̄ q̄re O Eadē auc
toitate negociū ꝛc̄ q̄re P Eadē auctoritate Mone⁹ oēs
ꝛ ſingulos doloſe q̄re L Precipimꝫ in vtute ſcē obie ōi
bꝫ ꝛ ſingulis eccīāꝝ curatis q̄re P In quoꝝ ꝛc̄ Datū
Anno dn̄i M ccc lv.xiii die menſis may

Epiſtola terciadecima.

Iohānes dei gracia Uniuerſis rectoribꝫ ⁊ eccleſiarū curatis ciuitatis ⁊ dyoceſis tratecteñ notariis ſeu pſonis publicis in dictis noſtris citatibꝫ ⁊ dyoceſiſ Salutē in dn̄o Ad noſtrū ſpectat officiū defūctorum exequi volūtates Cū ergo nonnulli noſtrarū ciuitatū et dyoceſis iniquitatis filii ſe xpiano nomine inaniter gloriāt tāq̄ ſcorpiones fel in corde habētes ⁊ mel in ore gerentes ſe eſſe amici fideles morientiū piarū voluntatum execucioni offerūt ⁊ poſt eorū obitū de aiārū redēptiōe non curantes eas pias volūtates debite execucioni rēnuunt demādare qui pocius ac ſi heredes iuſti exiſtētes ea que in pios vſus legata exiſtunt nitūtur in pprüs applicare Uolētes hiis abuſibus obuiare put nobis ab alto pmittitur ⁊ preſertim quia ad hoc cōmonet nos et cōpellit canon felicis recordacionis domini clemētis papequinti editus in cōſilio vienneñ Uos ōnes ⁊ ſingulos cuiuſcūqꝫ ſtatus ⁊ cōdicionis ſitis Monemus pmo ſcd̄o ⁊ tcio ⁊ vobis in vtute ſancte obediēcie qui ſcōibus teſtamentorū interfuiſtis ⁊ interitis ꝑcipiendo mandamus q̄tinus ānis ſingulis in noſtra ſynodo quā ānis ſingulis ac feria tcia poſt dn̄icā cātate in pn̄ti nr̄ā eccleſia tenere et ſeruare intendimus nobis teſtamēta in quibus legata ad cauſas pias pſertim ad fabricā iſtius eccleſie nr̄e traiecteñ fiūtqꝫ p eos executores ⁊ manufideles n̄ fuerint execucioni mādata ⁊ nōia executorū ⁊ de pteritis inſtractiōeꝫ plenariā nob p vos vl p alios fidelit referatis q̄ ſi in pdcis vos de negligēcia notari cōtingat ad penas debitas pcedemus Ceterū de hic nr̄m pceſſum ⁊c vts̄.

De peticione ſācti martini Epiſtola quartadecima.

Lacet dño epo ꝙ ecclíaꝝ rcõres ꝛ pſbꝛi p ſuas cita tes ꝛ dyoc traie:teñ cóſtituti quartá pté ò peticio nibus ꝛ legatis p ipſos collectis ꝛ acquiſitis ſeu in poſte rũ acquirẽdis p eas ad opus noue fabrice eccľie traiectẽ ſis ſue ṗlibate dũmõ bñ ꝛ fidelit̃ ĩportauerit ꝛ hoc ꝑcu: ratores noue fabce eccľie traiecteñ ṗdcẽ effeñalit̃ ſẽ ſerit ad arbitriũ ṗdcõꝝ ꝑcuratoꝝ licite recipere valeãt in mu nera earũdẽ licꝫ alias p ſuos certos ꝑceſſ⁹ inbibuerit ne quis eoꝝ de dictis collacionib⁹ peticionib⁹ ꝛ legatꝭ q̃tꝙ accipet Jtẽ ṗcipit eiſdẽ in v̇tute ſcẽ obediencie vt q̃ſqs eoꝝ extũc recipiat cedulã indulgẽciaꝝ dcẽ ſue eccľie cõ: ceſſaꝝ ꝛ eã ſcribat in miſſali ac publicꝫ ſuis ſubditꝭ ipſas indulgẽcias õnib⁹ dieb⁹ dñicis ꝛ feſtiuis ꝑut in eiſde oti neť ne ãmodo eccleſia ſua ṗdcã traiecteñ grauet laborib⁹ ꝛ expẽſis ĩmittẽdo dcãs cedulas eccľiaꝝ rcõrib⁹ ꝛ ſb̃ditꝭ ſibi pſb̃ris Jtẽ precipit ꝑuiſo. ꝛ deca. xpianitatꝭ vt quilibet coꝝ ſemel in anno ad vnã certã diẽ ꝛ locũ deťmi natũ quos ad hoc prefixerit ꝙꝫ oẽs ꝛ ſingulos curatos eccleſiaꝝ ꝛ pſbros in ſuo decanatu exñtes in eiſdẽ preci piat vt oblaciones ꝛ peticiones petitas ac legata ad op⁹ dicte fabrice ꝑcuratorib⁹ infra mẽſem p⁹ notificacionẽ ipſis factam reportẽt fidelit̃ vt tenẽtur Jtẽ precipit dic tis curatis et pſb̃ris in v̇tute ſcẽ obediencie vt ipſi preci piant ſuis ſubditꝭ oĩb⁹ ꝛ ſingulis ꝛ legata dicte fabce de: trahentib⁹ ꝛ detinentib⁹ vt infra menſẽ poſt inſinuacõeꝫ eis factã hui⁹mõi legata ꝑcuratorib⁹ dcẽ fabrice perſol uãt ſeu eiſdẽ caucionẽ ſufficientẽ faciant.

Epiſtola quintadecima.

Ohãnes dei gracia. Auctoritate nrã omnes et ſingulos clericos huic ſynodali Quere A Eadẽ

auctoritate oēs ⁊ ſingulos abbes ⁊c̄ Quere B Inſup pcipiētes ꝓuiſo. ⁊ decā. eccleſiarū curatis nrē dyoceſis ſupradcis ſub intimacione maledcōis etne ↄſtitut Quere A Preterea pcipim⁹ oīb⁹ ⁊ ſingul eccleſiaꝝ rcōribus vt quolibꝫ āno ſemel vel bis decretalē gregorii ix cū ipōꝝ procbianoꝝ maiorps affuerit i eccīis ſuis pdicēt ⁊ exponāt hui⁹ cōtinēcie ⁊ tenoris Is qui fidē dedit mulieri ſup mrimonio cōtrahēdō carnali copula ſbſecuta ⁊ ſi in facie eccleſie aliā duxerit ⁊ cognouerit ad pmā redire tenet qꝛ licꝫ pſūptū pmū mrimoniū videat cōtra pſūpcionē hui⁹mōi nō eſt ꝓbacio admittēda Ex quo ſequit qd nec verū nec aliqd ceſet mrimoniū qd de fcō eſt p⁹modū ſbſecutū Preterea licꝫ nos alias in ſynodo nrā generali decreuerim⁹ ſtatuēdū ꝙ oēs ⁊ ſinguli curati eccliarum teſtamēta vl vltimas volūtates ſuoꝝ procbianoꝝ infra ānū a die mortꝭ decedēciū nō executa nec executas necnō exceſſ⁹ notorios incorrcōs nob aut officiario nrō denūciarēt nichilominus tm̄ pleriqꝫ eccliaꝝ curati in pmiſſis negligentes exiſtūt ⁊ remiſſi hīc eſt ꝙ ipis ⁊ eoꝝ cuilibet diſtricte pcipimus iniūgēdo vt an ipſoꝝ a citat traiecteñ receſſū huiuſmōi teſtamēta ⁊ exceſſus ſb iuramētis ipoꝝ nob aut noſtris ↄmiſſariis denūciare nō obmittāt Si qs vero cōtrariū pſūpſerit cōtra eū cū aiāduerſacione ↄdigna ꝓcedemus Eadē auctoritate qre B Preterea cū nōnulli minus ydonei ⁊c̄ qre D Eadē auctoritate negociū qre I Eadē auctoritate inhibemus qre A Eadem auctoritate Monem⁹ oēs debitores qre K Eadē auctoritate oēs ⁊ ſingulos doloſe qre M ytem in vtute ſancte obediēcie oībus et ſingulis eccliaꝝ rcōribus qre P Datū āno dn̄i M ccc lv quita die mēſis may

Epiſtola ſextadecima.

Obñes dei grã ꝛc Cū nos alias ꝛc q̄re A Eadē auc toritate oēs ꝛ ſingulos abbēs q̄re B Preterea oībus ꝛſingulis eccleſiaꝝ curatis ciuitatis ꝛ dyoceſis q̄tinꝰ cōſtituta canonū ꝛ pſertim ꝯſilii generalis necnō ſtatuta ꝓuīcialia ꝛ p̄deceſſoꝝ nroꝝ epiſcopoꝝ traiectē ꝛ noſtra ſynodalia firmiť obſeruēt necnō cōſtituta dñi clementis pape quīti in cōſilio viennē edita cuiꝰ tenoꝛ ſequiť ī hec ṽba. Eos q̄ ꝓprie temeritatis audacia coꝛpa defūctoꝝ nō ſine cōtēptu clauiū ecclie in cimiteriis interdci tpe in caſibꝫ nō cōceſſis a iure vł excōicatos publice aut noīati interdcōs aut vſurarios manifeſtos ſcienť ſepelire p̄ſumūt decreuimus ipō fcō excōicacōis ſētēcie ſubiacere a q̄ nullatenus abſoluāť niſi prius ad arbitriū dyoceſani epī eis q̄bus p p̄miſſa fuerit iiuria irrogata ſatiſfactionē exhibuerit cōpetētem nullo eis circa p̄miſſa exēptionis vł q̄nouis alio p̄uilegio ſub q̄cūq꜄ foꝛma ṽboꝝ cōceſſo aliq̄tenꝰ ſuffragāte in eccleſiis ſuis cū maioꝛ multitudo ppli affuerit ꝛ q̄tū p̄mū poterit ſolēniť publicari ꝓcurēt Datum āno dñi M ccc lv ſcđa die mēſis octobris.

Poteſtatē ꝓuiſoꝝ ac decanoꝝ p īminos hollādie zelādie limitamꝰ ſcđm moderaciones infraſcriptas.

Item ꝓuiſoꝛ ac decanꝰ nō moleſtent aliquē ſup piurio ꝓ eo q꜄ coꝛā ſeculari iudice iuramētū p̄ſtitit in iudicio ac dictamē legū pꝛie niſi ꝯ illū q̄ iurauit ſit tanta fama de piurio q̄đ illa eciā iudici tpali īnoteſcat In illo caſu corrigeť de piurio ꝯuictꝰ p ꝓuiſorē ꝛ deca. Et emolimēta de coꝛrectione cū ꝓuētu eq̄liť diuideť inť ꝓuiſorē ꝛ decanū ꝛ iudicē loci tpalē. Itē ꝯfugiētibꝰ ad emunitatē eccliaꝝ ꝓuiſoꝛes ꝛ decani hn̄t ptātē extrahen

di eos quos de iure eccřiaſtica emunitas nō defēdit vide=
licȝ illos ꝗ de cymiterio excūtes hoīes ſpoliāt aliena ra=
piūt ⁊ violēcias ꝯmittūt ⁊ ex tūc ad emunitatē eccřiaſticā
redeūt Et alia ſimilia crimiā ꝯmittētes Et ex cūctis tali
bꝰ ꝓuiſor pñtare debȝ hꝰmōi dñis epō ⁊ archiōͦ punien=
dos ſi conicti fuerint ꝑ iudicē eccleſiaſticū ſeu tꝑalē ꝓut
qualitas delictoꝝ exegerit videlicȝ ꝙ clerici ſic extracti
⁊ quos emunitas eccleſiaſtica nō defēdit de iure ꝑ iudicē
eccleſiaſticū corrigāť ⁊ ꝙ layci cōuicti ⁊ quos emunitas
eccleſiaſtica nō defēdit de iure ⁊ emunitatē de ꝗ eiecti ſť
remittāť defectione emunitatꝭ nullatenꝰ gauiſuri Itē
ꝓuiſores ⁊ decani ꝓ delicto ſingularis ꝑſone vł ſcōaꝝ
ꝑſonaꝝ nō fulminēt interdci ſniām ſine cognicione cauſe:
Itē de clericis nō portantibꝰ tōſurā ⁊ veſtes clericales
alias fuit ordinatū ꝙ infra certū ťminū eis ſtatutū ſe in
tōſura ⁊ veſtibꝰ clericalibꝰ exhiberēt alioqui non gaude=
būt ꝑuilegio clericali Et cū hoc ordinatū nūc exiſtit de
nouo ꝙ volētes gaudere ꝑuilegio clericali ꝓ eo ꝙ aſſerūt
ſe in minoribꝰ ordinibꝰ cōſtitutos exhibeāt ſe ꝓuiſori et
decano loci ⁊ ſe faciāt ꝓpriis nomibꝰ coꝝſcribi ꝓ clericꝭ ⁊
tales gaudebūt ꝑuilegio clericali Et ſi qs ꝑdcōꝝ clericoꝝ
pꝰea repiret delinquēs enormiť caperet ꝑ iudicē ſecularē
ꝓuiſori uł decano pñtandꝰ eſt ⁊ corrigēdꝰ ſcđm qlitatē
delicti ſui Itē ꝓuiſor et deca. nō moleſtent hoīes ſuꝑ
violacione feſtorū extra ſynodū niſi fuerit manifeſta ꝓ
bacio ꝯtra impetēdos ſeu moleſtandos ꝙ tunc ꝓuiſor et
decanus poterūt cōuictos de violacione corrigere ⁊ nō
niſi ꝑ iuſticiā tꝑalē ad repacionē aggerū aut aliarū rerū
ſeruare nō poterūt cōpellātur Itē de fornicatoribus
et aliis delinquētibꝰ obſeruetť ꝯſuetudo hactenꝰ obſerua

ta hoc ſaluo q̄ mulieres maritate nō vexēt ſup̄ fornicacōē ſeu adulterio niſi fornicacio ſit publica vel ſit accuſata i ſynodo Item q̄ nō moleſtēt aliqui p̄ monicione aut excōicaciones niſi prius ita legittime citati fuerīt q̄ citacio ꝓbabilit̄ credi poſſit ad coꝝ noticiā ꝑueniſſe.

Itē q̄ ꝓuiſores ⁊ decani de citacionib⁹ ſuis act̄ꝫ iudicia libꝫ in receptione pecuniaꝝ nō excedāt ſed ſe cōforment in p̄miſſis obſeruācie traiecteñ curiarū Item de ꝓclamacionib⁹ ⁊ abſēciis recipiāt ſicut p̄taxatū eſt Itē q̄ officiū ꝓuiſoris ⁊ decani in quolibꝫ decanatu p̄ vnā duntaxat ꝑſonam ydoneā exerceat Itē q̄ incole p̄rie in q̄bus ptās ꝓuiſoris ⁊ decani ſe extēdit nō citētur traiecti ad inſtanciā alioꝝ incolarū eiuſdē patrie dūmō citādi re aliter in effectu iuri parere voluerīt corā ꝓuiſore ⁊ decano et ꝓuiſor ⁊ decanus āmō quolibꝫ impedimēto libē valeāt iudicare Item de bonis clericoꝝ ad repfectionem aggerum et aqueductuū ac viarum publicarū quod de conſuetudine patrie eſt obſeruatum de predÿs laycalibus erit obſeruandum.

Expliciūt ſynodalia ſtatuta dn̄i Jobis de arkel

Bulla Marti v de ſymonia et q̄lr̄ abſolui debēt ſy-
moniaci ⁊ de excōicatis vitādis. Cōſilium ꝯſtañ

T āt cōſiderata malicia aliquoꝝ tpm ꝓxime p̄
teritoꝝ q̄b⁹ labes ſymoniaca tā in ordinib⁹ quā
in beneficiis eccleſiaſticis tunc conferendis vł
ꝑcipiēdis ac religionibus ingrediendis fuit heu nimium
frequentata leſis in hoc ꝯſciēciis ad puriorē adminiſtra-
cionem ut ꝑceptionem ſacramētoꝝ eccłiaſticorū ſalubri-
ter cōſulatur omnib⁹ ⁊ ſingulis patriarchis archiep̄is e-
piſcopis abbatibus abbatiſſis ceteriſqꝫ p̄latis necnō cle-
ricis ⁊ pſonis eccleſiaſticis religioſis ⁊ ſcł'arib⁹ vtriuſqꝫ
ſex⁹ ut quelibet earū infra tres menſes poſt publicacio-
nē aut īſinuacionem p̄ntem ſibi aut in dyoceſi vbi domi
cilium habuerit frāꝫ aliquē in ſacra pagina vł in iure ca-
nonico doctorē aut licenciatū uł bacculariū formatū vbi
tał poterit cōmode reperiri vel ubi talis nō reperieł lcō
rem aut alias intelligentem ſacerdotē diſcretum ā bone
fame curatū uł non curatū eligere valeat cōfeſſorē q̄ iſra
p̄dictum tēpus quāto cicius ꝯmode fieri poterit Cui⁹ cō
feſſione audita ipſam pſonā cōfitentē a ſuis peccatis et
a quibuſcūqꝫ excōicacioñ ſuſpeū ⁊ interdictis aliis qꝫ ſē-
tenciis cenſuris atqꝫ penis quas forſan ꝓpter ſymoniā
in ordine uel beneficio eccleſiaſtico religionis ingreſſu.
aut alias qualitercūqꝫ actiue vel paſſiue ꝯmiſſam vſque
ad tempus publicacionis predicte dinoſcitur incurriſſe
in foro conſciencie dūtaxat abſoluere necnon ſecum ſuꝑ
irregularitate ꝓ eo qꝺ huiuſmodi ſniās aut eorū aliqua
ligati forſan miſſas vel alia diuina officia celebraſſe aut
ſe illis inmiſcuiſſe cenſebitur uſqꝫ ad tempus predictum

cõtracta ipſaqꝫ ꝑitꝰ ꝓmiſſa aut eoꝝ aliqđ a ſui ordinis vł officii execucione ſuſpẽſa ꝙ in illis nichilominꝰ miniſtrare illa exercere adepta bñficia uł ſtatũ in quo ẽ retinere vt ad vlteriora ꝓmoueri poſſit in dicto foro valeat diſpenſare ac eidẽ bñficia q̃ optinet ob hoc forſitã vacancia uel vacatura Si ⁊ poſtq̃ dimiſerit recõferre õnẽqꝫ inhabilitatꝭ aut irregularitatꝭ necnõ ĩfamie maculã ſiue notã atqꝫ aliã labẽ ꝑ eam occaſione ꝑdcã vſqꝫ ad tẽpꝰ ꝑdictum ɔtractã in eodẽ foro totalił abolere Frũcꝰ ꝙ bñficioꝝ eccleſiaſticoꝝ quos forſitan indebite ꝑcepit ⁊ quos ꝑcipere potuiſſꝫ aut quitꝙ occaſione ꝑdca fuerit refũ dẽdũ dũmõ ꝑſona ipſa ad refuſionẽ faciẽdã deducto ne egeat ĩſtatu inquo tũc fuerit aut alias abſqꝫ nota vł ſcãdalo ſufficiens nõ fuerit in dicto foro remittere ac eã de hiis ɔ̄ıcare ⁊ liberare tenore ꝑſeñ miſericordił indulgemꝰ Conſtoñ apoſtolicis et aliis in ɔtrariũ faciẽtibꝰ nõ obſtañ q̄buſcũqꝫ Inſuꝑ ad vitandũ ſcandala ⁊ młta ꝑicula ⁊ ad ſubueniendũ ɔſcienciis timoratꝭ õnibꝰ xp̄ifidelibꝰ tenore ꝑſentiũ miſericordił indulgemꝰ ꝙ nemo deinceps a ɔ̄ıone alicuius in ſac̄mẽtoꝝ aminiſtracione uł receptione vł aliis q̄buſcũqꝫ diuinis uł extra ꝑtextu cuiuſdã ſñie aut cẽſure eccleſiaſtice de iure uł hoĩe generalił ꝓmłgate teneał abſtinere uł aliquẽ vitare aut interdictũ eccleſiaſticũ obſeruare niſi cẽſuralł ſñia huiuſmõi fuerit in uł ɔtra ꝑſonam collegiũ uł vniuerſitatẽ eccłiaꝫ uel ɔ̄ıtatẽ aut locũ certũ uł certã a iudice publicata uel denũciata ſpcãlit ⁊ expſſe Conſtitucoñ apoſtlicꝭ ⁊ aliis in ɔ̄riũ faciẽtibꝰ õ obſtañ q̄buſcũqꝫ Saluo ſi quẽ ꝓ ſacrilegia manuũ iniectõe ĩ clericũ ſentenciã latam a canone adeo notorie cõſtiterit ĩcidiſſe qđ factũ nõ poſſit aliqua ꝰgiuerſaciõe celari nec ali

quo iurꝫ ſuffragio excuſari nā a cōione illius licꝫ denūci atus nō fuerit volumus abſtineri iuxta canonicas ſancti ones ꝛc̄ preſēti ſtatuto in ꝑpetuum duraturo.

Statuta prouincialia henrici archiepī colonieñ necnō ſtatuta ſynodalia Johānis Guidonis et Frederici epōꝝ traiecteñ dy oceſis vna cū extrauagāti Martini pape v. de excōicatis vitandis

A 2022512

d. 7160